

ਪਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਿਮਾਜ਼

www.pardesitimes.com

pardestimes

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ)

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਪਰਪਿਤ

VOL- 12 No. 301 August 15, 2018

E-mali : info@pardesitimes.com

Ph 510-938-7771

Ph510-516-3536

14ਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਲੇਗਾ ਵਡੇਰਾ ਸਹਿਯੋਗ- ਗਾਖਲ

16 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ 'ਚ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ- ਮੱਖਣ ਬੈਂਸ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਬਿਓਰੋ)- ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਲੋਂ 16 ਸਤੰਬਰ 2018 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋਗਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 14ਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਇਸ 14ਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਅਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ, ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ 14ਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਉੱਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਪਲਵਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਐੱਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ, ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਆਦਿ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਮਹੌਲ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੁਖਤਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਫਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਦਾਖਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ, ਸਟਾਕਟਨ, ਮਿਲਪੀਟਸ ਵਲੋਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ ਵਲੋਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚਾਹ ਪਕੌੜੇ ਮੁਫਤ ਵਰਤਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ

ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਂਝੇ ਮੌਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਅਰੋਗ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਨ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ 14ਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਲਈ ਹਰ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕੁੱਝ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੰਗ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਲਾਸ ਬੈਨਸ (ਲੱਫਰ ਭਰਾ), ਰਾਇਲ ਕਿੰਗਜ਼ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ (ਸ਼ੱਬਾ ਬਿਆੜਾ), ਬੇਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ (ਬਲਜੀਤ ਸੰਧੂ), ਮਿਡਵੈਸਟ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ (ਵਿੱਕੀ ਸਮੀਪੁਰੀਆ ਤੇ ਤਾਰੀ) ਅਤੇ ਕਨੇਡਾ ਕਲੱਬ (ਪੰਮਾ ਦਿਓਲ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ) ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਕਬੱਡੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਰਹਿਣ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 510-415-3315 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Padam Builders Inc.
ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਾਰੰਟੀ
ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮੋਲ, ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Bhupinder Singh Padam
email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803
3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

CELL 510-565-6667

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਰਵਿਊਜੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ, ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦਫਤਰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦਫਤਰ
44790 S. Grimmer 37-18-73rd ST. 2945 W. Capitol 4491 W. Shaw Ave #
blvd. # 204 Fremont, Ste 401 Ave. West 300B
CA 94538 Jackson Height, NY 11372 Sacramento CA-95691 Near Costco
510-657-6444 718-533-8444 916-372-448 Fresno, CA 93722
phone 559-271-5511

Joshi Law Firm
Attorneys at Law ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ
www.joshilawfirm.com info@joshilawfirm.com
ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ
ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਗਾਰੀਨ ਕਾਰਡ ਬੱਚੇ ਦੀ
ਅਸਾਈਲਮ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਕਸਟਡੀ
ਸਿਟੀਜਨਸ਼ਿਪ ਆਫ ਸਟੇਟਸ ਭੱਤਾ ਜਾਂ ਖਰਚਾ
ਗਾਰੀਨ ਕਾਰਡ ਫੈਮਲੀ ਲਾਅ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ
ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਲਾਕ ਦੀ ਖਰਚਾ
ਵਿਆਹ ਦੇ
TANVIR JOSHI
(559) 312-0083 (O) (888) 630-1230 (F) SBN: 302226
516 W. SHAW AVE STE 200 FRESNO, CA 93704

Allstate
You're in good hands.
Avninder Singh
Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501
Auto - Home - Life - Health - Business - Commercial
PH. (510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490
30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

Certified Global Green
Insurance Agent
INSURANCE AGENCY
ਹੈਲਥ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ: 510-487-1000
MANN@GGIABA.COM
Mann Insurance Brokers Inc.
4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

See me today and get the discounts and service you deserve
Gurbinder S Mavi
Insurance Lic# 0F22244
Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284
988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040
Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com
State farm mutual Automobile Insurance Company, State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

AUTOBAHN Body & Paint
Specializing in Convenience & Quality
ਭੱਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ
Baghel Singh Jaswal
Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023
www.autobahnbodypaint.com
778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Open Enrollment Ends 31st Jan 2017
Punjab Insurance Brokers Inc.
EBA in CA Punjab Financial & Insurance Services
ਏਬਾਮਾ ਕੇਅਰ ਕਵਰਡ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
Certified Insurance Agent
INDERJEET SINGH MANN
CA Lic# 0H82488
COVERED CALIFORNIA
1-888-978-6522 www.punjabinsurance.com

ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ

ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ (ਫਰੀਦਕੋਟ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ 2015 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 14 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਅਕਾਰਨ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰ-ਮੁਕਾਇਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਜਣੇ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਅਪਰੈਲ 2017 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਐਕਟ-1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਜੱਜ, ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰੀ ਪਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪਤਾਲੀਆ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਬਤ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਪਤਾਲੀਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੁਨਰ ਛਣਬੀਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਸੀਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮਨਾਮ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤੱਦਾਂ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋ ਸਕਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਰਗਾੜੀ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪਤਾਲੀਆ ਲਈ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ 15 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਜੱਜ, ਜਸਟਿਸ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ 2016 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਗ਼ੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ (ਸ਼ਿਸਟਾਚਾਰ) ਰਾਜੀਵ ਪਰਾਸ਼ਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 'ਅਸਪਸ਼ਟ' ਆਖ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਪਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਸਥਾਰ-ਪੂਰਵਕ ਰਿਪੋਰਟ 30 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਫ਼

ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਐਕਟ-1952 ਅਧੀਨ ਕਾਇਮ ਪਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਅਮਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੱਦ ਵੱਜੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰਨੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਾਪਦਾ ਇਉਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਰੋਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ

ਕੇ ਵਿੰਗੇ ਟੇਢੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਟੇ-ਖਾਤੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਅਤਿ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪਤਾਲੀਆ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 30 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ 2 ਜੁਲਾਈ 2018 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਰਮ-ਅਗੇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧੀਵਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30 ਜੁਲਾਈ 2018 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਆਪਹੁਦਰਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਪੁਲੀਸ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਤੇ ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਹ ਸੱਪ ਵੀ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸੋਟੀ ਵੀ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਦੁਚਿੱਤੀ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਾਰਕਿਕ ਪਰਿਣਾਮ ਨੂੰ ਲਟਕਾਅ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ) ਡਾ. ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ 10 ਪੁਲੀਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇਸ ਮਨਸ਼ੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਹੜੀ ਭਾਵਨਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ? ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰ-ਮੁਕਾਇਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲੀਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ? ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਲੜੀਵਾਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੋਝੀ ਨੂੰ ਵਲੂੰਧਰ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ 2018 ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੁਕਣ-ਮੀਟੀ ਖੋਡਣ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਵੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਸਭ ਆਗੂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭੇਤਭਰੀ ਚੁੱਪ ਸਾਧੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਇਸ ਚੁੱਪ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਖੁਫ਼ੀਆ ਰਾਜ ਦੇ ਸੂਖਮ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅੱਜ ਹਰ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਾਲੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਨਿਆਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ?

ਬੀਰਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

FAIRWAY BODY SHOP

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਡੈਂਟਿੰਗ ਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਐਸਟੀਮੇਟ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਹਫਤੇ ਦੇ 6 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਤੱਕ-ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ

Gurdial Aujla

Darshan Aujla
510-750-6116

**1421 Industrial Parkway West #C
Hayward, CA 94644**

510-538-2983

ਫਰੀ ਡਿਲੀਵਰੀ

Haller's

PHARMACY

Since 1957

*** Free Delivery * Open 7 days a week**

*** \$5 credit on over-the-counter products for newly transferred patients**

*** ਅਸੀਂ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਤੇ ਨਿਊਆਰਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਦਵਾਈਆਂ ਘਰੋ-ਘਰੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।**

*** ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਰਚੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਖਾਤਾ ਇੱਥੇ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ।**

*** ਦਵਾਈਆਂ ਨਕਦ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਫਾਰਮੇਸੀਆਂ, ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਰੇਟ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੈਚ ਕਰਾਂਗੇ।**

ਇਕ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫਾਰਮੇਸੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: (510) 797-2772

37323 Fremont Blvd, Fremont, CA 94536

ਤੀਲਾ- ਤੀਲਾ ਹੋਈ 'ਆਪ'- ਆਸੂਤੋਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਅਸਤੀਫਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਆਸੂਤੋਸ਼ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਟਕਰਾਅ ਵਧਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪਾਤਾ ਵੱਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ

ਪਾਸੇ ਬਾਗੀ ਧਿਰ ਨੇ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਇਸ ਮਤੇ ਉਪਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗੌਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬਾਗੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ 16 ਮੈਂਬਰੀ ਸਿਆਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ (ਪੀਏਸੀ) ਦੀ ਅੱਜ ਇਥੇ ਹੋਈ ਪਲੇਠੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਆਪਣਾ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਉਣਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਘਟਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਗੂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲੇ ਤਕ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਪਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤੀਸਰੀ ਧਿਰ ਉਸਾਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭੰਗ ਕੀਤੀ ਬਾਡੀ 1900 ਵੋਟਾਂ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਗਈ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਬਾਗੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਗਏ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੀਆਂ ਨਜ਼ੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 'ਆਪ'

ਵਿਚਲਾ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਰ ਵਧਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ 11 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਵਿੱਚ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਧਿਰ ਨੇ 22 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ, 25 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ 2 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਗੀ ਧਿਰ ਨੇ 22 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਪੀਏਸੀ ਦੇ 16 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਿਰ ਦੇ ਵਫਦ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਵੀਪੀ ਸਿੰਘ ਬਦਨੌਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ।

ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਆਪਣੇ ਸ਼ੋਅ ਲਈ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਪਹੁੰਚੇ

ਫਰੀਮਾਂਟ- ਆ ਰਹੇ ਸ਼ੋਅ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਅ 18 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇ-ਏਰੀਆ ਦੇ Chabot College, Hayward ਵਿਖੇ ਬੱਬੂ ਮਾਨਦਾ ਸ਼ੋਅ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਅਗਸਤ 31, 2018 ਨੂੰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਟਿਕਟਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਦਿੱਤੇ ਨੰਬਰਾਂ ਤੇ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ:
ਮਿਕੀ ਸਰਾਂ 408-966-7019
ਜਸ ਔਲਖ 510-760-4275
ਜੈ ਸ਼ਰਮਾ 510-378-8316
ਮੈਨੀ ਭੰਡਾਲ 831-599-0725
ਐਸ ਸਿੰਘ 510-378-8449

ਭਾਖੜਾ ਤੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜਾ

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ- ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਅਤੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 10-11 ਫੁੱਟ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ 11 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੌਂਗ ਡੈਮ 'ਚ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੇ ਸਨ। ਬੀਤੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਡੈਮਾਂ 'ਚ ਪਾਣੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 21 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਡੈਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਣੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਗਰ ਝੀਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 1611.40 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੌਂਗ ਡੈਮ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 1350.44 ਫੁੱਟ ਸੀ।

ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੌਂਗ ਅੰਦਰ ਕਰੀਬ 12 ਫੁੱਟ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਨਾਲ 19 ਮੌਤਾਂ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਬੱਚਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਤ ਨਾਲ ਬੀਤੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਕਾਰਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 19 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨ ਹੋਰ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਨੀਗੋਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਗਾਮੀ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹਲਕੀ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੀ ਬਾਰਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਿਮਲਾ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਚੰਬਾ, ਕਾਂਗੜਾ, ਉਨਾ ਅਤੇ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਲਕੀ ਬਾਰਸ਼ ਅਤੇ ਗਰਜ ਨਾਲ ਛਿੱਟੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

COLUMBIA PARTNERS

REAL ESTATE

DILBAG SINGH
Broker Lic # 74416
CBA **MLS.**
DILBAG SINGH
DIRECT: (206) 841-4132, OFFICE: (206) 588-2559
FAX: (206) 299-9199
EMAIL: dilbagbains@yahoo.com
8221 5th Ave NE Seattle WA 98115

ਘਰ, ਮੋਟਲ, ਬਿਜਨੈਸ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਮਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣੀ ਜਾਂ ਵੇਚਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ-

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ

E-mail:- shweat077@yahoo.com
www.surajvanshipharmacy.com

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ

ਅਸਰ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਬੁਢਾਪੇ 'ਚ ਜਵਾਨੀ ਮਾਣੋ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਫੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੇਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਚਾਹਾ ਟਾਈਮ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਉਮਰ 'ਚ ਹਾਸਲ ਕਰੋ

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ ਰਜਿ. ਨੰ: 59/AY/PB. ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। **ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ** ਵਾਲ ਝੜਨਾ ਜਾਂ ਸਫੈਦ ਹੋਣਾ

Surajvanshi Pharmacy (R)
MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweat Oberoi +91-98155-33933

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਮਰਦਾਉ ਸੋਚ ਨੇ ਨਪੀੜੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਔਰਤਾਂ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੱਟੜਵਾਦ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਯ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿੱਠੀ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਮਾਲਕ ਪਾਕਿ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕਾ ਰੋਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਭੁੰਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ ਖੈਬਰ ਪਖਤੂਨਵਾ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਮਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਹੋਰ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ 20 ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਰੱਬ ਵੀ ਰਾਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਮਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੁੰਬਲ ਖਾਨ ਨਾਂ ਦੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਘਰੋਂ ਫੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੰਧ ਵਿਚ ਗਾਇਕਾ ਸਮੀਨਾ ਸਮੂਨ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕੰਦੀਲ ਬਲੋਚ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਹੀ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਲ 2014 ਵਿਚ ਅਫਗਾਨ ਗਾਇਕਾ ਗੁਲਨਾਜ਼ ਉਰਫ ਮੁਸਕਾਨ ਦੀ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਟੇਜ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਕਿਸਮਤ ਬੇਗ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜਾਂ ਕਾਰਨ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਰਕ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਣਖ ਲਈ ਕਤਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਾਰੋ-ਕਾਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰੋ-ਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਣਖ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਕਤਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਤਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ। ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਾਂ ਫੌਜ ਸਿਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਲੀ ਕਰਤੂਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮਰਦ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਗੈਰ ਮੁਸਲਿਮ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Ph : 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR.
NEWARK, CA 94560

Buta Ram joshi Staff Reporter,
Fresno 559-803-0055

Web designed www.pardestimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਹੁਣ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਤੱਜਣ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ

ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੰਡੀਅਨ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਫਾਰ ਪੀਸ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ (ਆਈਡੀਪੀਡੀ) ਵਰਗੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਪਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ 20ਵੀਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਪਾਨ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਵੀ ਗਿਆ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਤਬਾਹੀ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਆਬਾਦੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਯਾਦਗਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਤਬਾਹੀ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇਖੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਵਿੱਚ 1,40,000 ਲੋਕ ਅਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਵਿੱਚ 70,000 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕਰੀਬ 300 ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 272 ਮਾਰੇ ਗਏ, 1780 ਨਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1684 ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ 45 ਵਿੱਚੋਂ 42 ਹਸਪਤਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ। ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਕ ਗਈ ਸੀ। ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਕਿਰਨਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਰੋਕਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਮਹਾਂਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਤੋਂ ਬਚੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਿਲ ਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤਜਰਬੇ ਸੁਣਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਹਿਬਾਕੁਸ਼ਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਇਸ ਦਾਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਕੋਈ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਰਾਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੇੜਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਘਲਾਇਆਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਿੰਨਾ ਭਿਆਨਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਅਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ (ਜਿੱਥੇ ਕੁਮਵਾਰ 6 ਅਤੇ 9 ਅਗਸਤ 1945 ਨੂੰ ਪਰਮਾਣੂ

ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਉੱਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਅਫਸੋਸ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਸਗੋਂ ਹੋਰ

ਡਾ. ਅਰੁਣ ਮਿੱਤਰ

ਵਧ ਗਈ। ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਵੇਲੇ 17000 ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇੱਕ ਨਹੀਂ, ਕਈ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ

ਸਕਦੇ ਹਨ। ਡਾ. ਐਮਵੀ ਰਮੰਨਾ ਜੋ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਫਿਊਚਰ ਲੈਬਰਟਰੀ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਪ੍ਰਿੰਸਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਅਧਿਐਨ 'ਮੁੰਬਈ ਉੱਤੇ ਬੰਬਾਰੀ' ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਛੋਟੇ ਬੰਬ ਨਾਲ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਡੇਢ ਲੱਖ ਤੋਂ ਅੱਠ ਲੱਖ ਲੋਕ ਮਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, 20 ਲੱਖ ਲੋਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਰਹਿਣਗੇ। ਫੁਕੂਸ਼ੀਮਾ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ

ਹੋਏ ਰਿਸਾਓ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਹੀ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਰਿਸਾਓ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਫੁਕੂਸ਼ੀਮਾ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ 1,60,000 ਲੋਕ ਉਦੋਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਰਜ਼ੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਵਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਪਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਰੋਕਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸਹਿ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਇਰਾ ਹੈਲਫਾਂਡ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਪਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਦੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਰਗੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਸੀਮਤ ਜਿਹੀ ਪਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਰਬ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਮਿਸਾਲ ਨਾਲ ਸਾਬਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਜੰਗ ਹੋਈ ਤਾਂ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਬੰਬ ਵਾਲੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਬੰਬਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਦੋ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਤੁਰੰਤ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਹੁਣ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ 2017 ਨੂੰ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 122 ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵੋਟ ਪਈ। ਇਹ ਮਤਾ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹਨ। ਅਜੀਬ ਇਤਫ਼ਾਕ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ 7 ਜੁਲਾਈ ਵਾਲੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਦੂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੁੱਢੇ ਦਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੌੜ

ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਹਿ ਜਾਂ ਉਪਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਸਿਰਫ਼ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਮਿਟਾਉਣ ਜੋਗਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਅੱਖਾਂ ਲਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਲਈ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਸੌਂਦਰਯ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ। ਇਹ ਰੁੱਤਾਂ ਅਤੇ ਮੌਸਮਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਬੇਅੰਤ ਕੌਤਕਾਂ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਵੀ। ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਟਿਕਾਇਆ ਹੋਇਆ। ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਪਾਣੀ ਵਾਸ਼ਪ ਬਣ ਉੱਡਦਾ, ਬੱਦਲ ਬਣਦਾ, ਬਰਸਦਾ, ਧਰਤੀ ਉਤਲੀ ਬਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿੰਜਦਾ, ਦਰਿਆ-ਨਦੀ-ਨਾਲਾ ਬਣ ਵਗਦਾ, ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਂਦਾ, ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਜੀਰਦਾ, ਤੇ ਬਾਕੀ ਫਿਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਜਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਹ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਹ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਜਿਉਂਦੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਨਾੜਾਂ ਵਿਚ ਵਗਦਾ ਲਹੂ।

ਜਿਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਿਤਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ, ਅਸੀਂ ਆਪ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਸਵਾਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਉਂਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਬੜੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਾਲਾ ਨਰਕ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਬੁੱਢਾ ਦਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਗੰਦਾ ਨਾਲਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਰੋਗ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਿਆ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬੂਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹੇ। ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਅਨਮੋਲ ਦਾਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਨਹੀਂ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਤਾਹੀ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਬਰਕਤ ਭਰਪੂਰ

ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਨੂੰ ਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਅੱਗੇ ਆ ਰਿਹਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਸਾਨੂੰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫ਼ਰ

ਯਾਦ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਦਗੀ, ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਬਦਬੂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ। ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਲਾਈਫ ਲਾਈਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਸਭ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਹਿਰੀ 12 ਅਗਸਤ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਵਜੇ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਕਿਨਾਰੇ ਚਾਂਦ ਸਿਨਮੇ ਕੋਲ ਜੀਟੀ ਰੋਡ ਪੁਲ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਨਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ ਢਾਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੌੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੌੜ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ- ਬੁੱਢੇ ਦਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਹਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੌੜ। ਇਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਆਪਣੇ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਹੈਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਤੈਨੂੰ ਗੰਦਗੀ ਅਤੇ ਬਦਬੂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡਾ ਜ਼ਾਤੀ ਜਾਂ ਜਮਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਵੀ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਜੋਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਇਸ ਦਿਨ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਬਾਈ ਦੌੜਨਗੇ।

ਇਸ ਦੌੜ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਦਰਿਆ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜਾਂਗੇ। 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੌੜ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁਕਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਭਵਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਇਸ ਦਰਿਆ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਹੋਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਹਕੀਕਤਾਂ, ਕਾਰਗਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਮੰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਜੋੜਾਂਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ

ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ ਮੁਆਇਨਾ ਕੈਂਪ, ਜਨਰਲ ਮੈਡੀਕਲ ਮੁਆਇਨਾ ਕੈਂਪ, ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੈਂਪ ਅਤੇ ਅੰਗ ਦਾਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੈਂਪ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਫਿਰ 20 ਜਨਵਰੀ 2019 ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਰਿਆ ਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਾਂਗੇ। ਪੰਦਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਰਿਆ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਲੜੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਗਣਤੰਤਰ ਲੜੀ। ਇਹ ਦਰਿਆ ਸਫਾਈ ਹੋਣ ਪੁੱਛੇ ਗੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗੰਦਗੀ ਸੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਗੰਦਾ ਹੈ। ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਗੰਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਗੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਸਫਾਈ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਇੱਕੋ ਭਾਰੇ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਆਪ ਹੀ ਕਰ ਲਵੇਗੀ।

ਬੁੱਢੇ ਦਰਿਆ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਤ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਗਦੀ ਜ਼ਹਿਰ, ਗੰਦਗੀ ਅਤੇ ਬਦਬੂ ਸਾਡੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਆਏ ਨਿਘਾਰ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਜੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਿਆ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਚੀਕ ਚੀਕ ਕੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਇਖਲਾਕ, ਧਰਮ-ਕਰਮ ਆਦਿ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਘਰ ਗਏ ਹਨ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਬਹਿੰਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਾਫ਼ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੌੜਨ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰਹਿਣਯੋਗ ਬਣਾਈਏ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਉਣਯੋਗ ਬਣਾਈਏ। ਜਿਸ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕ ਅਤੇ ਸਰਮਾਇਆ ਲਗਾਤਾਰ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਵਸਦਾ, ਰਸਦਾ ਅਤੇ ਹੱਸਦਾ ਰਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਭਰੋਟ (ਸਿਆਲਕੋਟ)- ਭਾਗ- 7

ਮਾਸਟਰ ਲਫ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਰਠੌਰ
ਫਰਿਜਨੋ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ
559-577-8162

(ਚੌਥੀ ਕਿਸਤ)

ਫਿਰ ਵੀ ਖੋਪ ਖਪਾ ਕੇ ਕਈ ਗੱਲਾਂ, ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਯਾਦ ਹੈ ਸੀ, ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੋ ਉਸ ਤੋਂ ਦਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਬੇਬੇ! ਤੇਰੀ ਇਕ ਸਹੇਲੀ ਇੰਦਰਾ ਯਾਦ ਏ? ਸਾਡੇ ਵੱਡੇਰੇ ਬਾਬਾ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਖੇਡਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਏ। ਮਾਈ ਨੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਬੜੀ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਖਿਰ ਬੋਲੀ, "ਕਿਹੜੀ? ਚੁਬਾਰੇ ਤੇ ਕੁਆਲੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਓ?"

ਇਕ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲੀ ਵਿਸਰੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਮਾਈ ਨਸੀਰਾਂ ਯਾਦ ਕਰ ਕਰ ਕੁਝ ਜਿਹੀ ਗਈ ਸੀ, "ਉਹ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਉਹ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਈ ਸਾਡੇ ਘਰ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।" ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਉਸਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਉਹ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਮੁੜ ਆ ਗਈ ਸੀ। 'ਬੇਬੇ! ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਸਹੇਲੀ ਦਾ ਨਾਂ ਯਾਦ ਏ ਕੀ ਸੀ?' "ਦਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਈ ਨਸੀਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਚਪਨ ਦੀ ਸਹੇਲੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਕਣ. ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੇ ਪੂਰੀ ਹੀ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲੇ? ਸੋ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਦੱਸੇ ਕਿ ਇਹ ਬੜਾ ਔਖਾ ਕੰਮ ਏ। ਮਾਈ ਨਸੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਨਾਲ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਹੀ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੂੰਹ ਤੇ ਦੁਪੱਟੇ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। "ਬੇਬੇ! ਯਾਦ ਏ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਸੀ- ਇੰਦਰਾ! ਉਹ ਹੁਣ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਹੀ ਦੱਸਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਭਰੋਟ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਕੱਠੀਆਂ ਖੇਡਦੀਆਂ ਸਨ।" ਦਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਈ ਨਸੀਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਾਈ ਨੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਦਲਜਿੰਦਰ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮਾਈ ਨੇ ਚੁੱਪ ਤੋੜੀ ਤੇ ਬੋਲੀ, "ਸਰਦਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੋਠੇ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਬੜੀਆਂ ਕਵਾਲੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਸਾਂ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੱਕਦਾ। ਉਹ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਕਰੀਰ ਦੇ ਮੁੱਢ ਨਾਲ ਜਾ ਬੈਠਦਾ ਸੀ।" ਮਾਈ ਨਸੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਥੀ ਮੁਸਾਫਿਰ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। "ਹਾਂ ਹਾਂ! ਬੇਬੇ ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਲਗਦਾ। ਉਹ ਕਰੀਰ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਘਰ ਅਸਾਂ ਵੇਖਣਾ ਏ।" ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢ ਦਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਸੱਤੇ ਔਰਤਾਂ, ਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਗਮ ਤੇ ਅੰਮਾ ਨਾਲ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ ਸਾਂ। (ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਘਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ, ਬਾਬਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਥਾਂ ਦਰਿਆ ਜੇਹਲਮ ਕੰਢੇ, ਕਰੀਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਹੈ।) ਭਰੋਟ ਪਿੰਡ ਸੌ ਕੁ ਘਰਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਗਰਾਂ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਕਜਾਫੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਰਾਜਾ ਸਰਦਾਰ ਖਾਨ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਮਿੱਠ ਬੋਲਤਾ ਤੇ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਚੌਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਭੋਇ ਭਾਂਡਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਵੀ ਕੋਹ ਬੋਲਦੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦਿਆਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪਿੰਡ ਭਰੋਟ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਾਜਾ ਕਜਾਫੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੱਬਾ ਦੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, "ਰੱਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਅੱਬਾਜਾਨ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਫਾਤ ਪਾ ਗਏ ਸਨ। ਅੱਲਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੱਨਤ ਬਖਸ਼ੇ।"

ਤਾਰਫ ਤੇ ਹੁਸੈਨ ਵੀ ਮਿਲਣ ਲਈ ਰਾਜੇ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਲੇ ਆ ਖੜੋਤੇ ਸਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਕੌੜਾ ਤੇ ਚੁਭਵਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬੜਾ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਸਾਕੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਦੇ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਨਾਨਾ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਇਲਮਦੀਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ, ਜੋ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਧੀ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਇਖਲਾਕੀ ਸਾਂਝ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਝਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਛੇੜਨਾ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ। ਸੋ ਕੋਈ ਤਲਖੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰਾਜੇ ਨੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਏ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੋਟੀ ਤਿਆਰ ਏ, ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾ ਕੇ ਜਾਣਾ ਏ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੈਂਡਵਿਚ ਖਾ ਆਏ ਸਾਂ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਖਾਣ ਦਾ ਵਕਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ

ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਮਿਲ ਗਿਲ ਕੇ ਵਾਪਸ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਪੁੱਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਖੈਰ ਰਾਜੇ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲਦਿਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਅਸਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪੁਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਤੇ ਦੱਸੇ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੇਰਾ ਲਿਖਿਆ "ਕਿੱਸਾ ਪੂਰਨ ਭਗਤ" ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਾਪੀਆਂ ਸਨ। ਜੋ ਮੈਂ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਹ ਮੁਖੀ ਉਰਦੂ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਛਾਪੇ ਗਏ ਕਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਕਿੱਸਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਆਲਕੋਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਕੁਝ ਕਿੱਸੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰੱਖ ਲਏ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫੀਅਤ ਦਾ ਘੇਰਾ ਪੈਰੋ-ਪੈਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ 'ਮਾਸਟਰ ਜੀ! ਮਾਸਟਰ ਜੀ!' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਕਜਾਫੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਸਾਂਝ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਿਛਲਾ ਪਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਾਂ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡੇ ਮੁੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਾਂ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਟੂਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੱਸ ਕੇ ਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰ, ਉਸਦੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਜ਼ਰਗਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਜਿੱਦ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਲ ਖੜੋਤੇ ਮੁੰਡੇ, ਅਸਰਫ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਰਾਜੇ ਦੀ ਅੰਮਾ ਜਾਨ, ਘਰ ਵਾਲੀ ਬੇਗਮ ਸਾਹਿਬਾ ਤੇ ਅੰਢ-ਗੁਆਂਢਣਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੜੇ ਫਰਸ 'ਤੇ ਆ ਖੜੋਤੀਆਂ। ਰਾਜੇ ਦੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਵੱਡੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਗੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਆ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਬਰਾਂਡੇ ਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਖੁਰਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਕ ਜਪਾਨੀ ਕਾਰ ਹਾਂਡਾ ਕੋਰਡ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਹੀਰੋ ਹਾਂਡਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਾਜੇ ਕਜਾਫੀ ਦਾ ਘਰ ਤਾਂ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਮੇਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਬੜੀਆਂ ਘਿਓ-ਖਿਚੜੀ ਹੋ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਦਾਇਗੀ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕਈ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਵਿਦਾ ਹੋਣ ਸਮੇਂ

ਜੋ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਤੌਹਫੇ ਦਾ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਮਾ ਜਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੱਫੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਤੇ ਤੌਹਫਿਆਂ ਦੀ ਰਸਮ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਵਾਹਵਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਧਰ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਖਲੋ-ਖਲੋ ਕੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੇ ਫੋਨਾਂ ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚ ਕੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਮਾਨੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਪਹਿਲੇ ਮਹਿਮਾਨ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚੋਂ ਸਾਂ। ਗਲੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤੀ ਚੰਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਫਰਸ ਉਖੜੇ ਹੋਏ ਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਟੋਏ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਅੱਗੇ ਪੱਕੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਨਾਲ ਗਲੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਵੀ ਸਨ। ਨਾਲ ਦੇ ਘਰ ਬਣੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਪਰ ਅਜੇ ਅਧੂਰੇ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਗਲੀਆਂ ਵਾਹਵਾ ਪੱਕੀਆਂ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਬਰੀਆਂ ਦਿੱਸ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜੇ ਦੀ ਅੰਮਾ ਜਾਨ ਨੇ

ਪੰਝੀ ਤੀਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਨਫਰੀ ਹਰ ਇਕ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੰਜ ਕੁ ਮਾਸਟਰ ਵੀ ਸਕੂਲ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਅੱਬਾ ਜਾਨ ਨੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਈ ਕਮਰੇ ਬਣਵਾ ਛੱਡੇ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਅੰਦਰ ਬਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੇ। ਇਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਲਕਾ ਵੀ ਅੱਬਾ ਜੀ ਨੇ ਲੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਝ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਮਜ਼ੇ ਨਾਲ ਵਾਅ 'ਚ ਬਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੇ। "ਰਾਜੇ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਗਭੱਗ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਨਾਲ ਆਏ ਮਾਸਟਰ ਲੜੀਫ ਨੇ ਮੇਰੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਿਆਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਾਅਦ ਕਾਲਜ ਦੀ ਡਿਵਰੀ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਲੋਕ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਗਏ ਨੇ ਤੇ ਬੱਚੇ ਚੰਗੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਨੇ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀਆਂ-ਚੌੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸੌ ਕੁ ਘਰ ਦਾ ਪਿੰਡ ਕਿੱਡਾ ਕੁ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਦਰਿਆ ਜਿਹਲਮ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਵੱਸਿਆ ਇਹ ਪਿੰਡ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸਭਿਅਤਾ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਂਝੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਉੱਝ ਦਰਿਆ ਕੰਢੇ, ਬੇਟੀ ਦਾ ਏਰੀਆ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ ਹੀ ਸੋਚ ਦੌੜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਇਤਨੇ ਉਨਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬੇਟ ਦੇ ਛੋਟਿਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਦਰਿਆ ਕੰਢੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਰਿਆਵੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਅਸਰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਤੁਰਦੇ ਰਾਜੇ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੋਈ ਹਰੀ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਾਢੀ ਨਾ ਸਮਾਂ ਖੇਤ ਖਾਲੀ ਦਿੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਾਜੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਨਾਲ ਤੰਬਾਕੂ ਤੇ ਮੂੰਜੀ (ਧਾਨ) ਚਾਵਲ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਮੱਕੀ ਤੇ ਚਰੂੀ ਬੀਜਦੇ ਹਾਂ।

ਡੰਗਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਲਈ ਹਰੇ ਪੱਠੇ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਬਰਸੀਣ ਵੀ ਗੱਡ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਸੁੱਕੀ ਤੂੜੀ ਨਾਲ ਹਰੇ ਦਾ ਰਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਲਾਬ ਇਯ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਆਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤਾ ਡੂੰਘਾ ਨਹੀਂ ਤੇ 40 ਤੋਂ 50 ਫੁੱਟ ਤੇ ਟਿਊਬਵੈਲ (ਨਲ ਖੂਹ) ਫਿਲਟਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਚਲਦਾ)

Low Rate Loans

Real Estate Loans

Commercial Loans

Apartment Loans

Construction Loans

Business Loans

Loans up to \$30 Million

Credit or income problems are welcome

ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕਰੈਡਿਟ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਇਨਕਮ ਘੱਟ ਹੈ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਥੱਸ ਇਕ ਵਾਰ ਫੋਨ ਕਰੋ

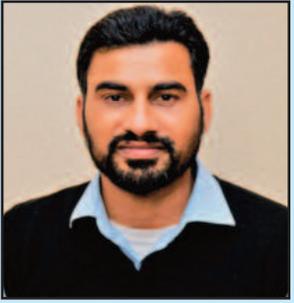
For more information Call:-

(408) 307-6331

ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗੇ ਵਰ ਲੱਭ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬਾਂਸਲ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ:

647-234-4082

ਰਾਮ ਹਰਸ਼ਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ
510-355-2040
rhsingh2018@gmail.com

ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਵੱਸਿਆ 'ਹਰਸ਼ਟ ਕੈਸਲ'

ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਵੈਦ ਹਕੀਮ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਹਾੜ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਫੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪਹਾੜ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਇਹ ਰਮਣੀਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹਨਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਹੋ ਨਿਬੜਦੇ ਸਨ।

ਪੋਤਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਵਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਭਵਨ ਦੀ ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਦੀ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਰੇ, ਫਰਨੀਚਰ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਲਾਗਤ ਛੇ ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਬਣਵਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਮਿਲੀਅਨ ਆਇਆ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੌ ਜਾਂ ਡੇਢ ਸੌ ਮਿਲੀਅਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਦੁਪਹਿਰੇਂ ਬਾਅਦ ਨਿਕਲ ਪਏ। ਅਚਾਨਕ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੇ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਸਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਕੱਚਾ-ਪੱਕਾ ਜਿਹਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭਾ। ਜੋ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਵੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੀ। ਉਚਾ-ਨੀਵਾਂ, ਟੋਏ-ਮੋਢਾ ਪਰ ਸਾਡੀ ਗੱਡੀ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸੀ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ

ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਸੀ। ਕਮਰਾ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਖਾਣ ਲਈ ਗਏ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਛੋਟਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੋੜੇ ਜਿਹੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਰਾਤ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 11 ਵੱਜ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਸੋਚ ਲਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਭੁੱਖੇ ਹੀ ਸੌਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਪਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸੁਣ ਲਈ ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੇ ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਸਨੇ ਗੱਲ ਨਾ ਗੋਲੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਜੋਰ ਪਾਉਣ ਤੇ ਉਸਨੇ ਯੂ-ਟਰਨ ਮਾਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੇ ਵਾਪਸ ਚੌਣਕ ਆ ਗਈ। ਇਟਾਲੀਅਨ ਬੀਬੀ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਸਾਡਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪੀਜ਼ਾ ਵਗੈਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਸਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਹੋਟਲ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰੇ।

ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਸਿੱਧਾ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਾਣੀ ਜਿਵੇਂ ਬਰਫ ਦੀ ਡਲੀ ਖੋਰੀ ਹੋਵੇ। ਠੰਡਾ, ਸੀਤਲ, ਸਾਫ ਪੈਰ ਸੁੰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਪਏ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤਾ। ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਵਾਦਲਾ ਖਾਣਾ ਮਿਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਜਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਟਹਿਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ ਵੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਇਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਪਰ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵੱਸੇ ਹੋਏ ਨੇ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਯੋਗੀਆਂ, ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ, ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਵਾਸ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਭਾਰਤ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਪੱਛੜ ਗਿਆ।

ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਫੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪਹਾੜ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਇਹ ਰਮਣੀਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹਨਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਹੋ ਨਿਬੜਦੇ ਸਨ।

ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਦੋ ਕੁ ਮੀਲ ਦੂਰ ਭਵਨ ਵੱਲ ਹੋ ਤੁਰੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ, ਟਿਕਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸੀ। ਭਵਨ ਵੇਖਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਟਿਕਟਾਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਹਰ ਪੰਦਰਾਂ-ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਬੱਸਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਪਰ ਵੀਹ ਕੁ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਸਾਰੀ ਰਾਹ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਸਪੀਕਰਾਂ ਵਿਚ ਭਵਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਪਰ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਯੋਗੀਆਂ, ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ, ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਵਾਸ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਭਾਰਤ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਪੱਛੜ ਗਿਆ।

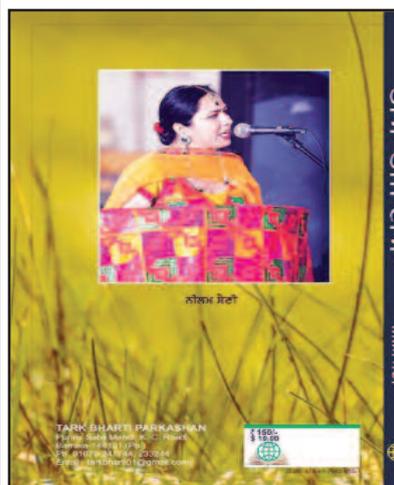
ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਾਈਵੇਅ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਉਤੇ ਪੈ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕੰਢੇ ਉਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੀਤ, ਫਿਲਮਾਂ ਆਦਿ ਇਸੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਹੀ ਬਣੀਆਂ ਨੇ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਚੇ ਪਹਾੜ ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮੁੰਦਰ। ਬੋੜੀ-ਬੋੜੀ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਗੱਡੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਤੱਕ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਉਚੀ ਥਾਂ ਘਰ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਨੀਲਾ ਪਾਣੀ, ਚਿੱਟੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ, ਸ਼ਾਂਤ ਪਰ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਲਦਾ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ। ਡੂੰਘਾ, ਠੰਡੀ ਹਵਾ, ਉਚਾਈ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੋਰ, ਤੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਹੋਰ। ਖਾਰੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਕਿਤੇ ਨਾਂ ਕਿਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਲੋਕ 'ਪਵਨ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ' ਯਾਦ ਆਇਆ ਤੇ ਇਹ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਸਮੁੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਤਰੰਗੀ ਲੀਕ ਧਰਤੀ ਦੀ ਗੋਲਾਈ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਕਰਦੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਸਮਾ ਜਾਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਰੁਕਦੇ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮਾਣਦੇ ਗਏ। ਰਾਤ ਨੇ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਨੀਲਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੜਕ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਪ ਵਾਂਗ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਸਿਰ ਚਕਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਰੱਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰੇ। ਹੋਟਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੋਲ ਬੋੜੀ-ਬੋੜੀ ਦੂਰ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਅਸੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਲ ਠੰਡ ਵਿਚ ਅੱਗ ਸੇਕਣ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਅਨੁਭਵ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਤਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਖਿਲਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਇਥੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਏਨਾ ਸਾਫ ਅਸਮਾਨ ਕੱਲਾ-ਕੱਲਾ ਤਾਰਾ। ਜਦੋਂ ਦੇ ਸੂਰਤ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ, ਤਾਰਿਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਦੌੜ-ਭੱਜ ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਛੱਲਾਂ ਦੀ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚੱਲ ਪਈਆਂ, ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਤੜਕੇ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਕਦੋਂ ਵੱਜ ਗਏ। ਉਹ ਰਾਤ ਜਿਵੇਂ ਕੁਦਰਤ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਆ ਬੈਠੀ ਹੋਵੇ। ਨੀਂਦਰ ਕਿਤੇ ਕੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਨੀ ਸੀ ਪਤਾ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਵਿਚ ਇਥੇ ਦਾ ਸੁਖਦ ਮੌਕਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ? ਸਵੇਰੇ ਉਠਣ ਤੇ ਫਿਰ ਭਵਨ ਵੇਖਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਨੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਹੁਣ ਬੋੜਾ ਸੌਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਠਿਆ ਤੇ ਅੱਧੇ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਗੱਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂੰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸੌ ਗਏ।

ਕਿੰਨੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ ਆਦਿ। ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਵੀ ਟਿਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀ। ਭਵਨ ਵਿਚ ਗੋਰੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਚਿਤੀਆ ਘਰ ਵੀ ਸੀ, ਆਪਣਾ ਬਾਗ, ਉਹ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਕਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹਿਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਥਾਂ ਚੁਣੀ। ਅਸੀਂ ਘੁੰਮ-ਘੁੰਮ ਕੇ ਬੱਕ ਗਏ ਤੇ ਵਾਪਸ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਉਸ ਗੋਰੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬੱਸ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਥੱਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਰਮਣੀਕ ਸੀ।

ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੀ ਨਵ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਤੀਆਂ ਤੀਜ ਦੀਆਂ' 18 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਗੋਲਡਨ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ ਯੂ. ਐਸ. ਏ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੀ ਨਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁੱਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ 6 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ 82 ਵਰ੍ਹੇ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੁੱਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਾਡੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਗੀਤ' ਦਾ ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵੀ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁੱਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਪੁੱਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਜਾ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ: ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਲਡਨ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ: 510-427-8612, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ 510-453-5779, ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ 510-502-0551

ਪੁਸਤਕ 'ਤੀਆਂ ਤੀਜ ਦੀਆਂ' ਅਗਸਤ 18, 2018 ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸਵੇਰ 11:00- 3:00 ਸ਼ਾਮ ਮਹਿਰਾਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 5774 Mowry School Rd, Newark, CA 94560 ਵਿਖੇ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

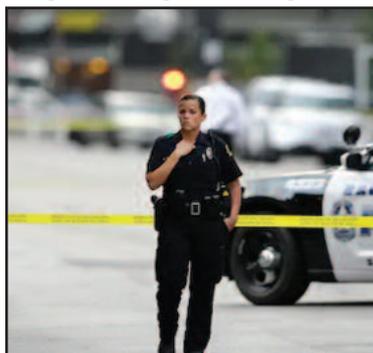
ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਜਾ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ: ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਲਡਨ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ: 510-427-8612, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ 510-453-5779, ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ 510-502-0551

ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ

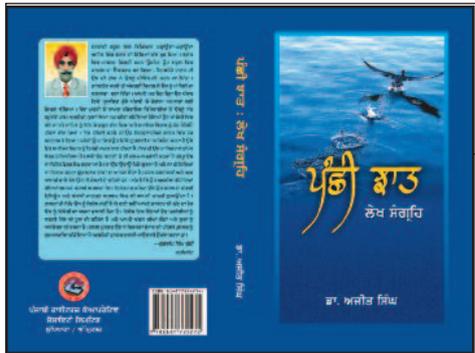
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਵੜੀਆਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਤੋੜ-ਫੋੜ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ' ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਰਮੀਮ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜਸਟਿਸ ਏਐਨ ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਕੋਕੇ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੋੜ-ਫੋੜ ਅਤੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਵੜੀਏ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਕਾਰ ਪਲਟਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ ਪਦਮਾਵਤ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਮੁੱਖ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਾ ਨੱਕ ਕੱਟਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਸੋਧ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਸੋਧ ਲਈ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਰੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।'

ਸਿੱਖ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ: ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੋਸ਼ ਤਹਿ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ- ਉਤਰੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 71 ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਅਤੇ ਲੁੱਟਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸੀ ਸੀ ਟੀਵੀ ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਟਾਇਰੋਨ ਮੈਕੇਲਿਸਟਰ (18) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਂ ਜੋਆਕੁਇਨ ਕਾਉਟੀ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ 16 ਸਾਲਾ ਨਬਾਲਗ ਲੜਕੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਰੋਗ ਦਾਰੂ ਦੇਵੈ ਬੁਝੈ ਤਾ ਵੈਦੁ ਸੁਜਾਣੁ

ਨਾਨਕ ਪਰਖੇ ਆਪ ਕਉ ਤਾ ਪਾਰਖੁ ਜਾਣੁ ॥
 ਰੋਗੁ ਦਾਰੂ ਦੇਵੈ ਬੁਝੈ ਤਾ ਵੈਦੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
 ਵਾਟ ਨ ਕਰਈ ਮਾਮਲਾ ਜਾਣੈ ਮਿਹਮਾਣੁ ॥
 ਮੂਲੁ ਜਾਣਿ ਗਲਾ ਕਰੇ ਗਾਣਿ ਲਾਏ ਗਾਣੁ ॥
 ਲਬਿ ਨ ਚਲਈ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸੇ ਵਿਸਟੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
 ਸਰੁ ਸੰਧੇ ਆਗਾਸ ਕਉ ਕਿਉ ਪਹੁਚੈ ਬਾਣੁ ॥
 ਅਗੈ ਓਗੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਵਾਹੇਦੁ ਜਾਣੁ ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੮)

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ ਦੂਸਰੇ ਨਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੰਗ ੧੪੮ ਉਪਰ ਸੁਭਾਏਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰਜਹੇ ਨਾਨਕ (ਦੁਜਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ) ਜੇ ਮਨੁਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਖੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ (ਅਸਲ) ਪਾਰਖੁ ਸਮਝੋ, (ਦੁਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਲਭਣ ਦੇ ਥਾਂ) ਜੇ ਮਨੁਖ ਅਪਨਾ (ਆਤਮਕ) ਰੋਗ ਅਤੇ ਰੋਗ ਦਾ ਇਲਾਜ ਦੋਵੇਂ ਸਮਝ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਣਾ ਹਕੀਮ ਜਾਣ ਲਵੇ (ਏਹੋ ਜਿਹਾ 'ਸੁਜਾਣ ਵੈਦ') (ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ) ਰਾਹ ਵਿਚ (ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ) ਝੇੜੇ ਨਹੀਂ ਪਾ ਬੈਠਦਾ, ਓਹ (ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਗਤ ਵਿਚ) ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, (ਆਪਣੇ) ਅਸਲੇ (ਪ੍ਰਭੂ) ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਸਾਂਝ ਪਾ ਕੇ, ਜੇ ਭੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਸਤਸੰਗੀਆਂ ਨਾਲ (ਮਿਲ ਕੇ) ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਨੁਖ ਲੱਬ ਦੇ ਆਸਰੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰਦਾ, ਸਚ ਵਿਚ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਐਸਾ ਮਨੁਖ ਆਪ ਤਾਂ ਤੁਰਦਾ ਹੀ ਹੈ ਹੋਰਨਾ ਲਈ ਭੀ) ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਵਿਚੋਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਪਰ ਜੇ ਆਪ ਹੋਵੇ ਮਨਮੁਖ ਅਤੇ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨਾਲ, ਉਹ ਇਉਂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਆਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਤੀਰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ) ਜੇ ਮਨੁਖ ਆਕਾਸ਼ ਵਲ ਤੀਰ ਚਲਾਂਦਾ ਹੈ (ਉਸ ਦਾ) ਤੀਰ ਕਿਵੇਂ (ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ) ਅਪੜੇ। ਉਹ ਆਕਾਸ਼ ਤਾਂ ਅਗੋਂ ਅਪਹੁੰਚ ਹੈ ਸੇ (ਯਕੀਨ) ਜਾਨੋ ਕੇ ਤੀਰ ਚਲਾਨ ਵਾਲਾ ਵਿਨਿਆਂ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਮ ਲਹਿਣਾ ਸੀ, ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਦਯਾ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਫੇਰੂ ਮੱਲ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ੩੧ ਮਾਰਚ ੧੫੦੪ ਅਰਥਾਤ ਪ ਵਿਸਾਖ ਸੰਮਤ ੧੫੬੧ ਨੂੰ ਮੁਕਤਸਰ ਜਿਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਤੇ ਦੀ ਸਰਾਂ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸ ਦਿਨ ਸੰਮਤ ੧੫੬੧ ਦੇ ਵਿਸਾਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਸੀ। ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਬੇਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਵਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾਂਗੇ ਦੀ ਸਰਾਂ (ਸਰਾਏ ਨਾਗਾ) ਪੈ ਗਿਆ।

ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ ਇਕ ਚੰਗੇ ਧਨਾਢ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਮੁਨਸ਼ੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਾਕਮ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸਨ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਵਿਹਾਰ ਚੰਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਵੀ ਦੇ ਭਗਤ ਸਨ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇਵੀ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਬੀਬੀ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨਾਲ ੧੫੭੬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਜੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਸੰਘਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ ਇਹ ਪਿੰਡ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਉਜੜ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਦੇ ਬੇਹ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੋਲ ਹਨ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਭਾਈ ਲੇਹਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੋ ਪੁਤਰ ਸ੍ਰੀ ਦਾਸੂ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਾਤੂ ਜੀ ਅਤੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਅਨੋਖੀ ਜੀ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ੀ ਸੀ। ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ

ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਾਕਮ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਸਭਰਾਈ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਪਿੰਡ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਵਸੇ। ਸੰਮਤ ੧੫੮੩ ਵਿਚ ਓਹ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਸ੍ਰੀ ਲੇਹਨਾ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਦੇਵੀ ਭਗਤਾਂ ਨਾਲ ਦੇਵੀ ਦਰਸ਼ਨਾ ਲਈ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਟੋਭੇ ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਗਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਿਖ ਭਾਈ ਜੋਧਾਂ ਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਇਹ ਵੀ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਠੇ ਬਾਣੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਇਹ ਬਾਣੀ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹਨਾ ਹੋਈ ਜੋ ਕਿ ਵਧਦੀ ਹੀ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਮਤ ੧੫੮੯ ਵਿਚ ਦੇਵੀ

ਵਿਚ ਜੜੀ ਬੂਟੀ ਕਢ ਰਹੇ ਸਨ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਵੀ ਓਸੇ ਕੰਮ ਲਗ ਗਏ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਘਾਹ ਦੀ ਪੰਡ ਡੰਗਰਾਂ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਖਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਿੱਲੀ ਪੰਡ ਚੁੱਕ ਲਈ ਅਤੇ ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੇ ਚਲਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਚਿਕੜ ਨਾਲ ਕਪੜੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਤਕ ਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਲਖਨੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਇਕ ਲੂਣ ਦੀ ਪੰਡ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਗਿੱਲਾ ਘਾਹ ਚਕਵਾ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਕਪੜੇ ਖਰਾਬ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਇਹ ਘਾਹ ਦੀ ਪੰਡ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਦਿਨ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਛਤਰ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇਖਦੇ ਰਹੋ।

ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਗੱਦੀ ਲਈ ਇਹ ਲਹਿਣਾ ਹੀ ਯੋਗ ਫਿਰ ਵੀ

ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ ਇਕ ਚੰਗੇ ਧਨਾਢ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਮੁਨਸ਼ੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਾਕਮ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸਨ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਵਿਹਾਰ ਚੰਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਵੀ ਦੇ ਭਗਤ ਸਨ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇਵੀ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਬੀਬੀ ਖੀਵੀ ਜੀ ਨਾਲ ੧੫੭੬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਜੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਸੰਘਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ ਇਹ ਪਿੰਡ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਉਜੜ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਦੇ ਬੇਹ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੋਲ ਹਨ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਭਾਈ ਲੇਹਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੋ ਪੁਤਰ ਸ੍ਰੀ ਦਾਸੂ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਾਤੂ ਜੀ ਅਤੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਅਨੋਖੀ ਜੀ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ੀ ਸੀ।

ਭਗਤਾਂ ਨਾਲ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਛਡ ਕੇ ਆਪ ਘੋੜੀ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ ਰੱਬ ਦੀ ਕਰਨੀ ਨਾਲ ਅਗੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਿਲ ਪਏ ਪਰ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਇਸ ਪਖੋਂ ਅਨਜਾਣ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਰਸਤਾ ਪੁਛਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਆ ਜਾਣ ਲਈ ਆਖ ਦਿਤਾ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਤਬੋਲੇ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਣ ਲਈ ਆਖ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਆਪ ਆਸਨ ਤੇ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ। ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੇ ਡਿਠਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਮੈਥੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਮੈਂ ਘੋੜੀ ਤੇ ਸਾਂ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪੈਦਲ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ। ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਪੁਛਿਆ। ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਕੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਲਹਿਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੇਰਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਲਹਿਣੇਦਾਰ ਘੋੜੀ ਤੇ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਭਰਮ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲ ਦੇ। ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੀ ਮਿਲ ਕੇ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚਾਰ ਪਿਛੋਂ ਸ਼ੰਕਾ ਮਿਟ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਘਲ ਦਿਤਾ ਕੇ ਦੋਸਤੋ ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਥਾਂ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਦੇ ਰਹੋ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹੋ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਜਾਓ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਆ ਜਾਣਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਨ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰ ਕੇ ਮੁੜ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਪੁੱਜ ਗਏ।

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਸਵਾ ਮਣ ਨਮਕ ਦੀ ਪੰਡ ਸਿਰ ਤੇ ਚੁਕ ਕੇ ਗਏ। ਪੰਡ ਘਰ ਰਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸਨ ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਝੋਨੇ

ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲਿਆ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਪਿਛੇ ਰਹ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਹੀ ਪੂਰੇ ਉਤਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇਮ ਨਾਲ ਰਾਵੀ ਉਪਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਇਕ ਦਿਨ ਸਿਆਲ ਰੁਤੋ ਆਪ ਜੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾ ਵਿਚ ਭਾਈ ਬੁਢਾ ਜੀ, ਭਾਈ ਅਜਿਤਾ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਧਾਰਨ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਰਾਵੀ ਉਪਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ। ਬਾਰਸ਼ ਹੋਣ ਲਗ ਪਈ ਸਾਰੇ ਸਿਖ ਮੁੜ ਗਏ ਪਰ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਵਾਪਸ ਨਾ ਗਏ ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਆਏ ਤਾਂ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਗਏ ਤਾਂ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹਾਂ ਅਤੇ ਖਸਮ ਨੂੰ ਛਡ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਸੇਵਕ ਦਾ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਈ ਵੰਗਾਂ ਨਾਲ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਪਰੀਖਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਨਾਮ ਜਪਣ, ਕਿਰਤ ਕਰਨ, ਨਿਤ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭਰੇ ਸੁਭਾਵ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸਚਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕੇ ਹੁਣ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਤਾਂ 17 ਹਾੜ ਸੰਮਤ 1596 ਨੂੰ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਅਗੇ ਪੰਜ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਨਰੇਲ ਰਖ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਤੋਂ ਤਿਲਕ ਲਗਵਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗ ਲਾ ਕੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣੇ ਤੋਂ ਅੰਗਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਤਾਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿਤਾ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਤੇ ਸੰਗਤ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਦਰਸ਼ਨਾ ਲਈ ਆਉਣ ਲਗੀ। ਦੋਵੇਂ ਵੇਲੇ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਭ ਲਈ ਲੰਗਰ ਵਰਤਦਾ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੇਰ ਸਾਹ ਸੂਰੀ ਤੋਂ ਹਾਰ ਕੇ ਹਮਾਯੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ

ਕੋਲ ਖਡੂਰੇ ਪੁੱਜਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹਮਾਯੂੰ ਨੇ ਗੁੱਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਖਿਚਣ ਲਗਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੋਲੇ ਜੇਹੜੀ ਤਲਵਾਰ ਫਕੀਰਾਂ ਲਈ ਖਿਚਣ ਲਗਾ ਹੈ ਓਹ ਸ਼ੇਰ ਸਾਹ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਵੇਲੇ ਕਿਥੇ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਰੱਬ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਰੋਹਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਦਿਤਾ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਲਿਖੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ : ਜੇ ਸਉ ਚੰਦਾ ਉਗਵਹਿ ਸੂਰਜ ਚੜਹਿ ਹਜਾਰ ॥ ਏਤੇ ਚਾਨਣ ਹੋਇਆਂ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ ॥੨॥

ਡਾਕਟਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਕਪੂਰਾ
 drsinghajit@gmail.com
585-305-0443

ਖਿਚਣ ਲਗਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੋਲੇ ਜੇਹੜੀ ਤਲਵਾਰ ਫਕੀਰਾਂ ਲਈ ਖਿਚਣ ਲਗਾ ਹੈ ਓਹ ਸ਼ੇਰ ਸਾਹ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਵੇਲੇ ਕਿਥੇ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਰੱਬ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਰੋਹਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਦਿਤਾ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਲਿਖੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ : ਜੇ ਸਉ ਚੰਦਾ ਉਗਵਹਿ ਸੂਰਜ ਚੜਹਿ ਹਜਾਰ ॥ ਏਤੇ ਚਾਨਣ ਹੋਇਆਂ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ ॥੨॥

(ਪੰਨਾ ੪੬੩)
 ਭਾਵੇਂ ਸੌ ਚੰਦਮਾ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸੂਰਜ ਹੋਵਣ ਫਿਰ ਵੀ ਇਤਨੇ ਚਾਨਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਘੁਪ ਅੰਧੇਰਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ; ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨ ॥ ਏਹ ਕਿਨੇਹੀ ਆਸਕੀ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਆਸਕੁ ਕਾਂਢੀਐ ਸਦ ਹੀ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥ ਚੰਗੇ ਚੰਗਾ ਕਰਿ ਮੰਨੇ ਮੰਦੇ ਮੰਦਾ ਹੋਇ ॥ ਆਸਕੁ ਏਹੁ ਨ ਆਖੀਐ ਜਿ ਲੇਖੈ ਵਰਤੈ ਸੋਇ ॥੧॥

(ਪੰਨਾ ੪੭੪)
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ - ਨਕਿ ਨਬ ਖਸਮ ਹਬ ਕਿਰਤੁ ਧਕੇ ਦੇ ॥ ਜਹਾ ਦਾਣੇ ਤਹਾਂ ਖਾਣੇ ਨਾਨਕਾ ਸਚੁ ਹੋ ॥੨॥

(ਪੰਨਾ ੬੫੩)
 ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਦੁਨੀਆ ਚਲ ਰਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਾਲਿਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨ ॥ ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਕੈਸਾ ਬੋਲਣਾ ਜਿ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਜਾਣੁ ॥ ਚੀਰੀ ਜਾ ਕੀ ਨਾ ਫਿਰੈ ਸਾਹਿਬੁ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥ ਚੀਰੀ ਜਿਸ ਕੀ ਚਲਣਾ ਮੀਰ ਮਲਕ ਸਲਾਰ ॥ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥ ਜਿਨ੍ਹਾ ਚੀਰੀ ਚਲਣਾ ਹਬਿ ਤਿਨ੍ਹਾ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਫਰਮਾਣੁ ਹੋਇ ਉਠੀ ਕਰਲੈ ਪਾਹਿ ॥ ਜੇਹਾ ਚੀਰੀ ਲਿਖਿਆ ਤੇਹਾ ਹੁਕਮੁ ਕਮਾਹਿ ॥ ਘਲੇ ਆਵਹਿ ਨਾਨਕਾ ਸਦੇ ਉਠੀ ਜਾਹਿ ॥੧॥

(ਪੰਨਾ ੧੨੩੯)
 ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਆਪ ਜੀ ਵਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ। ਜਦੋਂ ਸਚ ਖੰਡ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ੨੯ ਮਾਰਚ ੧੫੫੨ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸਾਖ ੩ ਸੰਮਤ ੧੬੦੯ (ਚੇਤ ਸੁਦੀ ੪) ਨੂੰ ਗੁਰਆਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾ ਗਏ।

ਗੈਰਸਟਰਾਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਤੰਗ

ਬਠਿੰਡਾ- ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੈਰਸਟਰਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਏਦਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਕਈ ਜੇਲ੍ਹ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਲੰਘੇ ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰੀਬ ਸਵਾ ਸੌ ਜੇਲ੍ਹ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਗੱਠਜੋੜ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਦੌਰ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਂਜ, ਸਵੈ ਇੱਛਕ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ (ਵੀਆਰਐਸ) ਅਤੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਘਰੇਲੂ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਹੀ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰਟੀਆਈ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਜਲੰਧਰ ਐਟ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਨਵੰਬਰ 2011 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 21 ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 19 ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵੀਆਰਐਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰਡਰ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਾਸਤਾ

ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ 'ਚ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਗਰੂਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੱਠ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਗਰੂਰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਕੈਦੀ ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ 30 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਜਗਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਨੇ 13 ਅਪਰੈਲ 2017 ਨੂੰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਹਰਦੀਪ ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕੈਲਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਬਠਿੰਡਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਲੰਘੇ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਸੱਤ ਜੇਲ੍ਹ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਗੈਰਸਟਰਾਂ ਨੇ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਵੀ ਕਰਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੁੱਝ

ਜੇਲ੍ਹ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ ਕਿ ਚੰਗੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਲਈ ਹੁਣ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੁੱਭਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਗੈਰਸਟਰ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਸਖ਼ਤੀ 'ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾਭਾ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਬ ਜੇਲ੍ਹ ਦਸੂਹਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਵੀਆਰਐਸ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਨੇ ਫ਼ੋਨ ਤੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 10 ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਲੰਘੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ 67 ਅਸਾਮੀਆਂ ਖ਼ਾਲੀ ਹਨ। ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੱਠ ਹੌਡ ਵਾਰਡਰਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰਡਰਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰੋਪੜ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੱਠ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵੀਆਰਐਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦੋ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਹੁਣ ਤਾਂ

ਕੋਈ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੀ ਲੱਗਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਲੁਕੀ ਛੁਪੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਮੋਬਾਈਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਰੁਕੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਧੰਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦੋ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਕੇ ਹੱਥ ਵੀ ਰੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ 26 ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 23,218 ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵਾਰਡਰ ਗਾਰਦ ਦੀਆਂ 2683 ਅਸਾਮੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 789 ਖ਼ਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ/ ਆਈ ਆਰ ਬੀ/ ਪੀਏਪੀ/ ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਅਤੇ ਪੈਸਕੋ ਦੇ ਕਰੀਬ 1867 ਜਵਾਨ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਛੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਂਦਰੀ ਸਨਅਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਰੀਬ ਸਵਾ ਦੋ ਸੌ ਗੈਰਸਟਰ ਬੰਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 35 ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗੈਰਸਟਰ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ-ਰੂਸੀ ਤਕਰਾਰ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਮੁਸਕਣੀਆਂ

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 2016 ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਰੂਸ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਨ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਹੋਏ ਪਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਸੰਭਵ ਹੋਈ ਸੀ। ਰੂਸ ਦੇ ਇਸ ਯਤਨ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮੁੱਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ, ਬਹਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦਾ ਵਹਿਣ ਜੋ ਭਤਾਸ ਬਣ ਕੇ ਨਿਕਲਿਆ, ਉਪਰ ਹਰ ਕੋਈ ਹੱਕ-ਬੱਕ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੇ ਵਡੇਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦਾ ਇਉਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝੇ ਰਹਿਣਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੀਨ ਦਾ ਹਮਲਾਵਰ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੁਹਾਜ਼ਾਂ ਉਪਰ ਖੰਭ ਖਿਲਾਰਨਾ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਦੀ ਰੂਸ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੇ ਰੂਸ ਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਮਿੱਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਵਧਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇਹ ਭਰਮ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਬਾਅਦ, ਰੂਸ ਨਾਲ ਹਾਰੀ ਹੋਈ ਤਾਕਤ ਵਾਂਗ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਰੂਸ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੁਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ, ਸਮੇਤ ਸਾਬਕਾ ਸੋਵੀਅਤ ਗਣਰਾਜਾਂ, ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬਸਿੰਦੇ ਅਜੇ ਵੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਲਮੀ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਅਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ।

ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹ ਆਸ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ, ਰੂਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਹੋਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਨਾਟੋ ਦਾ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਰੇਸ਼ੀਅਨ (ਯੂਰਪ ਤੇ ਏਸ਼ੀਅਨ) ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਨਾ-ਟਲਣ ਯੋਗ ਤਣਾਅ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਯੂਰੇਪੀਅਨ ਭਾਈਵਾਲ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਰੂਸ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਕਾਕੇਸ਼ੀਅਨ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਵੱਖਵਾਦ ਭਤਕਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਯੂਰੇਪੀਅਨ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੇ ਚੇਚਨੀਆ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ

ਤੇ ਵੱਖਵਾਦ ਦੀ ਚੰਗਿਆੜੀ ਭਤਕਾਈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਈਵਾਲ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਚੇਚਨੀਆ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵੱਖਵਾਦੀ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਬੰਧ ਉਦੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਜਦੋਂ ਚੇਚਨੀਆ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਾਗੀਆਂ ਨੇ ਬੋਸਲਾਨ ਦੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ 300 ਰੂਸੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੂਤਿਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੂਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਸਪੀਅਨ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚੇਚਨ ਬਾਗੀਆਂ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸੰਪਰਕ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਈਐਸਆਈ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਇਸਲਾਮੀ ਧੜਿਆਂ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਸੀ।

ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਦੀ ਫੌਜ ਅਸਫਲ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮ ਰਹੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਗਈ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਸਾਊਪੁਣਾ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੋਰਿਸ ਯੇਲਤਸਿਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਫੰਡ (ਆਈਐਮਐਫ) ਕੋਲੋਂ ਉਹ ਧਨ ਲੈਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਫੰਡ ਤੋਂ ਆਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਯੋਲਤਸਿਨ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਚੋਣ ਵਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯੇਲਤਸਿਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅੰਦਰੇਈ ਕੋਜ਼ੇਰੇਵ ਨੇ ਰੂਸ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਕੋਜ਼ੇਰੇਵ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਦੂਮਾ (ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ) ਨੇ 1994 ਵਿਚ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਮਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਜ਼ੇਰੇਵ ਨੇ ਰੂਸ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਤਾਂ ਅੱਗੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਜ਼ੇਰੇਵ ਦਾ ਸਥਾਨ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰਤ ਤੇ ਹੰਢੇ ਹੋਏ ਯੇਵਗੇਨੀ ਪ੍ਰੀਮਾਕੋਵ ਨੇ ਲਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਮਿਆਮੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ 'ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ' ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੋਜ਼ੇਰੇਵ ਦੇ ਕੁਝ ਐਕਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਉ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਜ਼ੇਰੇਵ ਦੀ ਥਾਂ ਪ੍ਰੀਮਾਕੋਵ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਬਾਅਦ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਸੀ।

ਕੇਜ਼ੀਬੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਖਤ-ਜਾਨ ਤੇ ਵੱਧ ਵਿਹਾਰਕ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੂਤਿਨ ਦੇ 2000 ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਬਾਅਦ ਰੂਸ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਦੇ ਮਾਰਗ ਉਪਰ ਮੁੜ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਪੂਤਿਨ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਰੂਸੀਆਂ ਦਾ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ 1999 ਤੋਂ 2000 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰੂਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਠ ਸਾਲ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਬਿਤਾਉਣੇ ਪਏ। ਪੂਤਿਨ ਫਿਰ 2012 ਅਤੇ ਫਿਰ 2018 ਵਿਚ 76 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਛੇ ਸਾਲ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਉਣ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬੇਦਿਸ਼ਾ ਲਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਰੂਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਗਤੀ ਘਟਣ ਲੱਗੀ ਹੈ ਪਰ, ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੂਤਿਨ ਦਾ ਰੂਸ ਮੁੜ ਲੀਹ ਉਪਰ ਆ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਉਰਜਾ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਰਵਾਇਤੀ ਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ।

ਪੂਤਿਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਰੂਸ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੇਵਲ ਸੀਰੀਆ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਭਰੀ ਖੇਤਰੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ, ਰੂਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਉਥੋਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਵਿਕਟਰ ਯਾਨੂਕੋਵਿਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੂਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕੀਵ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤ ਜਿਆਫਰੀ ਪਿਆਟ (ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ) ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਗੱਦੀਉਂ ਲਾਹ ਕੇ, ਉਥੇ ਨਵੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪੱਖੀ ਸਰਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੀਵ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ

ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੌਹਨ ਮੈਕੇਨ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਯਾਨੂਕੋਵਿਚ ਨੂੰ ਗੱਦੀਉਂ ਲਾਹੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਪੱਖੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਰਸੇਨਈ ਯਾਤਸੋਨਯੂਕ ਉਥੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਨਾਟੋ ਤੇ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ।

ਜੀ. ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ

ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰੂਸੀ ਵਸੋਂ, ਜਿਹੜੀ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਵੱਸੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਗ਼ਾਵਤ ਲਈ ਉਕਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੂਸ ਲਈ ਵੱਡੀ ਅਸਲ ਚੁਣੌਤੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਕਰੀਮੀਆ ਖਿੱਤੇ ਉਪਰ ਮੁੜ ਕੰਟਰੋਲ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ 1783 ਤੋਂ ਰੂਸੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਰੀਮੀਆ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਕਾਲੇ ਸਾਗਰ 'ਚ ਸੇਵਾਸਤੋਪੋਲ ਸਥਿਤ ਰੂਸੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਅੱਡਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਸੀ। ਯੂਕਰੇਨ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਕਰੀਮੀਆ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੇ ਇਸ ਜਲ ਸੈਨਾ ਅੱਡੇ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਰੂਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕ ਅਜੇ ਵੀ ਯੂਕਰੇਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸਨ। ਰੂਸ ਨੇ ਕਰੀਮੀਆ ਵਿਚ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਨਾ ਲਾਈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੂਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਫਤਵਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਬੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕੌਮਪ੍ਰਸਤ, ਅਮੀਰ ਸਰੋਤਾਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਉਭਰ ਚੁੱਕੇ ਰੂਸ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੌਕਸ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਦਾ ਉਭਾਰ ਭਾਰਤ- ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਯੂਰੇਸ਼ੀਅਨ ਖਿੱਤਿਆਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਣਨੀਤਕ ਪੱਖੋਂ ਤੰਗ ਸੋਚ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਯਤਨ, ਅਮਰੀਕਨ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਰੂਸ-ਚੀਨ ਗਠਜੋੜ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨ ਨੂੰ ਟਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ।

ਕੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੁਧਾਰ ਸਕੇਗਾ ਇਮਰਾਨ?

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਰਟੀ (ਪੀਟੀਆਈ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਫੌਜ ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਰਜ਼ਾਮਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਦੇ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆ ਉਲ-ਹੱਕ ਦੇ ਜੁੱਗ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਚ ਜੋੜੀ ਗਈ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਆਗੂ 'ਸਾਇਕ' ਅਤੇ 'ਅਮੀਨ' (ਭਾਵ ਜੋ ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰ) ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ 'ਚੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕੌਮੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਬਿਓਰੋ ਨੇ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੰਡਨ 'ਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦਣ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵੀ ਲਾ ਦਿੱਤੇ।

ਫੌਜ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਿਓ-ਧੀ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਤਨ ਪਰਤ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ-ਨਵਾਜ਼ (ਪੀਐਮਐਲ-ਐਨ) ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਮਿਲੀ, ਇਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਖ਼ਾਤਮਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। 273 ਮੈਂਬਰੀ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਪੀਟੀਆਈ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ 115 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇੰਜ ਉਹ ਪੀਐਮਐਲ-ਐਨ ਅਤੇ ਭੁੱਟੋ-ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ (ਪੀਪੀਪੀ) ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੀਐਮਐਲ-ਐਨ ਅੱਗੇ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪੀਟੀਆਈ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਠਿੱਬੀ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਬਹੁਮਤ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ

ਨੇ 'ਨਵਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਉਸਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਕਾਸ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਦਰਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਵੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸਮਝ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਬਈ 'ਤੇ ਹੋਏ 26/11 ਦੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਫੌਜ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰੀਆਂ-ਖੋ-ਟੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਸਨ - ਇਹ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਦੋ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ, ਤਦ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਹ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਕਿ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਸੁਨੀਲ ਗਾਵਸਕਰ, ਕਪਿਲ ਦੇਵ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ ਤੇ ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ਦਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਹੈ - ਇਸ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਬਹਿਸ ਛਿੜ ਗਈ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ-ਫੁਰਤ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਸੱਦ ਕੇ ਉਹ ਸੱਦਾ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਚ ਦਮ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧ ਸੁਧਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਲਾਭ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਜੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਤਾਂ ਦੁਵੱਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਗੇ। ਮੁਲਕ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਏਸ਼ੀਆ, ਅਫ਼ਗ਼ਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਦ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਇਹੋ ਰੂਟ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬੰਦਰਗਾਹ ਹੈ ਤੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ ਵੀ ਦੂਰ ਪੂਰਬ 'ਚ ਹਨ; ਇਸੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇਸੇ ਰੂਟ

ਕਾਰਨ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵੀ ਘਟ ਗਏ।

ਬਾਅਦ 'ਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਕਿ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ - ਤਦ ਇਸ ਦੀ ਤਰਦੀਦ ਸੁਨੀਲ ਗਾਵਸਕਰ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਜਦ ਕਿ ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ ਬਹਾਨਾ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਕੇ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਦਸੰਬਰ 2015 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਚਾਨਕ ਲਾਹੌਰ ਜਾ ਕੇ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਐਨਡੀਏ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਨੀਤੀ ਠੰਢੇ ਬਸਤੋ

ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਮੋਦੀ-ਨਵਾਜ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਇਦ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਜਹਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਫੌਜ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲੈਣਗੇ, ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੋਚ ਗ਼ਲਤ ਸੀ; ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਲ ਸੈਨਾ ਹੈ-ਡਕੁਆਰਟਰ 'ਚ ਬੈਠੇ

ਕੇ.ਸੀ. ਸਿੰਘ

ਕੁਝ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਈਰਖਾ ਹੋ ਗਈ ਹੋਣੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕਰਨੀ ਹੀ ਸੀ। ਸੋ, ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜਨਵਰੀ 2016 ਨੂੰ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਫੌਜੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੋਦੀ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈਐਸਆਈ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮੁਲਕ 'ਚ ਹੀ ਦਾਖ਼ਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਜੁਲਾਈ 2016 ਵਿੱਚ ਬੁਰਹਾਨ ਵਾਨੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖੇਤੂ-ਖੇਤੂ ਹੋ ਗਈ। ਮਗਰੋਂ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਉਤੀ ਫੌਜੀ ਕੈਂਪ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੁਬਾਰਾ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਗਈਆਂ - ਜਿਵੇਂ 26/11 ਦੇ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 22 'ਤੇ)

5 ਜਨਵਰੀ ਬਨਾਮ 1 ਜਨਵਰੀ

ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਕਰਮੈਟੋ
916-230-2102

ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ (26 ਅਤੇ 29 ਜੁਲਾਈ 2018 ਈ:) ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਦੋ ਸੈਮੀਨਾਰ, ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਈ ਹੋਈ ਖ਼ਤੌਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਜਰੂਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਥੇ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਜੋ ਉਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸ: ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਕਰਨਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨਦੀ, ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਅੰਤਰ! ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸ. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਕਰਨਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਸੀ। 26 ਜੁਲਾਈ ਦਾ ਸੈਮੀਨਾਰ "Canadian Sikh Study & Teaching Society" ਵੱਲੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 29 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਭਾਈ ਗੁਰਲਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾਦਕ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ) ਵੱਲੋਂ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਦੁਹਰਾਉ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਰੋਤੋਂ ਜਰੂਰ ਨਵੇਂ ਸਨ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਕਈ ਸੱਜਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ, ਕਰਨਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼, "ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ" ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਰਨਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 1999 ਈ: ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਰਨਲ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਪਿਛਲੇ 18-19 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੁਹਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪਾਠਕਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਉਂਦੇ ਇਸਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝੀਏ।

ਕਰਨਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਜੋ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ 23 ਪੋਹ/22 ਦਸੰਬਰ ਹੈ, ਜੋ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ 5 ਜਨਵਰੀ

ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਰੀਖ ਗਲਤ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ 1 ਜਨਵਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵੀ ਗਲਤ ਹਨ। ਕਰਨਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੇ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ 500 ਸਾਲਾ ਜੰਤਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲੀਅਨ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਗਰੈਗੋਰੀਅਨ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ 1582 ਤੋਂ 1752 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ 10 ਜਮਾਂ ਕਰਕੇ ਤਾਰੀਖ ਕੱਢੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 22 ਦਸੰਬਰ ਵਿੱਚ 10 ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਇਹ 1 ਜਨਵਰੀ 1667 ਈ: ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਾਸ਼! ਕਰਨਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ/ਸਮਝਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੈਲੰਡਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜੁਲੀਅਨ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ 10 ਜਾਂ 11 ਦਿਨ ਜਮਾਂ ਕਰਕੇ, ਨਵੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀਆਂ।

ਕੈਲੰਡਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ।

ਨਿਯਮ ਨੰਬਰ (6) "ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਚੇਤ, ਵੈਸਾਖ, ਜੇਠ, ਹਾੜ, ਸਾਵਣ (ਹਰ ਮਹੀਨੇ) ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 31 ਹੋਵੇਗੀ। ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ ਭਾਦੋਂ, ਅੱਸੂ, ਕੱਤਕ, ਮੱਘਰ, ਪੋਹ, ਮਾਘ ਤੇ ਫੱਗਣ (ਹਰ ਮਹੀਨੇ) ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 30 ਹੋਵੇਗੀ।

ਨਿਯਮ ਨੰਬਰ (10) "ਖਾਲਸੇ ਦੇ 300 ਸਾਲਾਂ ਸਿਰਜਨਾ ਦਿਵਸ ਭਾਵ 531 ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਮੁਤਾਬਕ 1999 ਈ: ਵਿੱਚ ਵੈਸਾਖੀ ਤੋਂ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਿੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ"।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਅਧਾਰ 1 ਵੈਸਾਖ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਹੈ ਤਾਂ ਚੇਤ ਦੇ 31 ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਆਰੰਭ 14 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜੇਠ 15 ਮਈ ਤੋਂ, ਹਾੜ 15 ਜੂਨ, ਸਾਵਣ 16 ਜੁਲਾਈ, ਭਾਦੋਂ 16 ਅਗਸਤ, ਅੱਸੂ 15 ਸਤੰਬਰ, ਕੱਤਕ 15 ਅਕਤੂਬਰ, ਮੱਘਰ 14 ਨਵੰਬਰ, ਪੋਹ 14 ਦਸੰਬਰ, ਮਾਘ

13 ਜਨਵਰੀ ਅਤੇ ਫੱਗਣ ਦਾ ਆਰੰਭ 12 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਪੋਹ ਦਾ ਆਰੰਭ 14 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ 23 ਪੋਹ 5 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਆਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋ 2 ਹਾੜ (30 ਮਈ ਜੁਲੀਅਨ) ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਕਰਨਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੀ ਖੋਜ ਮੁਤਾਬਕ (30+10) 9 ਮਈ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਹਾੜ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਆਰੰਭ 15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 2 ਹਾੜ ਹਰ ਸਾਲ 16 ਜੂਨ ਨੂੰ ਆਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਜੇ ਕਰਨਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੀ ਗਣਿਤ ਮੁਤਾਬਕ ਵੈਸਾਖੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਕੱਢੀ ਜਾਵੇ ਜੋ 1756 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸੀ। (29+10) ਤਾਂ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਵੈਸਾਖੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਇਥੇ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੈਸਾਖੀ 1 ਵੈਸਾਖ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਨਾ ਕਿ 29 ਮਾਰਚ ਜਾਂ 13-14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, 22 ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ 10 ਦਿਨ ਜਮਾਂ ਕਰਕੇ 1 ਜਨਵਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, 30 ਮਈ ਵਿਚ 10 ਜਮਾਂ ਕਰਕੇ 9 ਜੂਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੈਸਾਖੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, 29 ਮਾਰਚ ਵਿਚ 10 ਦਿਨ ਜਮਾਂ ਕਰਕੇ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਜੇ ਵੈਸਾਖੀ 1 ਵੈਸਾਖ ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਜੋ 16 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ) ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਵੀ 23 ਪੋਹ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ 2 ਹਾੜ ਨੂੰ ਹੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ? ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ 8 ਪੋਹ, 7 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਕੇ 21 ਦਸੰਬਰ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ 13 ਪੋਹ, 12 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਕੇ ਅੱਜ 26 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ 8 ਪੋਹ ਅਤੇ 13 ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਦੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪੜਿਆ-

ਸੁਣਿਆ। ਜੇ 1756 ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਦੀ 1 ਵੈਸਾਖ ਅੱਜ ਵੀ 1 ਵੈਸਾਖ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ 33 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ (1723 ਬਿਕ੍ਰਮੀ) ਦੀ 23 ਪੋਹ, ਅੱਜ 23 ਪੋਹ ਕਿਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਜੇ ਵੈਸਾਖੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਜੋ 29 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਕੇ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੈ ਤਾਂ 23 ਪੋਹ ਜੋ 22 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਕੇ 5 ਜਨਵਰੀ ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ, ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ? 23 ਪੋਹ ਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਰ ਅਤੇ 1 ਵੈਸਾਖ ਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਰ, ਇਹ ਕਿਧਰ ਦਾ ਨਿਆਂ ਹੈ? ਯਾਦ ਰਹੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਕਰਨਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਪੋਹ ਸੁਦੀ 7, ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਦਿਹਾੜਾ ਕੱਤਕ ਸੁਦੀ 5, ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਕੱਤਕ ਸੁਦੀ 2 ਨੂੰ ਮਨਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਣਾ ਦਿਵਸ ਚੇਤ ਸੁਦੀ 9 ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਕੁਝ ਦਿਹਾੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਤਾਬਕ, ਕੁਝ ਦਿਹਾੜੇ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਜੇਹਾ ਕਿਉਂ? ਜੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਚੰਦ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਮਨਾਉਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਤੋਰਵਾਂ ਮਹੀਨਾ (ਮਲ ਮਾਸ) ਜੋੜ ਕੇ ਸੂਰਜੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਚੰਦ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਵੀ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਕੇ ਸੂਰਜੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨਾਲ ਹੀ ਨੱਥੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਸੂਰਜੀ ਕੈਲੰਡਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਅਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਅਸਫਲ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਜਾਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ। ਜਿਹੜੇ ਮਾਪਦੰਡ ਤੁਸੀਂ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਤੇ ਠੋਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਕੈਲੰਡਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕੌਮ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

'ਨਾਟੋ': ਕੀ ਹੁਣ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜਲਦੀ ਤਿੜਕ ਜਾਵੇਗਾ?

ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਕਤਵਾਰ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁੰਡਲੀ ਮਾਰੂ ਜਕੜ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਸਾਬਕਾ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਜਰਮਨ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਅਡੋਲਫ ਹਿਟਲਰ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨ, ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜਨ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਵ-ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਇਕ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਬਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਵਧਦੀ ਫੌਜੀ, ਰਾਜਨੀਤਕ, ਯੁੱਧਨੀਤਕ, ਕੂਟਨੀਤਕ ਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 4 ਅਪਰੈਲ, 1949 ਨੂੰ ਨਾਟੋ (ਨਾਰਥ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਟਰੀਟੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ) ਸੰਗਠਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼: 'ਨਾਟੋ' ਸੰਗਠਨ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ 12 ਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੁਣ 28 ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫਿਲਾਸਫਰ ਪਾਲ ਵੈਲਰੀ ਨੇ 1937 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਲਈ ਦੁਖਦਾਈ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਇਸ ਕਥਨ ਵਿਚ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਸਚਾਈ ਹੈ। 500 ਸਾਲ ਦੇ ਵਕਫੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਯੂਰੋਪ ਆਲਮੀ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਆਲਮੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਦੋ ਤਾਕਤਵਾਰ ਨਵੇਂ ਫੌਜੀ ਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਉੱਭਰ ਕੇ ਆਏ ਸਨ।

ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ।
ਸਾਲ 1991 ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਖੇਰੂ-
ਖੇਰੂ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਆਲਮੀ

ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰਨ ਲੱਗਾ। ਪਰ ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਏਨਾ ਥੱਕ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਥਿਕ, ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਤੇ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੋਚ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਸੰਗਠਨ ਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਹਿੱਤ ਡਿੱਕੇ-ਡੋਲੇ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਅਰਬ ਲੀਗ ਸੰਗਠਨ, ਆਸੀਆਨ ਸੰਗਠਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ

ਕਈ ਇਲਾਕਾਈ ਸੰਗਠਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ, ਸਰਹੱਦੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਨਾਟੋ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਹੁਣ ਸੰਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਅਮਰੀਕਾ ਹੈ।
ਟਰੰਪਿਆਨਾ ਨੀਤੀਆਂ: ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਆਪਣੀ 'ਅਮਰੀਕਾ ਪਹਿਲਾਂ' ਨੀਤੀ ਕਰਕੇ 20 ਜਨਵਰੀ, 2017 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ, ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ

ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਝਟਕੇ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜੀ-7 ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਾਟੋ' ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਕਰਾਰਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਂਦੇ ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਐਲਮੀਨੀਅਮ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਮਹਿਸੂਲ ਠੋਕ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ। ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ, ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਯੂ.ਕੇ. ਅਤੇ ਚੀਨ ਆਦਿ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਡਾਲਰ ਬਰਾਬਰ ਮਹਿਸੂਲ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਗੂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾੜੇ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ ਜੋ ਟਰੰਪ ਜੀ-7 ਸੰਮੇਲਨ ਬਾਅਦ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਯਾਤਰਾ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟੈਰੇਜਾ ਮੇਅ ਸਬੰਧੀ ਵਰਤੇ।
ਬੁਸ਼ਲੋਜ ਵਿਚ ਨਾਟੋ ਸੰਗਠਨ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜਰਮਨੀ ਦੀ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 22 'ਤੇ)

ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋ
ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਸੂਰਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ

ਹੁਣ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਮੁਰੱਬੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਆਈ ਵਾਰੀ

ਬਠਿੰਡਾ- ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ 'ਚ ਮੁਰੱਬੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਸੂਤੇ ਫਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈਡੀ) ਦੀ ਸੂਈ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਘੁੰਮ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਈਡੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕੇ ਖਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬੇਨਾਮੀ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਛਾਣੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਈਡੀ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 293 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰੀਬ 80 ਕਰੋੜ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ 'ਚੋਂ ਬਠਿੰਡਾ, ਮਾਨਸਾ, ਸੰਗਰੂਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 200 ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਹਫੇ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 67 ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 58 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ 'ਸ਼ਾਹ ਸਤਨਾਮ ਜੀ ਗਰੀਨ ਐਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੋਰਸ' ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਜੈ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਚੁੱਘੇ ਕਲਾਂ, ਜੈ ਸਿੰਘ

ਵਾਲਾ, ਭਾਗੂ, ਮਹਿਤਾ, ਬਾਂਡੀ, ਕੋਟਗੁਰੂ, ਤਰਖਾਣਵਾਲਾ, ਮੱਲਵਾਲਾ, ਚੱਕ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਆਦਿ ਦੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ 27 ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ 206 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕਲੈਕਟਰ ਰੇਟ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਮਤ 4.26 ਕਰੋੜ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਰਕਿਟ ਕੀਮਤ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਮੌੜ ਦੇ 34 ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ 230 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਨਸੀਬਪੁਰਾ ਦੇ ਦਰਜਨ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਘਰ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਈਡੀ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਬੇਨਾਮੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਮ ਚਰਚਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਰੀਬ 300 ਕਰੋੜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਜੋ ਮੁੱਖ ਸਲਾਬਤਪੁਰਾ ਡੇਰਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ 135 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਰੇਟ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰੀਬ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ।

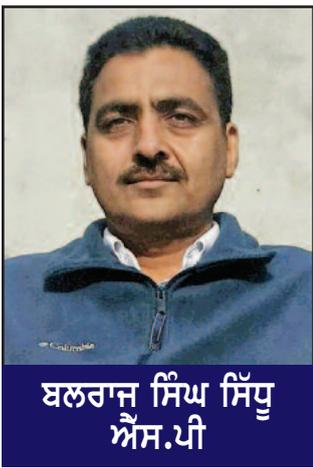
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੇ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ ਹੀ ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਨੇ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸਲਤਨਤਾਂ ਬਣੀਆਂ ਤੇ ਕਈ ਤਬਾਹ ਹੋਈਆਂ। ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਰੀਅਨ ਕਬੀਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 3300 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1500 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਖੈਬਰ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਮੱਧ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਆਰੀਅਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਰਾਨ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਡੇਰੀਅਸ ਪਹਿਲੇ ਨੇ 516 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਸਮਰਾਟ ਸਿਕੰਦਰ ਮਹਾਨ ਨੇ 326 ਈਸਾ ਪੂਰਵ (ਅੱਜ ਤੋਂ 2126 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਡੇਰੀਅਸ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਪਰ ਸਿਕੰਦਰ ਬਹੁਤਾ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧ ਸਕਿਆ। ਉਹ ਪੋਰਸ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ 19 ਮਹੀਨਿਆਂ

ਪਖ਼ਤੁਨਖਵਾ ਦੇ ਸਫੈਦ ਕੋਹ ਪਰਬਤਾਂ ਵਿੱਚ 3,510 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਚੌੜਾਈ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਮੌਸਮ ਨੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਾਫੀ ਬਰਸਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਰੋਸ਼ਮੀ ਰਾਹ (ਸਿਲਕ ਰੂਟ) ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲਾਂਘਾ ਸੀ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਮ ਦੱਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਇਹ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਦਰਮਿਆਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਰਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਰਧ-ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਾਰ ਪਸ਼ਤੁਨ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰ ਫਾਟਾ (ਫੈਡਰਲੀ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਡ ਟਰਾਈਬਲ ਏਰੀਆ) ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਗ਼ੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਫਾਟਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ ਖੈਬਰ ਪਖ਼ਤੁਨਖਵਾ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਮਲਾਗੋਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਅਫਰੀਦੀ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਅਫਰੀਦੀ ਇਸ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇੱਥੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਵਾਲੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਦੇ ਸਨ।

ਸਟੀਕ, ਕਾਰਗਰ, ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਨਕਲ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਹੀ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਬਿਲਕੁਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਟਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਟੈਕਸ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਮਾਅਰਕੇ ਅਤੇ ਬੋਰ ਦੀਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ, ਬੰਦੂਕਾਂ, ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਨਾਲ ਦੁਕਾਨਾਂ ਭਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਅਫਗਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਫੌਜ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਸੂਬਾ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੌਰੇ ਦੇ ਬਣੇ ਹਥਿਆਰ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅੱਖੜ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੌਜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਈਫਲਾਂ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਕਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹ ਿ ਬ ਆ ਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਡਮ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਹਿੱਸੇ ਜਿਵੇਂ ਧੁਰਾ, ਕਮਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰੈਂਕ ਸ਼ਾਫਟ ਆਦਿ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਇੰਜਣਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਬੇਹੱਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੋਲ ਸਟੀਲ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਐਸ.ਪੀ

ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਅੱਧਾਸ਼ ਰਾਜੇ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰ ਆ ਧਮਕਦੇ ਸਨ। ਸਿਕੰਦਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਸ਼ਾਣ, ਸ਼ੱਕ, ਪਾਰਥੀਅਨ, ਮਹਿਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ (1050 ਤੋਂ 1070), ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਰੀ (1191), ਮੰਗੋਲ (1309 ਤੋਂ 1315), ਤੈਮੂਰ ਲੰਗ (1398), ਬਾਬਰ (1525), ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ (1739) ਅਤੇ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ (1748 ਤੋਂ 1767) ਸਭ ਖੈਬਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਹੀ ਆਏ। ਹਰ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਨੀ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਰੱਜਿਆ ਪੁੱਜਿਆ ਇਲਾਕਾ ਇਹੋ ਸੀ। ਹਮਲਾਵਰ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਜੰਗੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਖੀਰ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਅਤੇ ਜਮਰੌਦ ਦੇ ਕਿਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਮਾ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਨੇ 1834 ਵਿੱਚ ਖੈਬਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲਵਾ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਵਰਨਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੈਬਰ ਇੱਕ ਯਹੂਦੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਲਾ। ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਖੈਬਰ

ਇਸ ਦੇ ਰਣਨੀਤਕ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ 1925 ਵਿੱਚ ਜਮਰੌਦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੰਡੀ ਕੋਤਲ ਤਕ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਲਾਈਨ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਨਮੂਨਾ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਫਗਾਨ ਸੈਂਕਟ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦੌਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਰੂਸ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਤੇ 1979 ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 2001 ਵਿੱਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨਾਟੋ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਰੀ ਰਸਦ ਅਤੇ ਤੇਲ ਇਸੇ ਰਸਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਬਦਲੇ ਹਰ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਫ਼ਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਸੈਂਕੜੇ ਟਰੱਕ ਸਾੜੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਅਫਰੀਦੀ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਮੋਟਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਨਕਲੀ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਜਿਵੇਂ ਏ.ਕੇ. 47, ਉਜ਼ੀ ਮਸ਼ੀਨਗਨ, ਐੱਮ 16, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਅਰਕੇ ਦਾ ਪਿਸਤੌਲ-ਰਿਵਾਲਵਰ ਆਦਿ ਦੀ ਬੇਹੱਦ

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਦੀਆਂ ਤਕ ਰੂਸ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦਰਮਿਆਨ ਝਗੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੂਸੀ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਲਈ ਇੱਥੋਂ ਲੱਖਾਂ ਅਸਲਾਹਾਂ ਬਣ ਕੇ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣ ਗਿਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਜਿੰਨੇ ਚਾਹੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਸੈਮੀ-ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਏ.ਕੇ. 47 ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਭਾਰੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਜਾਂ ਫੈਕਟਰੀ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਟੈਕਸ ਵੀ ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ, ਤਾਲਿਬਾਨ, ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁੰਡਾ ਗਰੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ

ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਟੋ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਚੱਲੇ ਹੋਏ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭਰ ਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਥਿਆਰ ਗਾਹਕ ਦੀ ਪਸੰਦ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬੇਹੱਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰ ਜਾਂ ਚਾਲੂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਮਰੀਕੀ, ਇੰਗਲਿਸ਼, ਰੂਸੀ, ਜਰਮਨ, ਇਤਾਲਵੀ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰੀਗਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ.ਕੇ. 47 ਅਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ-ਪਿਸਤੌਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਹਰ ਹਨ। ਹਥਿਆਰ 'ਤੇ ਮਾਅਰਕਾ ਲਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੋਝਾ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਦੱਰਾ ਖੈਬਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵੀ ਬਰਾਂਡ ਨਾਮ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਬੁਫੈਲੋ, ਡਾਇਮੰਡ, ਡਬਲ ਡਰੈਗਨ, ਡਬਲ ਸਟਾਰ, ਗੁੱਡਲੱਕ, ਗੋ-ਰੀਲਾ ਅਤੇ ਟਾਈਗਰ ਆਦਿ। ਸਾਕਿਬ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਰਾਂਡ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦੌਰੇ ਦੇ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਲਵੇ, ਜਦ ਤਕ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਖੈਬਰ ਪਖ਼ਤੁਨਖਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧਦਾ ਫੁੱਲਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਜ਼ਮੀਰ ਵਿਹੂਣਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ?

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ

ਬੁਲੰਦ ਸ਼ਹਿਰ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿੱਚ ਕਾਂਵੜੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਖਤ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਆਗਰਾ ਤੋਂ ਬੁਲੰਦ ਸ਼ਹਿਰ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਥੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਕਾਰਨ ਕਾਰ ਦੇ ਸੀਸੇ ਤੜਵਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਚਿੱਬ ਪੁਆ ਬੈਠਾ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਠ ਤੇ ਛੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੌਲਨਾਕ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਦਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਜੋਦੜੀਨੁਮਾ ਸ਼ਿਕਾਰੇ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘੱਟਿਆ-ਘੱਟਾਇਆ ਇੱਕੋ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ : ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਬਖਸ਼ੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸਲੀਅਤ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵੰਡੀ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੀੜਤਾਂ ਤਕ ਪੁੱਜਦੀ ਨਹੀਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਜਾਟ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀ ਵਹਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਕਾਰਗਰ ਨਿਆਂ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹਾਲ-ਦੁਹਾਈ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅੰਗ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਂ ਲੋਅ ਬਾਕੀ ਹੈ! ਸੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ

ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਮਜ਼ਮੂਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਕੀਹਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਸਰਧਾਲੂਆਂ' ਨੂੰ ਏਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਕੁੱਟਣ ਮਾਰਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਰ ਭੰਨਣੀ ਚਾਹੁਣ ਭੰਨ ਦੇਣ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਟਰੱਕ, ਬੱਸਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਫੂਕਣ ਦਾ ਤਾਂਡਵ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ? ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਖਰਲੀ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੁੱਭਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਇਰਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਟੀਵੀ ਸਕਰੀਨਾਂ 'ਤੇ ਉੱਭਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਬੰਗਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਉੱਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਬੋਝ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਲਤੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲਵੇਂ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਵੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ : ਕੀ ਲਾਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਤਾਂਡਵ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ? ਕੀ ਆਸਥਾ ਦਾ ਇਹੀ ਰੂਪ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਇਸੇ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਫੁੱਲ ਬਿਖੇਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤਕ ਸਤਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਰ-ਮੁਕਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ। ... ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਰ-ਮੁਕਤਾਂ ਦਾ ਹੈ।

ਅਲਵਿਦਾ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ (ਪਤਨੀ ਦੇਵ ਥਰੀਕੇ)

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਫਰੀਮਾਂਟ
(ਪਿੰਡ ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਲਾ, ਮੋਗਾ)
408-857-4455

ਦੇਵ ਥਰੀਕੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਉਮਰ ਭੱਗ ਕੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸਦਮਾ ਦੇਵ ਲਈ ਅਸਹਿ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦਾ ਸਾਥ ਅਖੀਰਲੇ ਦਮ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ 'ਬੀਬੀ' ਕਹਿੰਦਾ ਸਾਂ। ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਬੀਬੀ ਦਿਸਦੀ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਤੇ ਮੇਰੀ ਬੀਬੀ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਦਿਨ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਅੱਗੜ-ਪਿੱਛੜ ਸਾਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦ ਵੀ ਇੰਡੀਆ ਜਾਂਦਾ ਦੇਵ ਪਾਸ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੀਬੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਬੀਬੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਠੰਡੇ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਜਿਵੇਂ ਭੋਰਾ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਉਹਨੇ ਰਸੋਈ 'ਚ ਚਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਜਦ ਕੱਪਾਂ 'ਚ ਪਾ ਲੈਣੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਠ ਕੇ ਆਪ ਫੜ ਲਿਆਉਣੀ। ਉਹਨੇ ਮਗਰ ਬਿਸਕੁਟ ਕੌਲੀ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਤੁਰੀ ਆਉਣਾ, ਫਿਰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹ 'ਚ ਡੁਬੋ ਕੇ ਖਾਣਾ। ਖੈਰ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ 'ਬੀਬੀਆਂ' ਏਦਾਂ ਹੀ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖਾਲੀ ਭਾਂਡੇ ਚੁੱਕ ਲੈਣੇ। ਮੈਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਲਾਹ ਮਾਰਨੀ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ 'ਤੂੰ ਆਪਦੇ ਬਾਈ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ'।

ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸਬੱਬ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਵ ਨੂੰ 'ਬਾਈ' ਕਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਬੀਬੀ'। ਅਪਣੱਤ ਇੰਨੀ ਸੀ ਕਿ 'ਜੀ' ਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਾ ਪੈਂਦੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲੁਧਿਆਣੇ ਗਿਆ। ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਿਬੜ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਫੋਨ ਕੀਤੇ ਦੇਵ ਦੇ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਵੱਡੇ ਗੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕ ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਘਰੇ ਕੌਣ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਬੰਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਗੇਟ ਬੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੱਗੇ ਜੇ ਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਵ ਵੇਖ ਲਵੇ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ 'ਆ ਜਾ ਜਗਤਾਰ ਲੰਘ ਆ' ਜਦ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਸਾਸਰੀ ਕਾਲ ਬੁਲਾਈ ਤਾਂ ਦੇਵ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਰੀਕੇ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾ ਕੇ ਕਿਹਾ 'ਆਵਦੀ ਬੀਬੀ ਕੋਲ ਚੱਲ ਕੇ ਬੈਠ'। ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਰਸੋਈ 'ਚ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਬੀਬੀ ਭੁੱਜੇ ਪਟੜੀ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਚਾਹ ਪੀ ਰਹੀ ਸੀ, ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਬੋਲੀ 'ਲੈ ਮੈਂ ਵੀ ਕਹਾਂ ਅੱਜ ਮੈਥੋਂ ਚਾਹ ਬਾਹਲੀ ਕਾਹਤੋਂ ਬਣਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਨੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਆਉਣੈ। ਨਾਲੇ ਕਾਂ ਵੀ ਕੁਰਲਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਨਾਲ ਲੱਗਵਾਂ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ 'ਕੱਲਾ ਈ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦੈਂ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਨੀ ਲਿਆਇਆ' ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬੀਬੀ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮ ਸੀ ਲੁਧਿਆਣੇ। ਫਿਰ ਕਹਿੰਦੀ ਤੂੰ ਉਹਨੂੰ ਇੱਥੇ ਤਾਰ ਜਾਂਦਾ, ਅਸੀਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿੰਨੀ ਅਪਣੱਤ ਹੈ ਬੀਬੀ ਵਿਚ। ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਬੀਬੀ ਦਾ ਸਕਾ ਪੁੱਤ ਹਾਂ, ਪਰ ਪਿਆਰ ਸਕੇ ਪੁੱਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ਸੀ ਬੀਬੀ, ਜੋ ਯਾਦਾਂ ਛੱਡ ਗਈ।

ਸਾਲ 1957 ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹਰਦੇਵ ਦਿਲਗੀਰ ਉਰਫ ਦੇਵ ਥਰੀਕੇ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਦੋਂ ਦੇਵ ਨੇ ਜੇਬੀਟੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਹੀ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਸੱਠ ਸਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੇਵ ਨਾਲ ਸੇਵਾ

ਕਰਦੀ ਨੇ ਨਿਭਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਬੀਬੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਇਕ ਗਾਇਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਤੇ ਦੂਜੀ ਲੇਖਕ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਸਾਚੂ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਹਨ।

ਜਵਾਨੀ ਮੌਕੇ ਦੇਵ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਦਾ ਨਾਂ ਨਿੱਕਾ ਕਰਕੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਲਿਖਦਾ ਹੈ- ਪੀਤੋ। ਕੁਝ ਵੰਨਗੀਆਂ ਇਯ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਤਾਂ ਸੰਧਾਰਾ 'ਪੀਤੋ' ਭਾਬੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੀਏ ਉਥੇ ਸਾਂਤੀ ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਈਏ ਵੇਰੀਆਂ ਦਾ ਕੋਲੋਂ ਭੈਣੋ ਨੀ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦੇਸ ਬਚਾਈਏ।

ਇਹ ਗੀਤ ਚਾਂਦੀ ਰਾਮ ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਸਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ

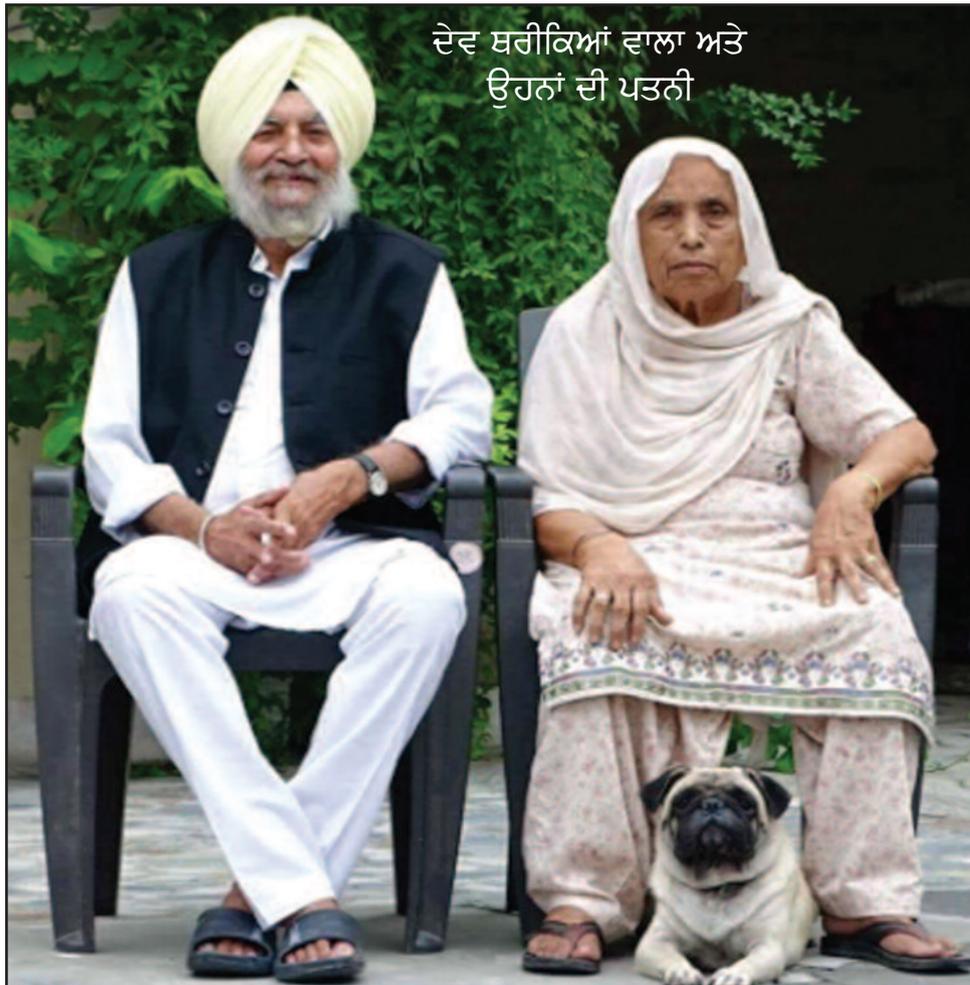
ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਉਹ ਘਰ ਨੂੰ ਆਇਆ ਰੱਤਾ ਘੋੜਾ ਬੀੜ ਲਿਆਇਆ ਲੱਗੇ ਹਾਣੀਆ ਸੇਠ ਵੇ- ਤੂੰ ਨੌਕਰ-- ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ- ਤਾਏ ਦੀ ਤੂੰ ਗੱਲ ਕੀ ਕਰਤੀ 'ਦੇਵ' ਤੇਰਾ ਸੁਣ 'ਪੀਤੋ' ਭਰਤੀ ਕਰਾਂ ਪਰੇਡਾਂ ਕੰਬੇ ਧਰਤੀ

ਕਾਲੇ ਬੂਟਾਂ ਹੇਠ ਨੀ- ਮੈਂ ਫੌਜੀ.. ਕੁੜੀ- ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵੇ ਤੂੰ ਗੋਲੀਆ ਸੀ ਖੇਡਦਾ ਹੋਗੀ ਸਿਰ ਬਾਜ਼ੀ ਸੀ ਤੂੰ ਨਾਗ ਵਾਂਗ ਮੇਲਦਾ ਦੱਸ ਕੇ ਗਿਆ ਵੇ ਸਾਨੂੰ ਤਾਇਆ ਗੁਰਮੇਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ- ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਨਾ ਗੋਲੀਆ ਸੀ ਖੇਲਦਾ ਨਾ ਹੋਈ ਸਿਰ ਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਮੈਂ ਨਾਗ ਵਾਂਗ ਮੇਲਦਾ ਦੱਸ ਗਿਆ ਤੈਨੂੰ ਤਾਇਆ ਗੁਰਮੇਲ ਦਾ ਕੁੜੀ- ਗੱਡੀ ਜੋੜ ਆਈਂ ਭਾਵੇਂ ਫੋਰ ਵੀ ਨਾ ਆਉਂਗੀ ਖੇਲਣੋਂ ਜੇ ਹਟਿਆ ਨਾ, ਪੇਕੀਂ ਤੁਰ ਜਾਉਂਗੀ ਜੀਜਾ ਸਾਡਾ ਬਾਬੂ ਲੱਗਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ ਦਾ ਚੱਲ ਕੇ ਗਿਆ ਵੇ ਸਾਨੂੰ ਤਾਇਆ ਗੁਰਮੇਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ- ਤੁਰ ਗਈ ਜੇ 'ਪੀਤੋ' ਦੇਵ ਤੈਨੂੰ ਲੈਣ ਆਉਣਾ ਨਾ ਸਾਡੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੈਨੂੰ ਗੱਡੀ 'ਚ ਬਿਠਾਉਣਾ ਨਾ ਸਾਡਾ ਨੀ ਲਿਹਾਜੀ ਮੁੰਡਾ ਬਾਬੂ ਲੱਗਾ ਰੇਲ ਦਾ ਝੂਠ ਦੱਸ ਗਿਆ ਨੀ ਤੈਨੂੰ ਤਾਇਆ ਗੁਰਮੇਲ ਦਾ।

ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੌਕੇ ਦੇਵ ਨੇ ਉਪਰਲਾ ਗੀਤ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੀਤ ਉਹੀ ਹੈ ਮਤਲਬ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਦੇਵ ਨੇ ਨਾ 'ਪੀਤੋ' ਨੂੰ ਲੈਣ ਜਾਣੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਪੀਤੋ' ਨੇ ਆਉਣੈ। ਪੀਤੋ ਦੇਵ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਅਲੱਗ ਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਅੱਜ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋ ਬੀਬੀਆਂ ਅੱਗੜ-ਪਿੱਛੜ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਕ ਉਹ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਦੂਜੀ ਉਹ ਜਿਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵੇਂ ਬੀਬੀਆਂਨੂੰ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ। ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਸਾਡੇ ਰੋਮ-ਰੋਮ ਵਿਚ ਵੱਸੀਆਂ ਰਹੋਗੀਆਂ।

-ਚੰਗਾ ਫੋਰ ਅਲਵਿਦਾ

ਦੇਵ ਥਰੀਕਿਆਂ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ

ਸਾਂਤੀ- ਬੋਤਾ ਬੰਨ ਲੈ ਸਰਵਣਾ ਵੀਰਾ ਮੁੰਨੀਆਂ ਰੰਗੀਲ ਗੱਡੀਆਂ ਚਾਂਦੀ- ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾ ਅੰਮਾ ਦੀਏ ਜਾਈਏ ਬੋਤਾ ਭੈਣੇ ਫੋਰ ਬੰਨ ਲੂੰ। ਸਾਂਤੀ- ਮੂੜ੍ਹੇ ਉਤੇ ਬਹਿਜਾ ਵੀਰਨਾ ਮਾਂ ਜਾਇਆ ਵੇ ਮੈਂ ਜਾਵਾਂ ਤੈਥੋਂ ਵਾਰੀ। ਜੰਗ ਵਿਚ ਸੁੱਖਾਂ ਲੱਧਿਆ ਤੈਨੂੰ ਸਾਹਬ ਤਾਂ ਦੇਵੇ ਹੌਲਦਾਰੀ। ਆਹ ਲੈ ਫੜ ਛੁੱਧ ਦਾ ਤੇਰੇ ਬੋਤੇ ਨੂੰ ਰਲਾ ਤਾ ਨੀਰਾ। ਮੁੰਨੀਆਂ ਰੰਗੀਲ ਗੱਡੀਆਂ ਬੋਤਾ ਬੰਨ ਲੈ ਸਰਵਣਾ ਵੀਰਾ। ਚਾਂਦੀ- ਸੁੱਖ ਮੰਗ 'ਦੇਵ' ਵੀਰ ਦੀ ਆਵੇ ਜੰਗ ਜਿੱਤ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸ਼ਤਾਬੀ ਘੱਲਿਆ ਏ ਭੈਣ ਜਿੰਦੋਂ

1965 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਲਈ ਇਹੋ ਗੀਤ ਲਿਖੇ-ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਅਗਲਾ ਗੀਤ ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬੀ ਤੇ ਕੰਵਰ ਲਾਲ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਦੇਵ ਦਾ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਪੀਤੋ' ਲਫਜ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਬਾ- ਚੜ੍ਹਦੇ ਚੇਤਰ ਗਿਆ ਨੌਕਰੀ ਆਇਆ ਮਹੀਨਾ ਜੇਠ ਵੇ ਤੂੰ ਨੌਕਰ ਕਾਹਦਾ ਘੋੜਾ ਨਾ ਤੇਰੇ ਹੇਠ ਵੇ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ- ਚੜ੍ਹਦੇ ਚੇਤਰ ਗਿਆ ਨੌਕਰੀ ਆਇਆ ਮਹੀਨਾ ਜੇਠ ਨੀ ਮੈਂ ਫੌਜੀ ਕੁੜੀਏ ਘੋੜਾ ਨਾ ਰੱਖਾਂ ਹੇਠ ਨੀ। ਬੀਬਾ- ਨੌਕਰ ਹੋਇਆ ਮੇਰਾ ਤਾਇਆ

ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ

ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਹਿਪਾਠੀ ਅਤੇ ਦੋਸਤ ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵੀ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਜਨਰਲ ਐਨ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਹੀਰਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਸਮਰਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ 1972 ਵਿਚ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ (ਸਵ.) ਸਰਦਾਰ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਹੀਰਾ ਨੇ ਉੱਚੇ ਰੈਂਕ ਨਾਲ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਡਿਫੈਂਸ ਅਕੈਡਮੀ (ਐਨਡੀਏ) ਵਿਚ ਇੱਕ ਫੌਜ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2016 ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੱਕ 42 ਸਾਲ ਤਕ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਜਨਰਲ ਹੀਰਾ ਨੂੰ

ਅਨੇਕ ਬਹਾਦਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਚੱਕਰ, ਕੀਰਤੀ ਚੱਕਰ, ਸ਼ੌਰਿਆ ਚੱਕਰ, ਅਤੀ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸੇਵਾ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੂਨਿਟ ਨੇ 32 ਗੋਲਡਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤੇ। ਜਦੋਂ ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਸਨਮਾਨਿਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੀ ਅਸਲੀ ਹੀਰਾ ਬਣੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਜਨਰਲ ਹੀਰਾ ਦੇ ਸਮਰਪਣ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਮੈਰਿਟ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ।

**TEC
Equipment**

Your Best Business Partner

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਖੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Harjinder Singh Bal

Direct (510) 577-5509

Cell (510) 613-3573

hsingh@tecequipment.com

8099 S Coliseum Way
Oakland, CA 94621

www.tecequipment.com

Raja *New Introducing
Chaat Corner*
King of Sweets Now Presents
Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT
- FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI)
- KHASHA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

Moon Indian Cuisine
510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ,
ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Paul
510-978-7170

Fish Pakora
ਮੱਛੀ ਖਕੌੜੇ ਬਣਾਉਣ
ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਡੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ,
ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ
ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਸਭ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ
ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ
ਸਕਦੇ ਹੋ।

Gill
510-709-5285

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਇੰਡੀਅਨ-ਫਿਜੀ, ਯਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਸ਼ੀਨ

ਮੂਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਸ਼ੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544

Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

Preet Fabrics & Appliance

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿਰੇ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚਲੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੁੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੀ, ਰੂਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER FOR BOTH FABRICS & APPLIANCES

5156 mowry AVE. Fremont, CA 94538

TEL: 510-797-7111 FAX: 510-739-6350

(For More Info. Call Onkar)

APPLIANCES WE CARRY ALL MAJOR BRANDS!!

SONY, SANY, JVC, PANASONIC, LUGGAGE CROSS, PARKER PENS, OSTER BLENDERS

- Tvs, VCRs, DVD
- Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
- Tape Recorders
- Shavers & Trimmers
- Camcorders
- Cellular Phones
- DVD Players
- Medical Equipment
- Cordless Phones
- Calling Cards

THE LAW OFFICE OF JASRAJ DEOL

Jasraj Deol (Attorney At Law)

- * Immigration
- * LLC Formation
- * Deportation
- * Contract Writing
- * Asylum
- * Contract Negotiation
- * Citizenship
- * Power of Attorney
- * Green Card
- * Embassy Paperwork
- * Family Petition
- * OCI Application
- * Incorporation

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: (209) 483-2269

jasraj@deollaw.com

110 N San Joaquin St # 317 Stockton, CA 95202

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

ਅਸਾਈਲਮ

ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ

ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ

ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

ਐਲ. ਐਲ. ਸੀ. ਫਾਰਮੇਸ਼ਨ

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਿਖਣਾ

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਸ਼ਨ

ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ

ਅੰਬੈਸੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਓ. ਸੀ. ਆਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ

ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ

ਵਲੋਂ 14ਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ

ਮਿਤੀ 16 ਸਤੰਬਰ 2018
ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ
(ਸਵੇਰ 9 ਵੇਂ ਖਾਮ 6 ਵੇਂ ਤੱਕ)

(James Logan High School 1800 H Street, Union City, California 94587) ਲੋਗਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ 1800 ਐਚ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ 94587 ਦੀਆਂ ਡਰਾਊਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ
ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ
ਖੜਕ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ

ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮਾਂ

- ਸੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਲਾਸ ਐਂਜਲੇਸ (ਲੱਡਰ ਭਰਾ)
- ਰਾਇਲ ਕਿੰਗਜ਼ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ (ਸ਼ੰਬਾ ਬਿਆੜਾ)
- ਮਿੱਠ ਵੈਸਟ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ (ਵਿੱਕੀ ਸੋਮੀਪੁਰੀਆ ਤੇ ਤਾਰੀ)
- ਬੇ ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ (ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ)
- ਕਨੇਡਾ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ (ਪੰਮਾ ਦਿਓਲ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ)

ਅੰਡਰ-25 ਉਮਰ ਵਰਕ ਦੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮਾਂ

- ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ
- ਯੂਬਾ ਬੁਦਰਜ਼
- ਖਾਲਸਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ
- ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਰਾਜਾ ਸੰਘਟਨ, ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਵਰੀਮੰਟ, ਸੈਨੋਸੇ, ਸਟਾਕਟਨ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਲਪੀਟਸ ਗੁਰੂਪਾਰਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚਾਰ ਪੌੜੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਐੱਸ ਐਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ
Phone: 510 415 8315, Email: ashokbhora@gmail.com

Sponsor of Under-25 First Prize

Sponsored by Takhar family in memory of late santokh s Takhar Apna punjab & Northern California club

ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਿਮਾਨ

 ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟੁੱਟ
 ਮਾਈਕ ਬੋਪਾਰਾਏ
 ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ
 ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਪਹਿਲੇ ਦਿਨਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਡਾਇਮੰਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਟਾਕਟਨ ਦੇ ਗੁਰਦਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਭਾਖਲ, ਨੇਜੀ ਅਟਵਾਲ 'ਤੇ ਪਿੰਕੀ ਅਟਵਾਲ

ਦੂਜੇ ਦਿਨਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਸਹੋਤਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ 'ਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ

(ਪਿਤਾ ਸਰ. ਵਲਸ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ)

TUTT BROTHERS, AMAN SINGH LAKHA SINGH ATL TRUCK LINE, JASPREET S ATORNY, GN TIRE & LUBE, RANA ATWAL, TIRATH S GAKHAL, PAMMA LUDHAR, SIKH PANCHYAT, SANTOKH S. JUDGE, BOB DHILLON, MANN INSURANCE BROKERS, SURINDER S. ATWAL, S. HARWINDER SINGH ATWAL, RANDHIR S. NIJJAR, JASWANT SINGH HOTHI, KASHMIR S DHOOT, SUNRISE TRUCKING, INDERJIT S THIND, BILLA SANGHERA, KULDEEP S. DHALIWAL, SUKHJIT S SANDHU, PARGAN SINGH, OCEAN TRANSPORT, INDIAN GOURMET, BHUPINDER S PARMAR, MANJIT SINGH, MEHNGA S. SARPANCH, AVTAR S BAINS, RAM SINGH, MANJINDER SANDHU, SURJIT SINGH BAINS, RAMA BHANDAL, CHARNJIT SINGH DHALIWAL, SARBJIT SINGH DHALIWAL, AMARITPAL S. DHILLON, BALIHAR SINGH SARPANCH

MIKE BOPARAI, TARLOCHAN S. LASHAR, KULWANT S. LASHAR, JASWINDER S. LASHAR, MANNY GREWAL, SAMEER S PANNU, RAJ BHANOT, BALJIT S. SAHOTA, AMARJIT S. SANGHA, MANGAL S. BHANDAL, KULWANT S. NIJJAR, SUKHDEV S. BANIWAL, PRITAM S. GREWAL, HARDEV S. TAKHAR, SUKHBIR S. NIJJAR, KULWANT S. KHERA, SUKHWANT S. KHERA, BAY STAR TRANSPORT, MEHFIL INDIAN RESTAURANT, SHAHID BHAGAT S CRICKET CLUB, GARRY S COMMISSIONER, RAM MURTI SAROYE, LAKHBIR S PATWARI, KARAN THIARA, AMRIK CHAND CPA, TIRATH S. SALH, PCA, DHANNA SINGH KABADI COACH, BALJINDER SINGH KLAIR, SUKHWANT SINGH KLAIR, BALRAJ SINGH, SARBJIT SABHI.

RSI INSURANCE, NATOMOUS LIQUOR, GURNAM SINGH, PUNJAB TENT HOUSE, JAGTAR SINGH, AVTAR S SRA, HARBHAJAN S GAKHAL, ALVARADO B P SERVICE, LACHHMAN S MANGAT, BILL BAINS CPA, MAJOR S GAKHAL, SOHAN S GAKHAL, JARNAIL S MANN, JASVIR S TAKHAR, SURINDER S DHANOA, SHANKAR SINGH, JASBIR S NAHAL, CAR WASH GILLROY, RANA KAHLON, BOMBY PIZZA, CHICAGO PIZZA, SUCHA RAM BHARTA, SHASHI PAUL, HARWINDER S DHALIWAL, MAJOR S GILL, JACK RAM, PAUL RAM, SEWA SINGH, JASSI SHERGILL, MALAGHAR S KHERA, BITTU RAI, BALWINDER VIRK, JASWANT UPPAL, KULDEEP S MANN, JOGA SINGH, JASSI GILL, NACHHATTAR KHABRA.

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਤੱਕਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਕ ਜੇਮਸ ਲੋਗਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੁੰਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚਣ. ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰਾਜ਼: ਸਭ ਭਲਾ, ਜੇਕਰ ਅੰਤ ਭਲਾ...

ਚੌਰਾਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਗਿਣ ਰਹੇ ਜਾਰਜ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਆਸਥ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣਾ ਇਹ ਅਨੁਭਵ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਣ ਆਏ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ: "ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸਗੋਂ ਅਰੋਗ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।" ਡਾਕਟਰ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਰਿਸਦੇ ਐਂਡਾਰਫਨ ਅਣੂਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਣੂ ਮਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਪੀੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਉਦਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਇਰ ਨਹੀਂ, ਨਿਡਰ ਅਤੇ ਦਲੇਰ ਬਣਿਆ ਖਿਸਕਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਆਣਪ ਸੰਚਾਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕੀਤ ਰਵਾਇਤੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਨਿਹਾਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਾਂ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੌਲਨਾਕ ਅਵਸਰ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨੀਦਰ ਭਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਦੀਵੀ ਨੀਦਰ ਭਲੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

ਅਮਰੀਕੀ ਲੇਖਕ ਮਾਰਕ ਟਵੈਨ ਅਨੁਸਾਰ "ਸ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮੌਤ, ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਸੁਆਗਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੇਕਰ ਸੁਖਮਈ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਸ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਇਸੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।" ਅੰਤਲੇ ਸਵਾਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਨਾ ਕਿਧਰੇ ਉਹ ਸ਼ਾਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਉਹ ਸਨਮਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੌਤ, ਮਾਇਆ, ਅਰੋਗਤਾ ਆਦਿ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ 'ਮੈਂ' ਹੀ ਖੁਰ-ਭੁਰ ਕੇ ਹਨੇਰਿਆਂ 'ਚ ਖਿਡ-ਪੁੰਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਸਾਧਨ ਬਣਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀੜ, ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਘਿਰਣਾ, ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਆਦਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਜਿਹੜਾ ਜਿਉਂਦਿਆਂ, ਜੀਵਨ 'ਚੋਂ ਰਸ ਚੁਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਜੀਵਨ ਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਘਰੇਲੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਤਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤਕ ਜੀਵਨ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਛਤਰ-ਛਾਇਆ ਅਧੀਨ ਬੀਤਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਕਰ ਬੈਠਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਾਂ ਵੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਜਵਾਨੀ ਭੋਗਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਲਭਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਮਰ ਦੇ 40 ਵਰ੍ਹੇ ਬਿਤਾ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ 50 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਉਪਰੰਤ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਵਿਸਰ ਕੇ ਬਿਗਾਨੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਘਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਰ ਉਮਰ ਭੋਗ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਤਾਂ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਲਈ ਵੀ ਬਿਗਾਨੇ ਬਣੇ ਵਿਚਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ। ਉਮਰ ਦੇ ਇਸੇ ਛੇਕੜਲੇ ਪੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਸੰਤ-ਸੂਫੀ ਸਮਝੇ ਜਾ ਰਹੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫਿਲਾਸਫਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ: "ਮੈਨੂੰ ਮਰਨ ਦਾ ਭੈਅ ਨਹੀਂ, ਮੈਨੂੰ ਭੈਅ ਹੈ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਤਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਦਾ।"

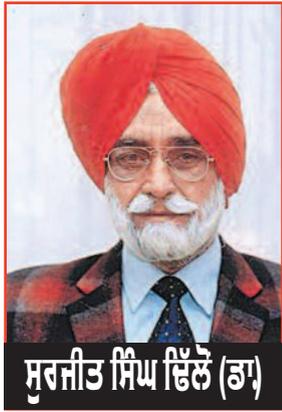
ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਦੀਵੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਜੀਵਨ ਦਾ ਛੇਕੜਲਾ ਪੱਖ ਸਹਿਜ, ਸਹਿਲ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਅਰੋਗ ਬੀਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲੰਬਾ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਵੀ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਮਰ ਦੇ ਲੰਬੀ ਹੋਣ 'ਚ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਇਸ ਅੰਗ ਦੀ

ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਰੋਧਤਾ ਨਿਘਰਨ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੁਰਬਲਤਾ ਘੇਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ।

ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਲੰਬਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਸਾਡੇ 'ਚੋਂ ਟਾਵੇਂ ਟਾਵੇਂ ਹੀ ਅਰੋਗ ਜੀਵਨ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਬਹੁਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਆਸਰੇ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ 'ਚ ਨਾਕਸ ਜੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਨਵੀ ਵਸੋਂ 'ਚੋਂ ਖਾਰਜ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਕਸ ਜੀਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪਣਾਏ ਹਰਕਤਗੀਤ ਜੀਵਨ-ਢੰਗ ਕਾਰਨ ਮੱਧ ਉਮਰ 'ਚ ਵੀ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੀ ਦੁਰਬਲਤਾ ਦਾ ਦਖਲ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਕਸ ਜੀਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਸੀਂ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਰੋਗ ਵੀ ਸਹੇੜ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਜੀਨ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ

ਜਾਂ ਫਿਰ ਜੀਨ ਨੂੰ ਆਨ-ਆਫ ਕਰਦੇ ਸਵਿੱਚ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਠਭੇੜ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੌਸਰ ਰੋਗ 'ਚ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦਿਮਾਗੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵੀ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੰਦੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰਲੇ 86 ਅਰਬ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੈੱਲ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਡਾ)

ਮੱਧ ਉਮਰ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੈੱਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੈੱਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਮੁੜ ਸਿਰਜੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਨਵੇਂ ਸੈੱਲ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਸੈੱਲ ਗਿਆਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ, ਸੋਚਣ-ਵਿਚਾਰਨ ਜਾਂ ਯਾਦਾਂ ਸਮੇਟਣ 'ਚ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸੈੱਲ ਲਗਰਾਂ (ਸ਼ਾਖਾਂ) ਉਪਜਾ ਉਪਜਾ ਸਗੋਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੈੱਲ ਜਿੰਨੀ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੀ ਹੋਈ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਪੈਰ ਮਲਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ 'ਚ ਆਖੀਏ ਤਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਇੱਕ

ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀ ਗਤੀ ਘਟਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਉਮਰ ਵੀ ਨਾਲੇ-ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਗਿਆਨ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਅਸੀਂ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਾਡੀ ਉਮਰ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਲੰਬੀ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਉਮਰ 120 ਵਰ੍ਹੇ ਭੋਗੀ ਹੈ।

ਬਿਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਸੈੱਲ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਾਲੇ-ਨਾਲ ਉਪਜ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਸੈੱਲ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮਾਂ ਨਾਲ ਜੜੇ, ਬੋਦੀ ਸਮਾਨ ਟੀਲੋਮੀਅਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਇੱਕ ਸੈੱਲ-ਵੰਡਾਰੇ ਉਪਰੰਤ ਬੋੜਾ ਕੁ ਘਿਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਤਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੂਰਾ ਘਿਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਹੋਣਾ ਵੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਬਿੜਕਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦਾ ਰਿਸਣਾ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਲੁਕਣ-ਮੀਟੀ ਖੇਡਣ

ਜੀਨ ਜਵਾਨੀ ਅਤੇ ਮੱਧ ਆਯੂ ਦੌਰਾਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਬੀਤ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਭੜਕ ਉਠਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸੰਜਮ-ਸੰਕੋਚ ਬਿਤਾਏ ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਿਤ, ਅਣਗਹਿਲੀਆਂ 'ਚ ਘਿਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਛੇਕੜਲਾ ਪੱਖ ਰੋਗਾਂ ਕਾਰਨ ਔਖਾ ਬੀਤਦਾ ਹੈ। ਸੰਜਮ ਸਹਿਤ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਸਦਕਾ ਬੀਤੀ ਉਮਰ ਦਾ ਅੰਤਲਾ ਭਾਗ ਸੁਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਰੋਗ ਬੀਤਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੀ ਬਿਰਧ ਉਮਰ ਭੋਗਣ ਨਾਲੋਂ ਅਰੋਗ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਮਿਲਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਯਤਨ ਮੱਧ ਆਯੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਉਰਜਾ ਉਪਜਾਊ ਭੋਜਨ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਅ, ਠਰੰਮੇ ਸਹਿਤ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਭੁੱਖ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਹੱਥ ਖਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਫ੍ਰੀ-ਰੈਡੀਕਲ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਅਣੂ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਉਪਜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਣੂ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਕਿਰਿਆਵੀ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰੀਰ ਦਾ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਵਾ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਬੰਧਨ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਅਣੂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜੀਨ ਨਾਲ

ਦਾ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈਣਾ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਜਿਸ ਗਤੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ 'ਚ ਜੀਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਦਖਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਣਾਏ ਜੀਵਨ-ਢੰਗ ਦਾ ਵੀ। ਵਿਰਸੇ 'ਚ ਮਿਲਦੇ ਜੀਨਾਂ ਉਪਰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੱਸ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਜੀਵਨ-ਢੰਗ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਉਪਰ ਸਭ ਦਾ ਵੱਸ ਹੈ। ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਜੀਵਨ-ਢੰਗ ਅਪਣਾਉਣ, ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਦੇ ਉਦਾਰ ਉਪਯੋਗ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬੋਝਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੰਜ ਹੀ, ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਜਮ ਸਹਿਤ ਨਿਯਮਿਤ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਸ਼ੋਕ ਪੂਰੇ ਕਰਦਿਆਂ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਰਖੀ ਰੱਖਣ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

ਜਿਸ ਪੱਜ ਸੇ ਕੋਈ ਮਕਤਲ ਮੇਂ ਗਿਆ,
ਵੇਹ ਸ਼ਾਨ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿਤੀ ਹੈ,
ਯਿਹ ਜਾਨ ਤੋ ਆਨੀ ਜਾਨੀ ਹੈ,
ਇਸ ਜਾਨ ਕੀ ਤੋ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਹੀ।

ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਡਾਰ ਤੋਂ ਕਿਲਕਾਰੀ ਤੱਕ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਦੌੜ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਰਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਰਾ ਸੰਤਾਪ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੁੱਤ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਰਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਤੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੌਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਦੀ ਲੜੀ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦੀ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਦਰਦ ਅਤੇ ਬੇਵਸੀ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲ ਗਈ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਮੇਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਹੇਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਉਦੋਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਸਾਂ। ਮਗਰੋਂ ਬੀਏ ਤੱਕ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਉਹ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਰਹਿੰਦੀ। ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਸੁਫਨੇ ਅਤੇ ਦਾਈਏ ਸਨ ਉਹਦੇ।

ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ ਚਾਹਵਾਨ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਅਜੇ ਉੱਚੀ ਉਡਾਣ ਭਰਨੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬੀਏ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਤੇ ਫਿਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮੁੰਡੇ

ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਾ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ-ਲਿਖਾਈ। ਬੱਸ ਸਹੇਲੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ।

ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਤਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਚਾਈ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਉਡਾ ਦਿੱਤੇ। ਮੁੰਡੇ ਉੱਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਇਆ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮਾਤੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁੰਡੇ ਸਿਰ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਘਰੇ ਕਲੇਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ। ਪਾਣੀ ਜਦੋਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਟੱਪਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਪਰ ਮਾਪੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ 'ਸਮਝਾ' ਕੇ ਹੀ ਡੰਗ ਟਪਾਈ ਗਏ। ਜੋ ਕੁਝ ਉਸ ਨਾਲ ਬੀਤ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਇਲਮ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ 'ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ' ਪੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਹੌਲਾ ਮਹਿਸੂਸ

ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਫਿੱਸ ਹੀ ਪਈ। ਉਹਨੇ ਹੁਬਕੀ ਰੋਦਿਆਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਉਹਦੀ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਪਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਖਿਆਲ ਉਭਰਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਉਹਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਉਥੇ ਹੀ ਲੈਣ ਲਈ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਮ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਮਾਜ ਦੇ ਤਾਅਨਿਆਂ-ਮਿਹਣਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ?' ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਾਲੀ ਤਾਕੀ ਵੀ ਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਂ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੀਅ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਲੜੀ ਤੋੜ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਮਾੜਾ ਖਿਆਲ ਵੀ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਖੌਰੂ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ।

ਇਹ ਸਹੇਲੀ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨੀ

ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਟੱਕ ਉਹਦਾ ਚਿਹਰਾ ਨਿਹਾਰਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਸਾਂ। ਉਹਦੇ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇਵਸੀ ਮੈਨੂੰ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਭਰੀ ਜਾਪ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਤਕੜੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਦੱਸ ਪਾਉਂਦਾ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ।

ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਮਗਰੋਂ ਆਖਿਰਕਾਰ ਉਹ 'ਜਿੱਤ' ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਜੰਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆਂਦਾ। ਮਗਰੋਂ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕੀਤੇ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਛੇਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਘਰ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਪੁੱਤਰ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹੜਾ ਜਾਦੂ ਧੁੜਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਹੇਲੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਉਸੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਖਿੜ ਗਿਆ: "ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੱਸ ਉਸ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਜਗਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਫਿਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਤਕੜੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ..."

ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ

... 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਹੋਵੇ

ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ, ਜਦਕਿ ਪਾਣੀ ਸਿਰ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਵਗਣ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਕ, ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖੀਆਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ, ਜਿਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੰਵਾਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ 'ਲਤ' ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਤੇ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ-ਛੱਡਣ ਵੱਲ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਵਧਾਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬੁਰੀ 'ਲਤ' ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੁਆਣ ਲਈ ਸਾਰਥਕ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁਣ ਆਪ ਵੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕ-ਰਾਇ ਲਾਮਬੰਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਮੁਰਾਦ 'ਲਤ' ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੁਆਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪ ਵੀ ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ 'ਲਤ' ਕਾਰਣ ਉਹ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਦਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਲਈ 'ਸ਼ੁੱਠ ਸੰਕੇਤ' ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁੱਝ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਪੁਰ ਅਧਾਰਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਕੁੱਝਾ ਪੱਖ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਇਸ ਨਾਮੁਰਾਦ ਤੇ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ-ਜੁਟ ਹੋ ਜਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਪੁਰ ਦੋਸ਼-ਪ੍ਰਤੀ-ਦੋਸ਼ ਲਾ, ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਉਲਝਾਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ 'ਯੋਗਦਾਨ' ਪਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸ ਰਹੇ ਕਿ 'ਡੋਪ ਟੈਸਟ' ਕੋਈ ਵਿਕੋਲਿਤਰੀ ਗਲ ਨਹੀਂ, ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੈਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਜ਼ਿਟਿਵ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੁਪਤ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਗਰੀਬ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਦੁਆਇਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸੱਤਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਮੁੱਖੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਨਿਸ਼ਕਲੰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤ੍ਰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾ, ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਣ ਦੀ ਚੁਨੌਤੀ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਟਿੱਪਣੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਸਾਂਸਦ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਲ (ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਬਾਦਲ) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਗੂ ਜਾਂ ਵਰਕਰ ਲਈ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋ. ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਆਏ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਪ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਗਏ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਦਲ) ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ, ਘੇਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਯਾਦ: ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੀ ਨਸ਼ਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮ ਅਤੇ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੀ ਨੋਕ-ਝੌਂਕ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਗਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ। ਗਲ ਸੰਨ-੧੯੯੯ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸਦੇ ਮੁਖੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਨ, ਵਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਨਾ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। (ਇਹ ਗੱਲ ਵਰਣਨਣੋਗ ਹੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਬਾਦਲ-ਟੋਹੜਾ ਵਿੱਚ

ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜਤਨ ਅਰੰਭੇ ਸਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇਣ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚ ਤੇ ਸਰਵੋਚ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ, ਨਾਮ-ਨਿਹਾਦ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੂਹ ਦੇ ਡੱਡੂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਖੋਜ ਲਗਨ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਪੁਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਸਮੁੱਦਰ ਖੰਗਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕੀਤਾ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡੀਆ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਿੱਖ ਜਥਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਇਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪੰਨੇ ਵੀ ਇਸੇ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀਤ'

ਆਰਕਾਈਵਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਹੋਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਹਿਬ ਨੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 52 ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ, ਜਿਸਦੇ ਵੇਰਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਡਾਇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖਿਅਤ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਗ੍ਹਾ-ਜਗ੍ਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਜੀਵਨ ਸੇਧ ਲੈਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਲੇ ਜੁੜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਹਕੂਮਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਸੰਬੰਧਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ : ਇਸ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਦਿਆਂ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਗ੍ਹਾ-ਜਗ੍ਹਾ ਬਿਖਰੇ ਪਏ ਇਸ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ, ਉਸਨੂੰ ਖੰਗਾਲ, ਉਸਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚ ਤੇ ਸਰਵੋਚ ਧਾਰਮਕ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜ ਇਕਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਖੋਜੀ ਡੱਡੂ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ, ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਣਗੇ?

ਆਪਸੀ ਮਤਭੇਦ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆਏ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਕੁੱਝ ਅਕਾਲੀ ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਾਜਸੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਣ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ/ਦਲ ਦਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸਰਾਬ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸੁਝਾਉ ਪੁਰ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੀ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੇ ਇਹ ਆਖ ਇਸ ਸੁਝਾਉ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਦਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਹੀ ਕੌਣ ਜਾਵੇਗਾ'?

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ 'ਲਤ' ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਬਾਹ 'ਤੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਵਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸੁਆਲ ਦਾ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਿੱਖ/ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਸੁਝਾਅ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਅੱਜ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵੇਖ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰ 'ਤੇ 'ਦੁਹੱਬੜ' ਮਾਰ ਰੋਣਾ ਪੈਂਦਾ।

ਬਹੁਮੁਲੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕੌਣ ਤਲਾਸ਼ੇ, ਖੰਗਾਲੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲੇ : ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁਕ ਸ਼ਾਪ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਅਤੇ ਹਾਸ-ਵਿਅੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਸ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾਤਾ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬਹੁਮੁਲੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਦੇਸ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਪੁਰ ਬਿਖਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਦੀ ਖੋਜ-ਤਲਾਸ਼ ਕਰ, ਉਸਨੂੰ ਖੰਗਾਲਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਤੇ ਸਰਵੋਚ ਧਾਰਮਕ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਕੌਮੀ ਆਰਕਾਈਵਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੁਰਖਿਅਤ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੇਤੂ ਬਾਬਾ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਲਗਭਗ ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹੇ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿੱਠੀ-ਪਤ੍ਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਰ-ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ

ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ: ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨਾਮਜ਼ਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਜ਼ਿਲਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੌਣੇ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੇ ਪੁਲੀਸ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 4 ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ) ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਖਾਨਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ 21 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, 307, 34 ਆਈਪੀਸੀ ਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 130 ਵਿੱਚ

ਮੋਗਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਮਾ (ਹੁਣ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ), ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸ.ਪੀ. (ਡੀ) ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਜਣੇ ਫੱਟਣ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਹਿਮ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 5 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ 'ਅਣਪਛਾਤੀ ਪੁਲੀਸ' ਹੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।

CENTURY 21.

ਸਿਆਟਲ ਜਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ
ਘਰ, ਮੋਟਲ, ਬਿਜਨੈਸ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਮਾਲ
ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਕਾਰ ਦੀ ਯੂਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣੀ ਜਾਂ
ਵੇਚਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ
ਹੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਬਰੋਕਰ
ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ-

Inderjit Singh
Cell : 425 420 4055
Fax : 425 670 3500
Office: 425 775 8525

Broker Lic # 134890
Email :
inderjit.singh@century21.com

MLS EQUAL OPPORTUNITY

19020 33rd Ave W. #300 Lynnwood WA.98036.

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚੋਂ ਖ਼ਤਮ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹੈ?

ਬਦਲਾਅ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲਾਅ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਖ਼ਤਮ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਹਰ ਜਾਗਰੂਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅੱਜ ਇਸੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਟੱਟ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਵਿਅਕਤੀ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਜੇਕਰ ਮੁਲਕ ਛੱਡਣਾ ਵੀ ਪਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਸਾਹ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਿਆ ਪੁੱਤਰ ਪਰਤ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਮੰਦਰਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੱਭੂ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਹੁਣ ਮਾਪੇ ਆਪ ਆ ਕੇ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਸਨੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਅੱਗੇ ਲੱਗੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਮਾਪੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਚਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵਧੀਆ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਮੀਦ ਇਹ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਪੌਡ ਤੇ ਡਾਲਰ ਭੇਜਣਗੇ ਤਾਂ ਵੇਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਕੋਠੀ ਵੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੋਈ ਮੰਨੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ, ਪਰ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਨੂੰ ਬਰੇਨ ਡਰੇਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਵੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨੋਟਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰੇਨ ਗੇਨ ਆਖਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਲੋਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਲਕ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ; ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਾਧੂ ਹੈ। ਆਖਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਕਿਉਂ ਆ

ਗਈ ਹੈ? ਇਸ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ? ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਵਾਚਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਗਏ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਲਾਭ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰੰਗੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਸਾ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ? ਹੁਣ ਤਾਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਆਈਲੈਟਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਬੈਂਡ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਲੱਭੂ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ

ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗ਼ਰੀਬ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਇਸ ਲਈ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਟਾ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵੱਸਣ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ

ਵਕੀਲ ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਉੱਥੇ ਖੱਕੇ ਖਾ ਕੇ ਉਹ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਕਸਿਕੋ ਰਾਹੀਂ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜੋ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਸਿਐਟਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ੇਰੀਡਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ

ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋਇਆ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦਰਦ ਵੀ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਮਾਲਟਾ ਕਾਂਡ ਅਜੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਭੁੱਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੇਗੀ ਤੇ ਨਾ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ। ਉਹ ਕਰਨ ਵੀ ਕੀ? ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਹੁਣ ਲੱਖਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਠੇਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਰੈਗੂਲਰ ਹੋਣ ਲਈ ਤਰਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਧਿਆ 'ਤੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਧਰਨਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਾਇਰ ਹੁਣ ਨਿਰਾਸ਼ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਸਕਾਨ ਆ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚਮਕਦਾਰ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਠੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਸੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਗੂੰਜ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁੜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਤਰਾਨਾ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।

ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਚਾਵਲਾ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੌਧਿਕ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕਤਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੁਝ ਸੱਜਣਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਮਰੇ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰੋ' ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਲਾ ਹਫ਼ਤਾ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਹੌਲ ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ, ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਸਮਾਜਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਗੱਲ ਕੀ ਹਰ ਕੋਈ ਨਸ਼ੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸੱਦੇ ਦੀ ਫੀਡਬੈਕ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਪੱਤਰ ਮੱਲ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗੱਲ ਕੀ ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਗਿੱਦਤ ਸਿੱਗੀ ਹੋਵੇ? ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਟਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਮਹਾਂਵਾਕ ਹੈ ਕਿ "ਵੈਦਾ ਵੈਦੁ ਸੁਵੈਦੁ ਤੁ ਪਹਿਲਾ ਰੋਗੁ ਪਛਾਣੁ, ਐਸਾ ਦਾਰੁ ਲੋਤਿ ਲਗੁ ਜਿਤੁ ਵੈਤੋ ਰੋਗਾ ਘਾਣਿ"। ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਮਾਹਿਰ ਇਹ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁਜ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ। ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡ ਵੀ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜਿਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਇਸ ਲੱਤ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਲ 1992 ਵਿੱਚ ਵੰਦਨਾ ਸ਼ਿਵਾ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਸੀ 'ਹਰੀਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਹਿੱਸਾ'। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ, ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਆਬੋ ਹਵਾ ਦੇ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਉਭਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ

1985 ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫਸਲੀ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨਤਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਰੋਕਾਰ ਕੇਵਲ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਟਰੱਬ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਰਗਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਜਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ 1997 ਦੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਵਾਅਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੇ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਗੋਲੀ ਦੀ ਇਸ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਦੱਬਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਡੂੰਘੇ ਹੋ ਰਹੇ ਪਾਣੀ, ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬਿਗੜ ਰਹੀ ਆਬੋ ਹਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਹੱਟੇ ਕੱਟੇ ਲੋਕ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਪੀਲੀਏ ਵਰਗੀਆਂ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਵੀ ਭਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਉਸ ਵਕਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲਗਪਗ ਇੱਕ ਦਹਾਕਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਸਰਪਟ ਦੌੜਨ ਲੱਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆਖਿਰ ਇਹੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਗਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਹਵਾ ਹਵਾਈ ਹੋ ਗਏ। ਭਦਲ-ਬਦਲ

ਲੱਗੇ। ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਜੜ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਬਲਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਫਸਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਗੁਰੀ ਸਿੰਘ

ਵਪਾਰ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੇਕਰ ਲੱਚਰਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਆਲਮ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ, ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ, ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਬੇਇਲਾਜ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਖ਼ਰਾਬੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਬੰਦਾ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਕੱਲਾ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਫੌਰੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਆਧਾਰਿਤ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੌਧਿਕ ਹਰ ਹੀਲੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨਤਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖਿੱਤੇ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੀਆਂ ਹਨੇਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੌਧਿਕ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕਤਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਹ ਤਲਾਸ਼ ਕਦੋਂ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ?

ਨੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਬਿਲਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ ਹੀ ਮੌਜਾਂ

ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਐਵੇਂ ਹੀ 'ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ' ਨਹੀਂ ਕਹਾਉਂਦਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ ਸਭ- ਅਮੀਰ, ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਤੇ ਗਰੀਬ - ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਅਸਟੇਟ, ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਜ ਪਾਲਿਕਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਅੰ ਪਾਲਿਕਾ, ਇਸ 'ਰੀਅਲ ਪਾਵਰ' (ਅਸਲ ਤਾਕਤ) ਦੀ ਲਗਾਮ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਚੌਥੀ ਅਸਟੇਟ, ਜੋ 'ਰੀਅਲ' ਰੈਕਟ (ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਭਿਅਤਾ ਜਿੰਨਾ ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਬੱਸ ਨਿਮਾਣੀ ਜਿਹੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੀ ਲੁਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੋਧ ਬਿੱਲ (2018) ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ-ਦਹਾਨੀ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਭਾਅ ਆਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ, ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਰਗੜੇ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ, ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਰਕ ਵਰਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ' ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਢਵਾ ਕੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ-ਬਿਲਡਰਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸਾਇਦ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਰਾਸਤਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਨਿਯਮਿਤਤਾ (ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ) ਸਕੀਮਾਂ ਆਈਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਮਯਾਬ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖਰੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਗਿਣਤੀ (ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ) ਨੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ 'ਮਨਜ਼ੂਰ' ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਇਹ ਕਿ ਬਿਲਡਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ, ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੋਖਾ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਹੈ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ।

ਉਧਰ, ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਚੰਗੇਰਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਪੈਸੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਲਾਭ ਦੇਣ ਜੋਗੇ ਨਹੀਂ ਸਨ; ਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਪੈਸਾ ਵੀ ਕਾਲੋਨੀਆਂ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਖਰਚਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਤੋਟ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪੈਸਾ ਵੀ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵਰਤ ਲਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਬਿਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖਰੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ

ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਥੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਿਹੀ ਕਿ ਉਮੀਦ ਸੀ, ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਗੋਲਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸ ਤੱਕ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪੂਰੀ ਤਾਬੇਦਾਰੀ ਨਾਲ ਬਿਲਡਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਲਈ ਬੱਸ ਕੁਝ ਕੁ ਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ 'ਵਿਹਾਰਕ ਹੱਲ' ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕੀਤੀ; ਵਿਹਾਰਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮੁਖ਼ਾਲਫ਼ਤ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੁਭਾਉਣਾ ਲੱਗਣਾ ਹੈ।

ਆਮ ਸਮਝ ਦੱਸ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਕੋਈ ਪੂਰਵ ਵਿਆਪੀ 'ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਿਤ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੀਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਨਿਯਮਿਤਤਾ' ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਭਵਿੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਈ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਖ਼ੁਸ਼ਫ਼ਹਿਮੀ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ

ਲਿਆਉਣਾ, ਮ ਿ ਹ ਜ ਕੁਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਿਲਡਰਾਂ ਦਾ ਗਿਣਿਆ-ਮਿਥਿਆ ਧੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਬੇਰੇ ਸਿਆ-ਸਤਦਾਨ ਬਿਲਡਰ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ

-ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ

ਬਬੇਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਬਿਲਡਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬਣ ਗਏ। 2017 ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਮ ਨਾਅਰਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਵਧਿਆ-ਫੁੱਲਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੜਲੇਦਾਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜਿਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਕੋਲ ਭਾਵੇਂ ਪੈਸਾ ਬੋਝਾ ਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਉਂਜ, ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਫ਼ਰਕ ਹੈ - ਆਮ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਰਗੜਾ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਲਾਹੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਉਬਾਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜੋਗਾ ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ ਬਹੁਤ ਬੋਝਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਜੀ ਹਾਂ, ਕੀਮਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ), ਇਸ ਉਬਾਲੇ ਨੂੰ ਚੱਲਦਾ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਹਿਤ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਸੀਵਰੇਜ, ਛੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਪਏ ਪਈਆਂ ਖਾਲੀ ਟੈਂਕੀਆਂ ਅਤੇ ਬੰਦ ਬਿਜਲੀ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ? ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਜਾਓ ਅਤੇ ਹਕੀਕੀ (ਰੀਅਲ) ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚੱਲਣਾ ਸਿੱਖੋ!

ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ

ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅੱਠ, ਚਾਰ ਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਮਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਮੌਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੀ, ਲੱਖਾਂ ਟਨ ਅਨਾਜ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗਲ ਸਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਚੂਹਿਆਂ ਤੇ ਕੀੜੇ ਮਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਖੁਰਾਕ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇੰਜ ਹੀ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਖੁਰਾਕ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਕਾਮੀ ਸਾਡੇ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਠ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੇਟ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਬੁਰਕੀ ਤਕ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਦੇ ਇੰਨੇ ਵਿਆਪਕ ਭੰਡਾਰ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਬਿਲਕੁੱਲ ਵੱਖਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਰਗਾਂ ਤਕ ਖੁਰਾਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੋਰੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਸਾਡਾ ਸਿਆਸੀ ਖਾਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਮਾਨਸੀ, ਸਿਖਾ ਤੇ ਪਾਰੁਲ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਧੱਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦੁਖਾਂਤ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਅਨਸਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਮੌਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖਮਰੀ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿੱਚ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਸਤਾ ਰਾਸ਼ਨ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ, ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਇਆ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਅਨਾਜ ਗਲਣ ਸੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਠਿਕਾਣਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਮਾਨਸੀ, ਸਿਖਾ ਜਾਂ ਪਾਰੁਲ ਭੁੱਖੀ ਰਹਿ ਰਹਿ ਕੇ ਦਮ ਨਾ ਤੋੜੇ।

ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰਲੇ ਅਫ਼ਸਰ (ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ) ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਰਾਸ਼ਨ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਖਾਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਜਵਾਬਤਲਬੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਬੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਹੁਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰਾਜਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਗ਼ਰੀਬ ਤੇ ਲਾਚਾਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ

Quick Lube & Smog

We rent U-HAUL

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

**PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330**

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ?

ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਿਘਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਭੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ; ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਖੁਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਹਾਨੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਪੱਖੋਂ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਵਾਧੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਘੰਟਾ ਘਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਦੀ ਰੇਲਿੰਗ ਉੱਤੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਅਕਾਰੀ ਪੱਖੇ ਫਿੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਇਹ ਪੱਖੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਸੁਰਜ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕਸੁਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪੱਖੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚੁਭਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਪੱਖੇ ਜਿਹੜੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਿੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਮੀਨੂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਹੁਣ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਰੇਲਿੰਗ ਉੱਤੇ ਪੱਖੇ ਦੂਜਾ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿੱਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੰਦਰ ਲੌੜੀਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਹਵਾ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਛੇਤ-ਛੇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨਾਲ ਛੇਤ-ਛੇਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੀ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਣਜਾਣਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁੱਤੇ-ਸਿੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਕੁ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ 'ਸਿਆਣੇ' ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਉੱਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਜਲ ਕਣ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਅੰਦਰ ਵਧੀ ਸਿਲੂ ਕਾਰਨ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਛੱਤ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰੇ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਤੇਜ਼ ਲਾਈਟਾਂ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਲਾਈਟ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਹ ਲਾਈਟਾਂ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੌੜੀਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ ਲਾਈਟ ਸਿਸਟਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਥੇ ਕੀਤੀ ਤੇਜ਼ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਭਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਭੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਣਜਾਣਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਇਲਮ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੁਕਮ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੇ? ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਰਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖਣਾ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੀਟੀਸੀ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਕੋਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਤੇਜ਼ ਲਾਈਟਾਂ ਇਸ ਟੀਵੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਾਈਟਾਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ। ਇੱਥੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਵੱਧ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਓਨੀ ਹੀ ਵੱਧ ਤਪਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਫਿਰ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਲਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ 2004 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ

ਵਾਲੇ ਇਹ ਕੂਲਿੰਗ ਟਾਵਰ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਖ਼ਸਾਂ ਲਈ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਉਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਪਲਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਹੈ ਟਾਊਨ ਹਾਲ ਤੋਂ ਇਸ ਪਲਾਜ਼ੇ ਤੱਕ ਬਣਾਇਆ ਅਖੌਤੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਲਾਂਘਾ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਹੁਣ ਪਿਕਨਿਕ ਸਥਾਨ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾ ਇਸ ਰੂਹਾਨੀ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿੱਖ ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਹ-ਵਾਸਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਂਘਾ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ੀ ਦੀ ਕਲਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕਲਾ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲਾਂਘਾ ਹੋਰ ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਦੁੱਖ ਭੰਜਨੀ ਬੇਰੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਣਾਇਆ ਚਬੂਤਰਾ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ 'ਤੇ ਢਾਹੁਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚਬੂਤਰਾ ਇਸ ਬੇਰੀ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਇਸ ਬੇਰੀ ਸਮੇਤ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੁਆਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚਿਆਂ ਸਮਝਿਆਂ ਇਹ ਚਬੂਤਰੇ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬੜੀ ਲੰਬੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਭੋਜ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਜੀਐਸਟੀ ਬਦਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਰਾਜਸੀ ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਤ ਗੁਆ ਲਈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਉਸੇ ਰਾਜਸੀ ਪਿਰ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਉੱਤੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਧੁਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਦਲਾਓ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ। ਕੀ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਯੂਐਨਓ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ?

'ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ' ਦਾ ਲਿਖਾਇਕ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਪੁੱਤਰ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ)

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੋਮਲ (ਡਾ.)

ਮਨੁੱਖ ਫੁਰਸਤ ਦੇ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੌਕ ਜਾਂ ਸੁਗਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਕੋਈ ਅੰਦਰਲੀ ਤਾਂਘ, ਤਤਪ ਜਾਂ ਉਨਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੂਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਕਰਮ ਕਰਨ ਵੱਲ ਤੋਰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੁੜੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਦੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਵਕਤ ਨੂੰ ਆਪੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਤਾਰੀ ਕਰਮ ਦੇ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਅਨੋਖੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੇ ਆਤਮ-ਬੋਧ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਹਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸਿਰਜਣਾ ਉਸ ਦੀ ਸੋਭਾ ਦਾ ਸਬੱਬ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

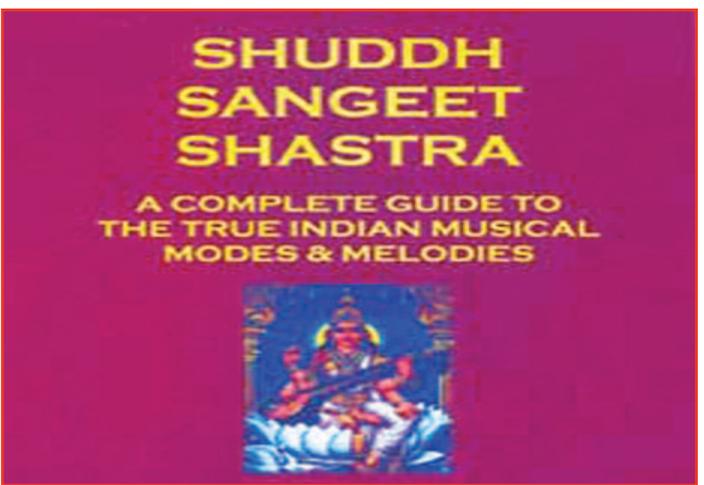
ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰਪਨ' ਦੇ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਹਲ ਦਾ ਹਰ ਪਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਟੀਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲਾਇਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਵੱਡੀ ਘਾਲਣਾ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰੌਕ ਗਾਰਡਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇਕ ਚੰਦ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ' ਨਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਲੇਖਕ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੀ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦਾ

ਪੁੱਤਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਭਾਂਤ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਪਾਲੇ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤੀ

ਦਿੱਤੀਆਂ। ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦਿਲਾਵਰ ਨਿਪੋਲੀਅਨ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ 1930 ਵਿੱਚ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤੁ ਪਿੱਛੋਂ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਠਾਕੂਰ ਉਗਰ ਸੈਨ ਦੀ ਧੀ ਸਤਵੰਤ ਚੌਹਾਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸੰਤਾਨ

ਇਹ ਦੰਪਤੀ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਫਿਰ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਦਮ ਕਰਕੇ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ' ਦੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਇਆ।

ਸਾਲ 2010 ਤੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੇਠ ਮਾਸਿਕ 'ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ'

ਮਸ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਖੋਜ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ 'ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ' ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਜੂਨ 1940 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਖਰੜਾ ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ: ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ' ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੰਸ਼ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ 'ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ' ਗ੍ਰੰਥ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਜੋੜ

31 ਅਕਤੂਬਰ 1935 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸਾ ਰਾਣੀ ਸ਼ੇਰ ਸੀ। ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤੁ 24 ਅਪਰੈਲ 1950 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ। ਇਕੱਲੀ ਰਹਿ ਗਈ ਉਸਾ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਸੀ ਦੁੱਖਦੀ ਤੇ ਮਾਸਤ ਡਾ. ਬਾਲੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਅੰਬਾਲਾ ਕੋਟ ਲੈ ਆਏ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀ ਤੇ ਐੱਮ.ਏ. ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਬੀ.ਟੀ. ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਜਮਾਤਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ। ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੇਲੀ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਭਰਾ ਐੱਸ.ਕੇ. ਲਖਨਪਾਲ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਛਪ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸੈਂਟਰਲ ਸਟੇਟ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮਿਲੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੇਂਡ ਨੱਪਦਿਆਂ ਇਹ ਗੰਢ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਉਸਾ ਰਾਣੀ ਹੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਉਸਾ ਲਖਨਪਾਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਦੰਪਤੀ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 22 'ਤੇ)

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮੰਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫੇਸਬੁੱਕ, ਵੱਟਸਐਪ, ਟਵਿਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਮੈਸਿਜ਼, ਫੋਟੋਆਂ ਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਆਦਿ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜਾਂ ਅਤੇ ਵੱਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਅਸਲ ਰੁਝਾਨ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਕਮਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤੇ ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਫ਼ਾਇਆ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਕਾਰਨ ਕਈ ਬਾਈ ਦੰਗੇ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਗ਼ੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਦੇਸੀ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਾਮਾਤੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵੀ ਗਰਮ ਹੈ। ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ, ਵੀਡੀਓ ਆਦਿ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਸਮੂਹ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਜੋ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਥਕੰਡਾ ਬਣ ਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੰਗੇ ਭੜਕਾਉਣ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਭਾਂਬੜ ਬਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

* ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ: ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ ਮਈ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 14 ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਹੀ ਹੈ। ਅਸਾਮ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਦੰਗੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਟਵਿਟਰ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਅਲੀ ਖ਼ਾਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸਾਡਾ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਫ਼ਾਇਦਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਟੈਕ-ਵਾਰ' ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 40 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਟਸਐਪ ਰਾਹੀਂ ਧਮਕੀ ਮਿਲਣੀ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬੁਰੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਵੱਡੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ, ਸਮਾਜਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

* ਕੀ ਅਫ਼ਵਾਹ ਵਾਲੀ ਪੋਸਟ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ?: ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਸੁਨੇਹਾ, ਫੋਟੋ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਪਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬੇਵਸੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਰਾਣੀ ਵੀਡੀਓ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਗੁਗਲ ਕੰਪਨੀ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਕਸਿਤ

ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਅੱਗ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਫਾਰਵਰਡ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮੂਲ ਪੋਸਟ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਆਈਟੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਨਾਲ ਇਕ ਗੁਪਤ ਕੋਡ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਪੋਸਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਕੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

* ਪੁਲੀਸ ਕੀ ਕਰੇ?: ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ

ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਈਬਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨਾ। ਸਾਈਬਰ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ

ਕੇ ਬਦਲਣ) ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਫ਼ੌਰਨ ਪਾਸਵਰਡ ਰੀਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਫੇਸਬੁੱਕ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਉਹ ਸੈਟਿੰਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਹਾਈਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਸੀ ਪੀ ਕੇਖੇ

* ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੀ 'ਵਾਲ' ਉੱਤੇ ਅਕਸਰ ਤੁਹਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਟੈਗ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਵਾਲ ਉੱਤੇ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ 'ਘਾਟੇ ਦਾ ਸੌਦਾ' ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੀ 'ਸੈਟਿੰਗਜ਼' ਵਾਲੀ ਆਪਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

* ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਘੁੰਮਣ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਇਆ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਈ ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫੋਟੋਆਂ ਪਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸੰਜਮ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ।

* ਵੱਟਸਐਪ ਦੇ ਕਈ ਗਰੁੱਪ ਐਡਮਿਨ ਇਸ ਕਾਰਨ ਗਰੁੱਪ ਠੱਪ ਕਰ ਗਏ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਫਾਲਤੂ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੱਟਸਐਪ ਨੇ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਨਵੀਂ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰੋਕ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ 'ਆਨ' ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਗਰੁੱਪ ਇਕ ਬਰਾਡਕਾਸਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਐਡਮਿਨ ਸਾਥੀ ਰਾਹੀਂ ਅਗਿਆਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਡੇ ਫੋਨ ਦੀ ਸੰਪਰਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

* ਯੂ-ਟਿਊਬ ਉੱਤੇ ਗ਼ਲਤ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਹਟਵਾਉਣ ਲਈ 'ਐਬਿਊਜ਼ ਰਿਪੋਰਟ' ਕਰੋ, 'ਡਿਸਲਾਇਕ' ਕਰੋ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰਵਾਓ। ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਗਿਣਤੀ ਤੱਕ 'ਐਬਿਊਜ਼ ਰਿਪੋਰਟ' ਮਿਲਣ ਮਗਰੋਂ ਗੁਗਲ ਉਸ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਆਈਏ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਈਬਰ ਪੁਲੀਸ ਬਣੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸੈੱਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। 'ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਡੰਡਾ' ਵਿਗੜੇ ਸਾਈਬਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਲਹਿਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਲੇਖਕ ਸਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

* ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਰੋ?: ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਠੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਤੇ ਦੂਜਾ

ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਆਸਾਨ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਬੇਵਸੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਕਰਨ।

* ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੀ ਕਰਨ?: ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਮੁਲਕ ਦੀ ਇਕਜੁੱਟਤਾ 'ਤੇ ਧਾਵਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਵੋਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਹਟਾਉਣ 'ਚ ਕਾਰਗਰ ਹੋਵੇ। ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ

ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸਫ਼ਾਈ ਨਾਲ ਫੜਨ 'ਚ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। ਕਿਧਰੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਮੀਡੀਆ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤੇ ਚੰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਪਵੇ।

* ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ: ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਖਾਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਰਾਹੀਂ ਵੈਰੀਫਾਈ ਜਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵੱਟਸਐਪ, ਫੇਸਬੁੱਕ, ਟਵਿਟਰ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਸਮੇਂ ਓਟੀਪੀ ਸਹੀ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ, ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਸਨਾਖਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

* ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਜੋੜੋ। ਓਟੀਪੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਖਾਤਾ ਹੈਕ ਹੋਣ (ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪਾਸਵਰਡ ਚੁਰਾ

“ਅਕਲੀ ਕੀਚੈ ਦਾਨੁ” ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਗਠੇਸ਼ਪੁਰ'

ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅਸੂਲ ਹਨ ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਨਾਮ ਜਪੋ ਅਤੇ ਵੰਡ ਛਕੋ। ਕਿਰਤ ਕਰੋ ਦਾ ਅਰਥ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੇ ਹੁਨਰ, ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਰੁਹਾਨੀ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਖੇੜਿਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਤੋਂ ਹੈ। ਨਾਮ ਜਪੋ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵੰਡ ਛਕੋ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ

ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਭਾਵ ਦਸਵੰਧ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਰੱਖਣਾ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਰਹਿਤਨਾਮਿਆਂ, ਤਾਨਖਾਹਨਾਮੇ

ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ, "ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਬੁਹੁ ਦੇਇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ" ॥ ਅੱਜ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦਸਵੰਧ ਤਾਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਤੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਲਗਾਉਣਾ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਤੇ ਪੰਗਤ

ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਕੱਲਾ ਸਰੀਰਕ ਭੁੱਖ ਮਿਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਵੀ ਚੱਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਆਮ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 100-100 ਮੀਟਰ ਤੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਰੱਜਿਆ ਨੂੰ ਰਜਾਉਣਾ ਲੰਗਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ। ਲੰਗਰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਨ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਤੇ ਵੀ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 22 'ਤੇ)

ਇਸਰੋ ਜਲਦ ਹੀ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਸਪੇਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਭਾਰਤੀ ਸਪੇਸ ਰਿਸਰਚ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਇਸਰੋ) ਜਲਦ ਹੀ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਪੇਸ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸਰੋ ਦਾ ਇਹ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਹਿੰਦੀ-ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਸਪੇਸ ਰਿਸਰਚ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੇ. ਸਿਵਨ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਲੇ 3-4 ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੱਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਅਤੇ ਸਪੇਸ

ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰਾਜਕਾਲ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਪੇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਜਨਕ ਅਤੇ ਇਸਰੋ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਕਰਮ ਸਾਰਾਭਾਈ ਦੀ ਜਨਮਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਚੈਨਲ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰਮ ਸਾਰਾਭਾਈ ਦਾ ਜਨਮ 12 ਅਗਸਤ 1919 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸਿਵਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਪੇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਇਸਰੋ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਸਪੇਸ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL

ENROLLED AGENT

BOOKKEEPING ACCOUNTS PAYROLLS

TAX-INDIVIDUAL FAMILY, BUSINESS, TRUCKING, BOOKKEEPING ACCOUNTS, PAYROLLS & INCORPORATION, INSURANCE LIFE Only-Agent. NOTARY, REAL ESTATE (SVA), EXPECTING REFUND : GET MONEY BACK FAST!

California Tax Education Council
Registered Tax Preparer

Open 7 Days
Weekends/Evenings
(Year Round Service)
Resonable Rates
Call for Appointment

CALL: R. PAL. SINGH EA- 510-750-3464

EA 00097224, CRTP A44237 Realtor#148514,

Insurance Life- Only Agent #0G76896

39159 Paseo Padre Pkwy # 103, Fremont, CA 94538

Email:singhrpal@sbglobal.net Singhtax.com

ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਈ ਫਾਇਦੇ

ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਯੁਰਵੇਦ 'ਚ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਬਹੁਤ ਸਿਹਤਕਾਰੀ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਰੀਰ 'ਚ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ਾਂ (ਵਾਤ, ਕਫ ਤੇ ਪਿਤ) ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਈ ਰੋਗ ਬਿਨਾਂ ਦਵਾਈ ਦੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਰੱਖੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ 'ਤਾਮਰਜਲ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੁਆਦ ਬੜਾ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪਾਣੀ ਕਦੇ ਬੋਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਬਰਤਨ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਕਿਨ 'ਤੇ ਫਾਈਨ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਤਾਂ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਪਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪੀਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਹਾਸੇ ਅਤੇ ਸਕਿਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਮੜੀ 'ਚ ਨਿਖਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪੇਟ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

ਬੇਵਕਤ ਖਾਣਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅੱਜਕਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਟ ਸੰਬੰਧੀ ਕਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਪਾਣੀ ਪੀਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 'ਡਾਇਰੀਆ' ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਹਰ ਰੋਜ਼ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ ਬਿਹਤਰ : ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਓ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪੀਣ ਨਾਲ ਪੇਟ ਦਰਦ, ਗੈਸ, ਐਸੀਡਿਟੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬਾਇਰਾਈਡ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ

ਸਰੀਰ 'ਚ ਹਾਰਮੋਨਸ ਅਸੰਤੁਲਨ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਾਇਰਾਈਡ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਬਾਇਰਾਈਡ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨਸ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਗਠੀਆ

ਤਾਂਬੇ 'ਚ ਐਂਟੀਇੰਫਲਾਮੈਟਰੀ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਸੋਜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪੀਣ ਨਾਲ ਹੱਡੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਸੋਜ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਅਨੀਮੀਆ

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ 'ਚ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੀਮੀਆ ਦੇ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਰਤਨ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂਬਾ ਡਾਇਟ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਇਰਨ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੋਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ 'ਚ ਛੇਤੀ ਹੀ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਰੀਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਫਾਈ

ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਡਿਟਾਕਸ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੂਰ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਬਾਡੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਡਨੀ ਅਤੇ ਲਿਵਰ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਦਿਲ ਨੂੰ ਰੱਖੇ ਸਿਹਤਮੰਦ

ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਦਾ ਖਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਡ ਕੋਲੈਸਟਰਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀਤਾ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖਤਮ

ਪ੍ਰੀਤਾ ਹਰ ਬਾਂ 'ਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਵਧੀਆ, ਸਦਾਬਹਾਰ ਫਲ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਸਮੋਈ ਬੈਨਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਏ ਦੀ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅੱਖਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਕਈ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਵੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 60 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ ਅਤੇ ਬੀ2 ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ 'ਪੋਪੋਇਨ' ਨਾਂ ਦਾ ਤੱਤ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਚਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ...

ਪ੍ਰੀਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ
ਪ੍ਰੀਤਾ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਜਾਇਮ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬਵਾਸੀਰ ਤੋਂ ਆਰਾਮ

ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਪ੍ਰੀਤਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਵਾਸੀਰ ਤੋਂ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਾਈਲਸ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮਾਹਵਾਰੀ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ

ਮਾਹਵਾਰੀ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਪ੍ਰੀਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦਰਦ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦੂਰ ਕਰੋ

ਪ੍ਰੀਤਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ 'ਚ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰੀਰ 'ਚ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰੀਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।

ਨਾਲ ਗੈਸ, ਪੇਟ 'ਚ ਦਰਦ ਅਤੇ ਉਲਟੀ ਆਦਿ ਆਉਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਰੀਰਕ ਖਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਆਰਾਮ

ਕੱਚੇ ਪ੍ਰੀਤਾ ਦਾ ਰਸ ਜੇਕਰ ਖਾਜ, ਖੁਜਲੀ, ਦਾਦ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਲਦ

ਕਬਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੂਰ ਕਰੋ

ਡੋਂਗੂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠੀਏ

ਡਾ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ

ਡੋਂਗੂ ਗੰਭੀਰ ਤਪਤਖੰਡੀ ਰੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਸੰਸਾਰਵਿਆਪੀ ਖਤਰਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਐਡਿਸ ਅਈਜ਼ਿਪਟੀ ਮੱਛਰ ਦੇ ਕੱਟਣ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਡੋਂਗੂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਵਾਇਰਸ ਅਗਾਂਹ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੱਛਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੰਕਾਰਮਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਡੋਂਗੂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਡੋਂਗੂ-ਘਾਤਕ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨੇੜੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰੋਚਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਨਾਲ ਹੋਈ ਲਾਗ ਉਸ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਹੀ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਵਾਇਰਸ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਲੱਛਣ:

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡੋਂਗੂ ਬੁਖਾਰ ਦੇ ਲੱਛਣ 3 ਤੋਂ 14 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਮਾਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਤੌਜ਼ ਬੁਖਾਰ, ਠੰਢ, ਸਿਰਦਰਦ, ਪਿੱਠ ਦਰਦ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਘੁਮਾਉਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੀੜ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਧਾਰਨ ਪੱਠਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹੱਠ ਭੰਨਣਾ ਬੁਖਾਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਰੋਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੁਖਾਰ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਬੁਖਾਰ ਕੁੱਝ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮੁੜ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੁਖਾਰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਪਿੱਠ ਤੇ ਮੀਜ਼ਲ ਵਾਂਗ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਧੱਫ਼ਤ ਉਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਚਿਹਰੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਫੈਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬੁਖਾਰ ਵਿੱਚ ਮਤਲੀ, ਉਲਟੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾ ਹੋਣ ਵਰਗੇ ਲੱਛਣ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਬਜ਼ ਸੁਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿੱਤ ਦੇ ਖੂਨ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਊਕੋਸਾਈਟ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਲਿਊਕੋਪੈਨੀਆ) ਅਤੇ ਨਿਊਟਰੋਫਿਲਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਨਿਊਟਰੋਪੈਨੀਆ)। ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਾਧਾਰਨ ਰੋਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਲੈਟਲੈਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਥਰਾਥੋਸਾਈਟੋਪੈਨੀਆ) ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੂਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀ ਗਤਬਤ ਜਿਵੇਂ ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਖਿੱਡਰੇ ਹੋਣੇ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਗਣਾ ਆਦਿ ਕਈ ਲੱਛਣ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਖੂਨ ਵਹਾਓ ਵਾਲਾ ਬੁਖਾਰ: ਖੂਨ ਵਹਾਓ ਵਾਲਾ ਬੁਖਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਬਾਲਿਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਲੈਟਲੈਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੇਰੇ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਲੈਟਲੈਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਆਮ ਪੱਧਰ 1,50,000/ਯੂਐਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 4,50,000/ਯੂਐਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 1,00,000/ਯੂਐਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 40,000 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਲੈਟਲੈਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਨਾਲ ਖੂਨ ਵਹਾਓ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪਿਸ਼ਾਬ ਵਿੱਚ ਖੂਨ, ਚਿੱਡ ਤੇ ਅੰਤੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਅਤੇ ਪਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਵਾਰੀ ਦਾ ਵਹਾਓ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੂਨ ਦੀ ਕਲੋਟਿੰਗ ਲਈ ਪਲੈਟਲੈਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਹੀ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਦਮਾ ਸਿੰਡਰੋਮ: ਇਹ ਰੋਗ ਦਾ ਅੰਤਲਾ ਪੜਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦਾ ਦਬਾਓ ਘਟਣ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵਧੇਰੇ ਘਟਦਾ ਹੈ। ਰੋਗੀ ਸਦਮੇ ਦੇ ਸਿੰਡਰੋਮ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਤੌਜ਼ ਦਰਦ, ਲਗਾਤਾਰ ਉਲਟੀ, ਵਧੇਰੇ ਬੇਚੈਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤਾਪਮਾਨ ਸਾਧਾਰਨ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਹੇਠਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਾਂ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰੋਗੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਟੈਸਟ:

ਲਿਊਕੋਸਾਈਟ, ਨਿਊਟਰੋਫਿਲਜ਼ ਅਤੇ ਪਲੈਟਲੈਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਆਈਜ਼ੀਐਮ ਰੋਗ ਨਾਸ਼ਕ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੱਛਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੁਖਾਰ ਹੋਣ ਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਵਾਇਰਸ ਖੂਨ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੇਟ ਦਰਦ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ

- ਸ਼ੋਪਾ 1/2 ਚੱਮਚ
- ਹਿੰਗ 1/4 ਚੱਮਚ
- ਕਾਲਾ ਨਮਕ ਸੁਆਦ ਅਨੁਸਾਰ
- ਮੁਲੇਠੀ ਇਕ ਛੋਟਾ ਟੁੱਕੜਾ
- ਸੌਠ ਇਕ ਟੁੱਕੜਾ

ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ

ਕਾੜੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਜਵਾਇਨ 1/2 ਚੱਮਚ, ਸ਼ੋਪਾ 1/2 ਚੱਮਚ, ਹਿੰਗ 1/4 ਚੱਮਚ, ਕਾਲਾ ਨਮਕ ਸੁਆਦ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਲੇਠੀ ਇਕ ਛੋਟਾ ਟੁੱਕੜਾ ਅਤੇ ਇਕ ਟੁੱਕੜਾ ਸੌਠ ਨੂੰ 250 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਪਾਣੀ 'ਚ 5 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਉਬਾਲ ਲਓ। ਇਸ ਘੋਲ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਪੀਓ। ਇਸ ਕਾੜੇ ਨੂੰ ਪੀਨ ਨਾਲ ਪਾਚਨ ਤੰਤਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਦੇ ਪੇਟ 'ਚ ਦਰਦ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਕਾੜੇ

ਗਲਤ ਖਾਣਪੀਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਈ ਘੰਟੇ ਇਕ ਹੀ ਬਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੇਟ 'ਚ ਦਰਦ, ਮਰੋੜ ਉਠਣਾ, ਕਬਜ਼ ਅਤੇ ਗੈਸ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਸਿਰਫ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੇਟ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਦਵਾਈ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੇਟ ਦਰਦ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਡੀਸਿਨ ਖਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਆਉਣੀ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਕਾੜੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ।

ਕਾੜਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ

- ਅਜਵਾਇਨ 1/2 ਚੱਮਚ

ਦਾ 1 ਚੱਮਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਿਲਾਓ। 10 ਮਿੰਟ 'ਚ ਦਰਦ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।

(ਅਜਾਦੀ ਦਿਵਸ ਤੇ)

ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਇਸ ਪਾਵਨ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰੇ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਤਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਅਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮ, ਗੀਤ ਤੇ ਨਾਅਰੇ ਬੜੇ ਜੋਸ਼-ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਬਹੁਤ ਨਾਜ ਤੇ ਅਦਬ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵੀਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਲਈ, ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਯੁੱਧ ਜਿਵੇਂ- ਅਜਾਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਘਰਸ਼ 1857 ਦਾ ਵਿਦਰੋਹ, ਕੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ, ਕੀ ਕੁਕਾ ਲਹਿਰ, ਕੀ ਜੈਤੋ ਦਾ ਮੋਰਚਾ, ਕੀ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ, ਕੀ ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੀ ਜੰਗ, ਕੀ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਘਟਨਾ, ਕੀ ਕਾਲੇਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸਜਾ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਲੜਾਈਆਂ ਮੁੱਦਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਈਆਂ ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਬਖ਼ੂਬੀ ਜਿੱਤਾਂ ਚ ਬਦਲਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ, ਦੇਸ਼ ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਰਹਿਣਾ ਹੁਣ ਨਾ-ਮੁਮਕਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਣਗਿਣਤ ਹੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਬਲਾਮਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੇਰਾ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਸੂਬਾ ਜੋ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਤੋਂ ਪੱਥਰ ਦੀ ਚਿੜੀ ਭਾਵੇਂ ਜਿਸ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਜਾਂ ਅਮੀਰੀ ਨਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਦੇ- ਅਜਾਦੀ ਕੀ ਹੈ? ਅਜਾਦ ਕੌਣ ਹੈ? ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਅਜਾਦ ਹੋ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ 71ਵਾਂ ਅਜਾਦੀ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਮੀਆਂ ਤੇ ਡਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋਟਲਾ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਮਗਰ ਦਿਹਾੜੀ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਭੀਖ ਮੰਗਣਾ, ਚੋਰੀ ਡਾਕੇ, ਰੋਪ, ਕਤਲੋਗਾਰਤ, ਨਸੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਰਿਸ਼ਵਤ, ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ, ਗਰੀਬੀ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਕਾਨੂੰਨ-ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਸਰੀਰਕ ਨਾਲੋਂ ਜਿਹਨੀ-ਮਾਨਸਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਜਾਂ ਪਰਤਾੜਨਾ ਅਦਿ। ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੁਲਾਮੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਅਜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੀ।

ਕੀ ਅਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਹਾਂ?

ਅੱਜ ਵੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਭੁੱਖੇ ਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਗਰੀਬ ਸੁੱਤੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਮੰਗਲਯਾਨ ਰਾਹੀਂ ਪੁਲਾੜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਬੱਚੇ ਬੰਦੂਕ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਭੀਖ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸਮ ਨੇਚੇ ਤੇ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਮੀਰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਤੇ ਗਰੀਬ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਗਰੀਬ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਬਜਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਸਕੀਮਾਂ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਫਤਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਲੰਬੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਇਸ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜੋਗੇ ਪੈਸਾ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਰ ਬਸਰ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਬੋਝ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਪੈਸੇ ਲਈ ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਬਾਊਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਗਿੜਗਿੜਾਉਂਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਹਨ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੇ ਹਨ, ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਜਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੇ ਹਨ ਤਾਂ 100 ਪੈਸੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਖਾਂ ਅਰਜੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 10 ਰੋਟਾਵੇਟਰ ਲਾਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਦੇਣ ਲਈ 600 ਅਰਜੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਅੱਧੇ ਰਾਜਸੀ ਬਾਝੇ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸੀ ਦਖਲ ਵਧ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਦਲੀਆਂ, ਪੋਸਟਿੰਗਾਂ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਰਨ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਸੜਕ ਤੇ ਤੁਰਦੇ ਸਮੇਂ ਖੁਦ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਣਘੜਤ ਜਾਂ ਮੂਰਖ ਸਾਨੂੰ ਠੱਕ ਨਾ ਜਾਏ। ਅਵਾਜਾਈ ਦੇ ਰੂਲਾਂ ਨੂੰ ਘੱਚੋਲ ਘੱਚੋਲ ਕੇ ਖੁੰਢੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਵਾਜਾਈ ਦੇ ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਸੀਂ ਜਾਣ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਚਲਾਨ ਦੇ ਡਰੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪਰੂਫ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਨਾਕੇ ਨੇੜੇ ਆ ਕੇ ਹੈਲਮਟ ਪਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਨਾਕਾ ਪਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹੈਲਮਟ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਹੋ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਲੜਨ ਨੂੰ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਬਾਣੇ, ਕੋਰਟ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਕੜ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਦੀ ਤਾਂ

ਦਰਖਾਸਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਨਸਾਨੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ, ਰੋਪਾਂ-ਜਬਰਦਸਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨਿੱਤ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਤੇ ਹੁਣ ਅੰਜਲੀ ਜੋ 5-6 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਾਦ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਾਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਿਹਨ ਤੇ ਜਮੀਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੋਹ ਤੇ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਾਰ-ਤਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਅਜਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਰਨ ਦੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਤੁਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਰਾਹ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਬੱਸ-ਬਜਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਤਰਾਜ਼ੂਆਂ ਨਾਲ ਤੋਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਮਫਰੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਆਏ ਦਿਨ ਪੜਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਖਬਰ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਟੂਰਿਸਟ ਵਜੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਘੁੰਮਣ ਆਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਸਪੇਨ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨਗਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੱਪੜ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਮੇਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿਦਿਆਂ ਦੀ।

ਅੱਜ ਕੱਲ ਪੜੇ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਚਲੋ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਜੇ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਚਾਹ-ਪਾਰਟੀ (ਵੱਢੀ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ) ਦੇ ਕੇ ਕੱਢਵਾ ਲਵੋ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਕੀਤਾ ਕਰੈਕਟਰਾਂ-ਜਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਕੜਾ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਬਾਝੇ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸ਼ਰੀਫ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਕਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨਾਲੋਂ ਜਿਹਨੀ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਹੰਢਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਆਦਾ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਧੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਕੰਮੇ ਬੰਦਿਆਂ ਤੇ ਤਕੜੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਖੂਬ ਖੋਕੋਸ਼ਾਹੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਆਪ ਕੇ ਅਜਾਦੀ ਦਮ ਤੋੜਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਅਜਾਦੀ, ਹੱਕ-ਸੱਚ ਤੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦਮ ਤੋੜਦੇ ਨੇ।

ਚਿੱਟੇ, ਹੈਰੋਇਨ ਤੇ ਸਮੈਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਤੇ ਜੁਵਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਏ ਦਿਨ ਹੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਨਸਾਨ ਹੈਵਾਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਚਿੱਟਾ ਵੇਚ ਕੇ ਆਪਣਾ ਟੱਬਰ ਅਮੀਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਸਿਵਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਵਾਂ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਰੋਦੀਆਂ ਨੂੰ, ਸੈਂਦਾਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪੱਥਰ ਵੀ ਰੋਂਦੇ ਵੇਖੇ ਨੇ ਮੈਂ।

ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਹੈ, ਘਿਉ ਚ ਮਿਲਾਵਟ, ਆਟੇ ਚ ਮਿਲਾਵਟ, ਚੌਲ ਨਕਲੀ, ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗ, ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼, ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕਸ ਨਕਲੀ, ਦੁੱਧ ਵਰਗੀ ਪਾਵਨ ਚੀਜ਼ ਚ ਮਿਲਾਵਟ, ਸਬਜੀਆਂ ਕੈਮੀਕਲਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਕੱਪੜੇ ਨਕਲੀ, ਜਮੀਰਾਂ ਧੋਬੋਬਾਜ਼ ਨਕਲੀ, ਗੰਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਗੰਦੇ ਗੀਤ, ਗੰਦਲਾ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਉ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਟੋਟੇ, ਸਿਰਾ, ਦੇਸੀ ਦਾ ਡਰੰਮ ਆਦਿ ਨਾਮ ਦੇਣਾ ਆਦਿ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਸਹੀ ਮਾਅਨੇ ਨੇ। ਵਿਆਹਾਂ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਹਿੰਸਾ, ਸਟੇਜ ਤੇ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਨਾਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹਾਂ ਫੜਨਾ, ਕਲਾਵੇ ਚ ਲੈਣ ਦੀ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨਾ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਸਾਡੀ ਅਜਾਦੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨੇ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਪਰਾਪਰਟੀ, ਬੱਸਾਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨਾ, ਮਜਲੂਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਸਿਆਸਤਾਂ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਆਫਤਾਂ ਤੇ ਪਾਪ, ਕੀ ਇਹ ਅਜਾਦੀ ਦਾ ਅਸਲ ਰੂਪ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇਨਸਾਨ ਮੁਲਕ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਵਾਸਤੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅਜਾਦ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਅਜਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਬਲਾਮਤਾਂ ਤੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹੋਗੇ, ਅਜਾਦ ਮੁਲਕ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੁਲਕ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਜਾਦ ਮੁਲਕ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਜਮੀਰ ਵਾਲੇ ਬਾਸ਼ਿਦੇ। ਦੋਸਤੋ ਆਪ ਸਭ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਲੱਗ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਨ ਜੋ ਆਪ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜੇਕਰ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ ਭਰਿਆ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਖਿਮਾ ਦੀ ਯਾਚਨਾ ਹਿੱਤ।

ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੰਨੂ

-ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ

ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੰਨੂ ਨੇ ਇੱਕ ਨਾਵਲ, ਤਿੰਨ ਸਫਰਨਾਮੇ, ਪੰਜ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੇ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ (ਮੁੱਲ 200 ਰੁਪਏ, ਪੰਨੇ 176, (Asia Vision) ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। 'ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ' ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਧਾਰ 1984 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਦੌਰ ਅਤੇ 2001 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 9/11 ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਕੌੜੇ ਅਨੁਭਵ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ 'ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ' ਅਤੇ 'ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਕੜਛੇ' ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਗਤੀਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੁਲੇਖੇ ਵੱਸ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 9/11 ਦੇ ਪੈਂਟਾਗਨ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਓਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਦੇ ਹੁਲੀਏ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਤਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ। ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਪਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਜਬਰ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। 'ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ-ਪਾਤਰ, ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਲਾਸ ਵੇਗਸ ਦੇ ਉੱਥੇ ਬੀਏਟਰ ਵਿੱਚ ਨੱਚਦੇ ਗਾਉਂਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਸ਼ੋਅ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੱਤ ਵਜੇ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿੱਛੜ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੱਤ ਵੱਜਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਹ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੀਏਟਰ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਟਿਕਟ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਕੋਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਬੀਏਟਰ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੱਸ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਚੌਕਸੀ ਗਾਰਡ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉੱਥੇ ਖੜੇ ਲੋਕ ਉਸ ਵੱਲ ਇੰਜ ਝਾਕਣ ਲੱਗੇ

ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗੈਬੀ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਦਾ ਏਲੀਅਨ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਕੁੱਝਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਖੜਕੇ ਦੇ ਸਾਇਰਨ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਭਿਆਨਕ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਨਾਂ ਕੋਈ ਡਾਕਾ। ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਅਤੇ ਚਿਕਿਤਸਾ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਧੂੜੂਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਕਈ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰੀਆਂ। ਪੁਲਸ ਦੀ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਗਈ ਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਮੰਡਰਾਉਣ ਲੱਗੇ।

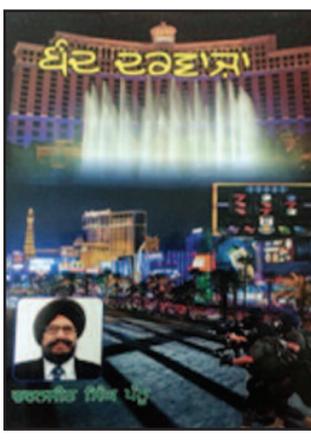
ਮਿਰਾਜ਼ ਹੋਟਲ ਦੀ ਨੁੱਕਰੇ ਸੜਕ ਵੱਲ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਕਰਦੀ ਵੱਡੀ ਟੀ. ਵੀ. ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਪਗੜੀ ਦਾੜੀ ਵਾਲੀ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਟੀ. ਵੀ. ਸਕਰੀਨ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਹਟਦੀਆਂ ਤੀਰਾਂ ਵਿੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਸ ਵੱਲ ਖੁੱਭੀਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਘਬਰਾ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਹੀ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਹੋਵੇ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਉਸ ਵੱਲ ਝਪਟੀ ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੁਟਰ ਮਾਰਦੀ ਪੁਲਸ ਕਾਰ ਆ ਪਹੁੰਚੀ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਪਟੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ ਦਿੱਤੇ, ਉਸ ਦਾ ਹੱਥ-ਬੈਗ ਉਹਨਾਂ ਝਪਟ ਲਿਆ, ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਲਿਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਣਦੱਸੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲੈ ਗਏ। ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਬੀਏਟਰ ਦੇ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਗਾਰਡ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਡੇਲੇ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਪੰਗਾ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਿਜਲਈ ਯੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜਾਮਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੰਘਾ ਕੇ ਇੱਕ ਹਨੇਰੇ ਭੇਰੇ ਵਿੱਚ ਤਾੜ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਿਵੇਂ, ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਮਿਲੇ ਸੀ? ਖੁਮੀਨੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਈਰਾਨੀ, ਅਫਗਾਨੀ, ਸ਼ੀਆ ਜਾਂ ਸੁੰਨੀ ਹੋ? ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਸਨਾਖਤੀ ਬਿੱਲਾ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਕਲ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਠੀਕ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਆਏ ਇੱਕ ਫੋਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਛੜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਲੱਭ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਅਸਲੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਖਲਾਸੀ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹ ਬਚ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਜ ਪੁਲਸ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਸੀ।

'ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਕੜਛੇ' ਕਹਾਣੀ ਸੰਨ ਉਨੀ ਸੌ ਚੁਰਾਸੀ ਦੇ ਗੋੜ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਗੱਭਰੂ ਮਾਰੇ ਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪਾਉ' ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਗਦੀ ਗੰਗ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਧੋਤੇ ਤੇ ਸਮਾਜ-ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਤਰ ਵਾਹੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਰੋਧੀ ਅਸਮਾਨੀ ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗ ਝਪਟੀ। ਇਵੇਂ ਹੀ 'ਮੰਜੀ ਠੋਕ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਨੀ ਸੌ ਚੁਰਾਸੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਡਰ, ਭੈਅ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਅਨੁਭਵੀ ਯਥਾਰਥ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗਵਾਂਢੀ ਮੁਲਕ ਵੱਲੋਂ ਹਮਸਾਇਆਂ ਦੇ ਘਰ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਫੈਲਾਉਣ ਹਿਤ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਹੱਥਕੰਡਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਤੰਕਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਇਸ ਕਦਰ ਭਾਰੂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਪ ਸਮਝ ਕੇ ਡਰਨ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਬ ਦੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਦਿੱਲੀ ਸਾਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯਾਤਰੀ ਟਰੇਨ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਸ਼ਰੀਫ ਦਿਸਣ ਵਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਮੈਂ-ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਈ ਸ਼ੈ ਜਾਪਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਹ ਸੀ, ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਜੱਦੋਂ ਗੁਰਗਾਬੀ ਦਾ ਤਲਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇੱਕ ਪੈਂਨ ਵਰਗਾ ਪਿਸਟਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ-ਪਾਤਰ ਡਰ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਲਾਉਣੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੁੱਝ ਫਾਸਲੇ ਉੱਤੇ ਖੜੇ ਗਿਆ, 'ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਪੰਥ ਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੈ'।

'ਓਵਰ ਟਾਈਮ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਆਤੰਕਵਾਦ ਦੇ ਏਸੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਤੇ ਭੈਅ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਅਨਿਸਚਿਤਤਾ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਤੇ ਕੰਮਕਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਹੀ ਅਨੁਭਵੀ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਨਿਸਚਿਤਤਾ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਤਫਸੀਲ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਕਈ ਲੁਟੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਤੰਕਵਾਦ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲੁਟੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪਰਦਾ ਫਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। 'ਭਲੇ ਲੋਕ' ਕਹਾਣੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਘਪਲੇਬਾਜ਼ੀ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੋਈ ਦੋ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਧੇ-ਅਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਈ ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਬਟੋਰਦੇ ਹਨ; ਖਿਡਾਰੀ, ਗਾਇਕ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰਾ ਤੱਥ ਇਹ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜੋਗੀਆਂ ਹੋਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਟੈਲੀਫੋਨ, ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਲੱਕ-ਤੋੜਵੇਂ ਬਿੱਲ ਭੁਗਤਾ ਸਕਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਹੀ ਕਿਉਂ! ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਚਾਕਾ ਫਾਲ' ਅਤੇ 'ਕੀ ਮੈਂ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ' ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 'ਚਾਕਾ ਫਾਲ' ਕਹਾਣੀ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਵਸਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ 'ਕੀ ਮੈਂ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ' ਕਹਾਣੀ ਡੇਵਿਡ, ਜੈਸਿਕਾ ਤੇ ਜੇਮਜ਼ ਨਾਮੀ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਤਿਕੋਣੇ-ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਰਾਹੀਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਟੁੱਟਦੇ-ਭੱਜਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੇ ਦੰਪਤੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ ਪਰ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਧਰਮ-ਯੁੱਧਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਡੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਲਹੂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਿਰਜਣਾ ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2018 ਦੇ ਪੰਨਾਵਾਂ ਸਹਿਤ)

ਮਕੈਨਿਕ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਜਹਾਜ਼

ਸੀਅਟੈਕ (ਅਮਰੀਕਾ)- ਇਕ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੇ ਮਕੈਨਿਕ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੀਅ-ਟੈਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਹੌਰੀਜ਼ਨ ਏਅਰ ਟਰਬੋਪਲੇਨ ਜਹਾਜ਼ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਪਿਊਗਟ ਸਾਊਥ ਟਾਪੂ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੌਜੀ ਜੈਟਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਪੀਅਰਸ ਕਾਉਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਇਸ ਲਈ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ 29 ਸਾਲਾ ਮਕੈਨਿਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਹਾਰਤ ਦੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਕਰਤੱਬ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪੀਅਰਸ ਕਾਉਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਐਂਡ ਟ੍ਰਾਇਰ ਨੇ ਟਵਿਟਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਖਸ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵੀਡੀਓ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੌਰੀਜ਼ਨ ਏਅਰ ਕਿਊ400 ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੋਤੇ ਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਵਲਦਿਆਂ ਕਈ ਖਤਰਨਾਕ ਕਰਤੱਬ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਸਾਫਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਸ਼ਮਦੀਵਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਮਿਲਟਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਟੈਕੋਮਾ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ

ਤੋਂ ਦੱਖਣਪੱਛਮ ਵੱਲ ਕੈਟਰਨ ਟਾਪੂ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਕੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਟਾਇਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਔਰੇਗਨ ਵਿੱਚ ਪੋਰਟਲੈਂਡ ਤੋਂ ਐਫ-15 ਜਹਾਜ਼ ਉਡਿਆ ਤੇ ਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਸਮਾਨ 'ਤੇ ਸੀ ਜਦਕਿ ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ। ਸ਼ੈਰਿਫ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੀਅਰਸ ਕਾਉਟੀ ਦੇ ਇਕ ਬਾਸਿੰਦੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ੈਰਿਫ ਪੌਲ ਪਾਸਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਹਰਕਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਆਪਣੀ

ਜਾਨ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠਿਆ ਹੋਵੇ। ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਕੈਨਿਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਿਆ। ਉੱਜ, ਏਅਰ ਟਰੈਫਿਕ ਕੰਟਰੋਲਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।' ਇਕ ਏਅਰ ਟਰੈਫਿਕ ਕੰਟਰੋਲਰ ਉਸ ਨੂੰ 'ਰਿਚ' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ " ਮਸਾਂ ਇਕ ਮੀਲ ਦੂਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਰਨਵੇਅ ਹੈ।"

“ਅਕਲੀ ਕੀਚੈ ਦਾਨੁ” ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ

(ਸਫਾ 19 ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਖੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਉਣਾ ਇੱਕ ਉੱਤਮ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਸੋ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ "ਅਕਲੀ ਕੀਚੈ ਦਾਨੁ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਕਈ ਪਾਖੰਡੀ ਲੋਕ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੱਕੜ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਨਾਲ ਐਸ਼ਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਿੱਖ ਵਹਿਮ ਭਰਮ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਕੇ ਦਸਵੰਧ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਪਖੰਡੀਆਂ ਦੇ ਦਰ ਉੱਤੇ ਮੱਥੇ ਰੰਗੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਬਖਸ਼ੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ "ਗਰੀਬ ਦਾ ਮੂੰਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਗੋਲਕ" ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਨੂੰ ਲੰਗਰ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਯਹੂਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ 2700 ਸਾਲ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਇਸਰਾਈਲ ਮਿਲਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਕੌਮ ਦਾ ਧਨ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿਜੇਤਾ ਯਹੂਦੀ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਰਹੇ ਅਬਦੁੱਲ ਸੱਤਾਰ ਈਦੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸੋਧ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬੜੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਭਰੇ ਵਕਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਸੰਨ 1951 ਵਿੱਚ 2300 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਮੀਠਾਦਾਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 250 ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸੈਂਟਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ। ਲਾਵਾਰਸ ਲਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕ ਕੇ ਕਫਨ ਦਫਨ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ 500 ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਹਰ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਮਦਰ ਟੈਰੇਸਾ ਅਤੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕੀ 'ਖਾਲਸਾ ਏਡ' ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਸਥਾਪਨਾ 1999 ਵਿੱਚ "ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਬੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਗਲੈਂਡ

ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਲਈ ਨਲਕੇ ਲਗਾ ਕੇ ਦੇਣੇ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕੀ ਦੁਬਈ ਦੇ ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਡਾ: ਐੱਸ. ਪੀ ਓਬਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਪੰਜਾਬ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ, ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਗਾਉਣੇ, ਸਾਫ਼ ਪੀਣ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਉ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾਉਣੇ, ਵਿਧਵਾ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਆਦਿ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਨਸਾਨ ਪੈਸੇ ਰਾਹੀਂ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਇੰਨਾ ਸੰ-ਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਨਾਲ-2 ਚੱਲਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਸਾਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ

ਕੀਮਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦਾ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਮ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਮਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਕੌਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਸਕੇ। ਸਾਡੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਨਸ਼ੇ, ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ, ਦਾਜ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਣਾ, ਪਤਿਤਪੁਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਰੋਗ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਰੋਗ ਹੋਣ ਤੇ ਦਵਾਈ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨ ਨਾ ਗਵਾਉਣੀ ਪਵੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਉਸ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਕੀਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

‘ਸੁੱਧ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਾਸਤਰ’ ਦਾ ਲਿਖਾਇਕ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਪੁੱਤਰ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ)

(ਸਫਾ 18 ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਢਲੇ ਪੰਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਵਾਚਦਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਗਨ ਤੇ ਸ਼ੌਕ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਰਾਹਿਆ ਗਿਆ।
ਉਕਤ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ

ਹੈ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਵਜੋਂ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਸਦਕਾ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਸਕੀ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਉਸ਼ਾ ਲਖਨਪਾਲ ਇਸ ਵੇਲੇ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਉਸ ਨੇ 1940 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਿ. ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ' ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ

ਬਿਸ਼ਨ ਦੇਵੀ, ਪੁੱਤਰੀ ਵਿਦਿਆਵੰਤ ਕੌਰ, ਪੁੱਤਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਨੂੰਹ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਤੇ ਪੋਤਰੀ ਉਸ਼ਾ ਲਖਨਪਾਲ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਸ ਰਚੀ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਤੋਂ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਾਤਰਾਂ ਕਿਸੇ ਅੰਤੀਵ ਤੋਹ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕੋਈ ਅਨੋਖੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

‘ਨਾਟੋ’ ਕੀ ਹੁਣ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜਲਦੀ ਤਿੜਕ ਜਾਵੇਗਾ?

(ਸਫਾ 9 ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਚਾਂਸਲਰ ਏਂਜਲਾ ਮਰਕਲ ਨੂੰ ਰੂਸ ਪਾਸ ਜਰਮਨੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਟਰੰਪ ਨੇ ਬੋਲੇ।
ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ: ਟਰੰਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ, 2018 ਤੱਕ 1929 ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ-ਆਪ 1925 ਤਕਰੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 648 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਜਰਮਨੀ ਆਪਣੀਆਂ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਫਰਾਂਸ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਯੂਰੋਪ 37 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇਲ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਰੂਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ। ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਰੀਮੀਆ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਯੂਰੋਪ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਥਿਕ

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਠੋਕੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਰਣਨੀਤੀ 'ਨਾਟੋ' ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ, ਪਰ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਮੁਲਕ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਰੂਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਰਮਨੀ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਫਰਾਂਸ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਈਸਲੈਂਡ, ਨਾਰਵੇ, ਡੈਨਮਾਰਕ ਆਦਿ ਰੂਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ।
ਦਰਅਸਲ ਅਮਰੀਕਾ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲ ਮੁਲਕ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਬਾਅਦ 'ਨਾਟੋ' ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। 1991-1999 ਦੌਰਾਨ ਬਲਕਾਨ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਏਜੰਸੀ' ਵਜੋਂ ਕਾਇਮ ਰਖਵਾਇਆ। 1995 ਵਿੱਚ ਬੋਸਨੀਆ ਅਤੇ 1999 ਵਿੱਚ ਕੋਸੋਵੋ 'ਤੇ ਨਾਟੋ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ 9/11

ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਜੋ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਨਾਟੋ ਇਤਿਹਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸਵੀ-ਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ, ਸਭ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਕ, ਲਿਬੀਆ, ਸੀਰੀਆ, ਆਈ.ਐਸ. ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ। ਲਿਬੀਆ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ 'ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਰ' ਵਜੋਂ ਨਾਟੋ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਨਾਇਜੀਰੀਆ ਤੋਂ ਲੀਬੀਆ ਤੱਕ ਇਸਲਾਮੀ ਜਹਾਦੀਆਂ ਨੇ ਜੰਗ ਛੇੜ ਰੱਖੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਕਾ: 'ਨਾਟੋ' ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮੁਲਕ 'ਵੈਲਜ਼ ਪਲੈਜ਼' ਅਨੁਸਾਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦਾ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਖਰਚ ਰਹੇ ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕਾ 3.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖਰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦਬਕਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਖਰਚੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗਾ।
ਭਾਈਵਾਲ ਵੀ ਭਲੀਭਾਂਤ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਅਤ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਬਗੈਰ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲਿਬੀਆ ਤੇ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ 'ਪਿੱਛੋਂ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ 'ਸਾਂਝੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ' ਨੀਤੀ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੀ ਭਾਰਤ-ਆਕਿ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੁਧਾਰ ਸਕੇਗਾ ਇਮਰਾਨ?

(ਸਫਾ 8 ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਸਾਜ਼ਿਸ਼-ਘਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਉੜੀ ਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ।
ਇੰਜ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਵਿਆਪਕ ਦੁਵੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਆਣ ਫਸੀ ਤੇ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਚਲੀ ਗਈ; ਆਪਸ 'ਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ 'ਚ ਭਰੋਸਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਸਰ ਕ੍ਰੀਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਚਿਨ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ 'ਚ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਨਾਲ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮਸਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਤੁਰਤ-ਫੁਤਰ ਹੱਲ ਨਿਕਲੇ ਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ - ਜਿਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਿਛਾਂਹ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
ਮੁਲਕ ਅੰਦਰਲੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਖੁਦ ਵੀ ਨੁਕਰੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹੋ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਇੱਕ ਜਹਾਦੀ ਵੀ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਆ ਕੇ ਦੋ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸਬੰਧ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵੱਡੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿਚਾਲੇ ਪਿਆ ਅੜਿੱਕਾ ਉਸ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ

ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਹ ਫੌਜ ਦੀ ਸੋਚਣੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨੀਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਡੂੰਘੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਸਿਰਫ 9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ; ਭਾਵ ਉਹ ਸਿਰਫ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਦਰਾਮਦਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕ ਪੌਪੀਓ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ (ਆਈਐਮਐਫ) ਦੇ ਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਚੀਨ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਮੋਤਨ ਲਈ ਲਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜੀ ਭੇਜਣ ਬਦਲੇ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਤੋਂ ਮਾਤੀ-ਮੋਟੀ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਤਾਂ ਮਿਲ ਹੀ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਾਕਿ-ਸਤਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਮੁਕਤੀ ਤਦ ਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਭਾਰਤ

ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਹੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਧਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਤਾਂ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਉਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ।
ਇੰਧਰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਹੀ ਵੱਟ ਕੇ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਹੁਣ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਸੁਨੀਲ ਗਾਵਸਕਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਇਹੋ ਸਲਾਹ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਥੋਂ ਹੀ ਕਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਵੈਸਟ ਇੰਡੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਊਸਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ - ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਤਰਨਾਕ ਗੱਦ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਵੋ ਤੇ ਜਦੋਂ ਵਧੀਆ ਖੇਡਣਯੋਗ ਗੱਦ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਚੌਕਾ-ਛੌਕਾ ਜੜ ਦੇਵੋ।

AARON ENTERTAINMENT IN ASSOCIATION WITH PCA BAY AREA PRESENTS

USA *Tour* 2018

ASHA SHARMA
(HOST)

BABBU MAAN

LIVE IN CONCERT

FRIDAY 31th AUGUST 2018

BAY AREA

CHABOT COLLEGE PERFORMING ARTS CENTRE
25555 HESPERIAN BLVD, HAYWARD, CA 94545

DOORS OPEN 7PM

FOR SPONSORSHIPS AND FURTHER INFO CALL ;

JAY SHARMA - +510 378 8316 | JASS AULAKH - +510 760 4275
MICKEY SRA- +408 966 7019 | ASH SINGH - +510 378 8449
MANNY BHANDAL- +831 588 0725

AARONENTERTAINMENTUSA@GMAIL.COM
DESIGNED BY-RAMAN MORANWALIA

Sponsored by- Pardes Times

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

Acquisition and Financing of Commercial Real Estate.

GET TOP DOLLAR\$

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

CALL TODAY

(510) 366-6130

harsidhu@gmail.com

www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114

Broker Lic # 01792260

